

KAPŁANI
W PASIAKACH s. 36

TAJEMNICE
MASONERII s. 12

WSPÓLNOTA
NA WAKACJACH s. 38

KOŚCIÓŁ
A POLITYKA s. 9

5.07.2020

nr 27 (767)

cena 5 zł
(w tym 8% VAT)

NR INDEKSU 205 109

ISSN 1734-9079

www.idziemy.pl

idziemy

KTO RZĄDZI ŚWIATEM?

s. 10

Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.
zaprasza przedstawicieli małych i średnich firm
do skorzystania z nowych rozwiązań w ramach
Tarczy Antykryzysowej

Pożyczka obrotowa na finansowanie deficytu w kapitale obrotowym:

- kwota pożyczki od 0,8 mln zł do 5 mln zł;
- okres finansowania do 6 lat;
- okres karencji do 15 miesięcy.

Pożyczka obrotowa finansująca wypłatę wynagrodzeń w sektorze MŚP:

- możliwość sfinansowania kosztów wynagrodzeń netto przez 2 lata;
- wydłużony okres karencji do 12 miesięcy.

Pożyczka może stanowić uzupełniające źródło finansowania wynagrodzeń u przedsiębiorcy obok innych źródeł przewidzianych w ramach Tarczy Antykryzysowej.

Leasing operacyjny z 12-miesięczną karencją w spłacie:

- możliwość refinansowania posiadanych leasingów w komercyjnych spółkach i товариствach leasingowych;
- kwota leasingu do 5 mln zł netto;
- okres finansowania do 6 lat (łącznie z karencją).

ks. Henryk Zieliński

ZZA KULIS

Czasem dzieją się rzeczy dziwne. Jak choćby to, że przed pięciu laty pewien współpracownik Leszka Balcerowicza okazał się tak bystrym organizatorem, iż w parę miesięcy założył partię, która stała się trzecią siłą w polskim parlamencie. A równocześnie ten sam człowiek nie potrafił sklecić dwóch zdań bez merytorycznej wpadki. Wcześniej „cudownym dzieckiem” polskiej polityki miał być producent napojów wysokokowych z Biłgoraju, któremu sąd dał karę za „nieścisłości” w rozliczeniach podatkowych ze względu na jego filozoficzne wykształcenie. Miał być na tyle sprawnym organizatorem, że utworzył ruch społeczny, który również stał się trzecią siłą polityczną w Polsce. Nawet do utworzenia największej obecnie partii opozycyjnej przyznawali się po latach inni ludzie niż ci, którzy stanęli na jej czele. Jednak to nie oni byli na końcu sprawczego łańcucha. Podobnie jak ktoś rejestruje firmę „na słupa”, tak można „na słupa” stworzyć partię lub ruch społeczny. Prawdziwi decydenci, którzy mają wpływ na politykę i na kierunki przemian społeczno-kulturowych, rzadko osobiście startują w wyborach. Dla nich politycy, to jedynie „zderzaki”.

Najważniejsze sprawy dzieją się za kulisami politycznego przedstawienia. W aktualnym numerze „Idziemy”, cenniony analityk polskiego życia publicznego, dr Józef Orzeł, w rozmowie z Moniką Odrobińską, ujawnia wiele spraw powszechnie nieznanych. Mówi m.in.: kto miał wpływ na skład delegacji ze strony solidarnościowej przy Okrągłym Stole. Dla wielu może to być jeszcze zaskoczeniem. Podobnie, jak do wielu wciąż nie dociera, kto jest ostatecznym autorem tzw. „Planu Balcerowicza”, ani kto i w jakich okolicznościach wynegocjował układ: „Wasz prezydent, nasz premier”. A przecież to wiedza ogólnie dostępna, która wynika nie z teorii spiskowych, tylko z uważnej lektury wydań „Rzeczpospolitej” i „Gazety Wyborczej” sprzed lat. Nazywanie czegoś „teorią spiskową” jest sprytną taktyką tzw. „zohydzenia” treści i osób, z którymi nie chce się podejmować dyskusji.

Bo po co nadawać rozgłos czemuś, co lepiej jest zohydzić i ośmieszyć? Dziś, nawet w Kościele, pewnie z obawy przed posądzeniami o hołdowanie spiskowym teoriom, prawie nie mówi się np. o działalności masonerii i innych tajnych stowarzyszeń. W pewnym momencie zmieniono nawet treść modlitwy św. o. Maksymiliana Kolbego: „O Maryjo bez grzechu pierworodnego poczęta...”, wykreślając z niej wzmiankę o masonach. A tymczasem masoneria i inne tajne stowarzyszenia działają i zyskują wpływy.

Warto przemyśleć to, o czym w tym numerze „Idziemy” pisze z Portugalii Marcin Zatyka. Według tamtejszej prasy bracia łożowi są aktywni w prawie wszystkich klubach parlamentarnych. W kwestiach dla nich ważnych zawsze głosują zgodnie, niezależnie od barw partyjnych. Chodzi zazwyczaj o sprawy światopoglądowo-kulturowe, jak aborcja, eutanazja, „małżeństwa” homoseksualne, wielokulturowość i wszystko inne, co prowadzi do rozmywania świata wartości i do nieodwracalnych zmian cywilizacyjnych. To dlatego walec zmian cywilizacyjnych w europejskich demokracjach idzie do przodu nawet pod rządami tzw. prawicy, która nigdy nie cofa tego, co w prawodawstwie przepchnęła tzw. lewica.

W strukturach Unii Europejskiej stowarzyszenia wolnomularskie i wolnomysłcielskie mają już takie samo umocowanie jak Komisja Episkopatów Unii Europejskiej. Są jednak bardziej skuteczne w osiąganiu swoich celów. W Portugalii, Hiszpanii, Włoszech, a nawet Francji coraz mocniej słychać głosy wzywające do ujawnienia członków tajnych stowarzyszeń, którzy pełnią ważne funkcje publiczne. Formalnie obowiązuje to już we Włoszech. Ostatnio głosy takie pojawiły się również w Chorwacji, po ujawnieniu, że tamtejszy prokurator generalny Dražen Jelenić jest masonem i mógł wpływać na procesy sądowe swoich łożowych braci. Może już pora, żeby presja na ujawnienie tych, którzy zakulisowo wpływają na politykę, pojawiła się i u nas. Wtedy głosowanie przy urnach przestałoby być grą w ciuciubabkę.

A tak na marginesie: włoski lewicowy dziennik „La Repubblica” odmówił katolikom „otwartym” z Polski wydrukowania zaproponowanej przez nich treści materiału, będącego publicznym donosem do papieża, na kilku polskich biskupów. Redakcja bała się procesów sądowych. Bo tam jest jakaś odpowiedzialność za słowo. U nas nazwano by to brakiem wolności słowa. W szaleństwie zakulisowo sterowanej „wolności” pozostawiliśmy już Zachód daleko w tyle.

henryk.zielinski@idziemy.com.pl

5.07.2020 **idziemy** w numerze:

TEMAT NUMERU

Kto rządzi światem? s. 10

Kościół a polityka s. 9

Tajne schadzki na cenzurowanym s. 12

Przedwyborcza wizyta s. 18

KULTURA

Polski Chagall s. 20

Nowa Anna na ekranie s. 33

WARTO WIEDZIEĆ

Smutny rekord s. 9

Twierdza w Stoczku s. 34

Kapłani w pasiakach s. 36

NASZE SPRAWY

Wspólnota na wakacjach s. 38

Porady lekarskie – właściwości lecznicze orzechów s. 43

Porady prawne – program „Dobry start” s. 44

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl.
E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

Zaczynamy rezygnować z maseczek, rękawiczek, dezynfekcji i dystansu. Czy możemy już sobie na to pozwolić?

Pierwszym z udowodnionych naukowo zachowań hamujących rozprzestrzenianie się koronawirusa SARS-CoV-2 jest mycie i odkażanie rąk. Jeśli wchodząc do sklepu odkażamy dokładnie dłonie środkiem dezynfekującym to nie ma potrzeby zakładania rękawiczek. Co więcej

sci. Pierwsze objawy pojawiają się po 5-7 dniach od zakażenia, a faza ostra najczęściej rozwija się po 12 dniach. W tym czasie zarażamy innych. Jak długo? Nie wiemy. Choroba trwa u jednych dwa tygodnie, ale są przypadki gdzie w 8 tygodniu nadal w organizmie obecny jest wirus. Istnieją dowody, że estrogeny, hormony kobiety, chronią przed zakażeniem koronawirusem. W populacji mamy więcej kobiet, więc za-

foto: arch. prof. P. Kuny

ZACHOWAJMY ROZSĄDEK

Z prof. dr. hab. **Piotrem Kuną**, alergologiem i pulmonologiem, wiceprezydentem Polskiego Towarzystwa Chorób Cywilizacyjnych rozmawia Irena Świerdzewska

rękawiczki są tu niewskazane, bo wyrzucone przez osobę zakażoną rozsiewają wirusa, który potrafi pozostawać na nich do 72 godzin.

W sklepach, restauracjach czy hotelach udostępniane są środki odkażające, możemy nosić też własne w kieszeni. Taki środek trzeba dobrze wetrzeć w całe dłonie, między palcami, przy płytkach paznokciowych aż po nadgarstki. Dopóki czegoś nie dotkniemy jesteśmy bezpieczni. Unikajmy dotykania dłońmi twarzy, nie pocierajmy oczu i nosa.

Kolejne zachowanie, którego skuteczność w ograniczaniu rozprzestrzeniania się koronawirusa jest udowodniona, to trzymanie dystansu między osobami. Bezpieczna odległość to 2 metry. Jeśli to zbyt trudne do utrzymania, to postarajmy się chociaż o 1,5 metra. Możemy wymierzyć, że to tyle ile 1,5 raza długości naszej ręki.

A co z noszeniem maseczek?

Widziałem przed wyborami spotkanie z jednym z kandydatów na prezydenta, gdzie 90% uczestników nie miało maseczek i wznosiło okrzyki. To niewłaściwe zachowanie, bo przy krzyku, śpiewie, głośnym mówieniu wytwarza się aerozol – wyrzucane są kropelki wydzieliny z dróg oddechowych wraz z wirusem. Tam, gdzie są skupiska ludzi – do kościoła, kina, teatru zakładajmy maski. Kiedy wchodzę do sklepu i widzę, że jest dużo ludzi automatycznie zakładam maseczkę. Jeżeli idziemy ulicą i nikogo nie ma w pobliżu, czy kiedy wychodzimy do kiosku po gazetę i zachowujemy odległość nie musimy być w maseczce, gdyż nie ma dowodów naukowych, że to pomaga.

Ministerstwo Zdrowia rekomenduje by nosić maseczki powszechnie, bo nam nie ufa, chociaż 90% społeczeństwa zachowuje się racjonalnie to jednak 10% nie zachowuje zasad i może szkodzić innym. Czy te 10% może

zaszkodzić nam wszystkim? Widzimy co się dzieje w USA, gdzie już opanowano pandemię i nagle doszło do eksplozji z największą liczbą zachorowań. Przyczyną tego są uliczne protesty, które spowodują, że kilkaset tysięcy osób wkrótce zachoruje i kilkanaście tysięcy umrze z powodu wirusa. Ludzkie emocje zabijają rozsądek.

Jak prawidłowo korzystać z maseczek?

Muszą zakrywać usta i nos. Najlepiej nosić certyfikowane medyczne, nie mówię tu o wersjach profesjonalnych, najdroższych P3 czy P95. Maskę chroni przed efektem aerozolu, który powstaje w trakcie mówienia i podczas kasłania. Maskę należy zmieniać co godzinę. Na dzień trzeba więc przygotować 5-6 sztuk. Mogą być też maski z materiału, które trzeba prać 30 min. w temp. powyżej 60 st. C. Można też maskę zalać wrzątkiem, dodać środek piorący zostawić na pewien czas i wyprać. W obydwu przypadkach maski nie wymagają prasowania.

Przyłbica chroni równie skutecznie, co maska?

Przyłbica chroni przed aerozolem wytwarzanym przez nas samych i przez osobę z zewnątrz. Prawidłowo wykonana powinna sięgać poniżej podbródka. Przyłbica jest równie dobra jak maska, optymalnym rozwiązaniem jest korzystanie z maski i przyłbicy jednocześnie.

W jakim czasie od zakażenia się możemy przenosić wirusa na inne osoby?

Badania wskazują, że po trzech dniach od zakażenia zaczynamy zarażać innych. Zakażona ode mnie osoba może zarażać kolejne osoby. Na początku nie mamy dolegliwo-

chorowalność dla obu płci jest podobna, ale częściej umierają mężczyźni.

Problemem jest grupa osób zarażona wirusem a nie prezentująca żadnych dolegliwości i żadnych objawów. Blisko 90% osób

zarażonych wirusem nie choruje, nie ma dolegliwości. Te osoby nie wytwarzają przeciwciał i prawdopodobnie nie nabywają pełnej odporności swoistej. Po raz kolejny mogą być zakażone i mogą przenosić wirusa na

inne osoby, to jest właśnie z punktu epidemiologicznego bardzo groźne.

Wciąż słyszymy o kolejnych ogniskach zakażeń. Jesteśmy skazani na życie z koronawirusem?

Apelowałbym o więcej rozsądku a mniej emocji. To nie jest tak, że wirus „skacze” z człowieka na człowieka i każdy kontakt z chorym oznacza zarażenie. Ważne jest przestrzeganie zasad, o których mówiliśmy i unikanie kontaktu z osobami zakażonymi. Zamiast korzystania z komunikacji miejskiej podróżujmy samochodem, rowerem, albo przemieszczajmy się pieszo. W samolocie, autobusie, pociągu zakładajmy maski. Na plaży szukajmy miejsc, gdzie będziemy sami, albo gdzie odległość między innymi osobami będzie wynosić przynajmniej 5-10 m.

Obok tego należy zadbać o swoją odporność: wysypiać się, odżywiać prawidłowo, jeść warzywa i owoce, regularnie zażywać ruchu i korzystać z umiarkowanego wysiłku fizycznego na świeżym powietrzu – najlepiej godzinę dziennie w lesie, na łące, w warunkach miejskich w parku. Gdybyśmy zastosowali się do tych wskazań, to możemy pokonać wirusa w dwa miesiące.

fot. PAP/Radek Pietruszka

BĘDZIE DRUGA TURA

Zwycieczką pierwszej tury wyborów prezydenckich został prezydent Andrzej Duda, który zdobył poparcie 8 412 183 obywateli (43,67 proc.) biorących udział w głosowaniu (dane z 99,78 proc. lokali wyborczych). Do drugiej tury przeszedł Rafał Trzaskowski, którego poparło 5 845 164 głosujących (30,34 proc.).

Szymon Hołownia zdobył poparcie ponad 2,6 mln Polaków (13,85 procent). Pozostali kandydaci zanotowali poniżej 10 procent poparcia. Frekwencja wyborcza była bardzo duża, wynosiła 64,4 procent.

Druga tura wyborów prezydenckich odbędzie się w niedzielę 12 lipca.

Apel abp. Gądeckiego

Oprzestrzeganie zaleceń sanitarnych w czasie wakacji, w tym o zasłanianie ust i nosa w czasie nabożeństw, zaapelował abp Stanisław Gądecki, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski.

Przewodniczący Episkopatu w specjalnym apelu zauważył, że zbliżający się czas wakacji i urlopów może osłabić czujność i stopień przestrzegania środków bezpieczeństwa sanitarnego. „Epidemia koronawirusa nie zakończyła się i cały czas jesteśmy narażeni na zakażenie – podkreślił. „Apeluję więc do wszystkich, aby w poczuciu odpowiedzialności za życie i zdrowie swoje oraz innych, przestrzegać wszystkich zaleceń służb sanitarnych. Przypominam, aby podczas nabożeństw – oprócz cele-

bransów – wierni i osoby posługujące zasłaniały usta i nos – napisał przewodniczący episkopatu. Zaapelował też o stosowanie innych wskazań, w tym dezynfekcji rąk i zachowania bezpiecznego dystansu.

„Proszę kapłanów, aby podczas Mszy Świętej przypominali wiernym o zasadach bezpieczeństwa sanitarnego i sami ich rygorystycznie przestrzegali. Przypominam, aby stworzyć wiernym możliwość przyjmowania Komunii Świętej także na rękę – czytamy w apelu. Abp Gądecki życzył wszystkim udanych wakacji i urlopów. „Niech będzie to czas bezpiecznego wypoczynku oraz odzyskiwania sił fizycznych, psychicznych i duchowych – napisał.

Krzysztof Ziemięć

Prawdy i wrażenia

Za nami pierwsza tura wyborów prezydenckich. Przed nami druga. To właściwie jedyny pewnik. Dni, które są przed nami, to nie koniec a początek nowej politycznej batalii. Powinno to być czas sporów na argumenty, ale częściej zapewne będziemy świadkami wzajemnego boksowania, a nawet zapasów w błocie, bo brudnych chwytów w tej kampanii też pewnie nie zabraknie.

Wróćmy jednak do początku. 43,67 proc. głosów dla Andrzeja Dudy i 30,34 proc. dla Rafała Trzaskowskiego – takie są na tę chwilę wyniki. Urzędu-

jący prezydent wygrał pierwszą turę w 13 z 16 województw. Okazał się lepszy nawet na Dolnym Śląsku i w Wielkopolsce, czyli w dotychczasowych bastionach PO. Daje mu to mocną pozycję wyjściową, bo wynik jest imponujący. Na obecnego prezydenta zagłosowało prawie osiem i pół

milion Polaków. To o ponad trzy miliony więcej, niż pięć lat temu w pierwszej turze. Wyborcy Rafała Trzaskowskiego też wyraźnie złapali wiatr w żagle, bo o takiej pozycji zwolennicy PO jeszcze w marcu mogli tylko pomarzyć. Wszystko jest jeszcze możliwe.

Kto ma w tej rywalizacji więcej do stracenia? Chyba urzędujący prezydent i jego zaplecze. Utrata urzędu prezydenckiego oznaczałaby wielkie kłopoty dla całego obozu władzy. Polsce groziłby chaos. Dlatego to, co Polacy pokazali w niedzielę wymaga przemyślenia przez Zjednoczo-

ną Prawicę. Chodzi o to, że sympatie ludzi młodych są inne niż 5 lat temu. Andrzej Duda, który w poprzednich wyborach nie miał konkurencji w internecie, dziś jest coraz częściej dla młodych obiektem drwin. Z PiS młodzi ludzie dzisiaj się śmieją równie chętnie, jak dawniej z PO. Zmienił się także elektorat w miastach. Kiedyś na liberalno-lewicową opozycję głosowali głównie mieszkańcy metropolii. Dzisiaj dotyczy to już wszystkich miast powyżej 200 tys. mieszkańców, a nie rzadko nawet tych powyżej 50 tys.! To miasta okazały się bardziej zdeterminowane, by pójść do urn i zmienić rządzących.

Na kandydata PO głosowali też w większości emigranci, którzy PO kilka lat temu zawiodła i skłoniła do decyzji o wyjeździe. Podobnie głosowali górnicy, których zakłady pracy pod rządami PO były likwidowane oraz mieszkańcy Elbląga, którzy sta-

li się beneficjentami przekupu Mierzei, czemu PO się tak mocno sprzeciwia. Za PO opowiedzieli się także przedsiębiorcy, choć ostatnio dostali znaczną pomoc od rządu. Skłania to do refleksji i pokazuje, że Andrzej Duda nie ma zapewnionej wygranej.

Pamięć wyborców jest krótka i wybiórcza. Przypominanie o 500+ czy zlikwidowanych mafiach VAT-owskich już nie działa. Na ludzi działają emocje, te wywołane wypowiedziami kandydatów i zagraniami ich sztabowców, działa jakaś świeżość,

trudna do nazwania nadzieją, która stoi za danym kandydatem. To coś podobnego jak uczucie towarzyszące kupnu nowego samochodu, smartfonu czy butów. Wielu ludzi nie ma narzędzi, by odróżnić fikcję od prawdy i poprzestaje na wrażeniach. Zrozumienie tych mechanizmów w polityce jest konieczne. Nie tylko przed 12 lipca.

Pamięć wyborców jest krótka i wybiórcza. Na ludzi działają emocje.

W SKRÓCIE

■ **Poza Kościołem.** W roku 2019 z przynależności do Kościoła katolickiego zrezygnowało w Niemczech 272 771 osób – podał tamtejszy episkopat. Jest to o 26,2 proc. więcej niż w 2018 roku, gdy liczba ta wynosiła 216 078.

■ **Opinie Koreańczyków.** Aż 89,5 proc. mieszkańców Korei Południowej uważa, że komunistyczny reżim północnokoreański nigdy nie wyrzeknie się broni nuklearnej – wynika z ankiety Koreańskiego Instytutu Zjednoczenia Narodowego.

■ **Najmłodszy biskup na świecie.** W Rumunii przyjął sakrę biskupią najmłodszy biskup Kościoła katolickiego na świecie. Jest nim 38-letni Cristian Crișan, biskup pomocniczy greckokatolickiej archidiecezji Făgăraș i Alba Julia. Uroczystość odbyła się 21 czerwca w katedrze w Blaj.

■ **Zachowali przywileje.** Komisja do spraw sporów Senatu Włoch anulowała rozporządzenie prezydium izby w sprawie obniżenia wysokości dożywotnich emerytur byłych parlamentarzystów. Redukcja była inicjatywą współzrządzającego Ruchu Pięciu Gwiazd, który teraz nie kryje oburzenia.

■ **USA Ukrainie.** Ukraina otrzymała z USA przeciwpancerne pociski Javelin i sprzęt pomocniczy o wartości ponad 27 mln dolarów. To pierwsza dostawa w ramach zawartego pod koniec ubiegłego roku kontraktu.

■ **Nowi księża we Francji.** W roku 2020 wyświęconych zostanie we Francji 126 nowych kapłanów, w tym 83 księży diecezjalnych – podała Konferencja Episkopatu Francji. Znajwięcej księży będzie wyświęconych w diecezjach: Fréjus-Toulon, Paryż oraz Saint-Brieuc.

■ **Przeciw dewastacji.** Osobom niszczącym lub beczeszczącym pomniki i monumenty ku czci poległych w czasie wojen ma grozić do 10 lat więzienia i nieograniczona grzywna – przewiduje projekt ustawy, nad którą prace zaczęli brytyjscy posłowie.

■ **Prześladowany w Chinach.** Po raz kolejny został aresztowany nieuznawany przez władze Chin koadiutor diecezji Xuanhua bp Agostino Cui Tai. Od 13 lat jest on przetrzymywany przez władze i uwalniany na krótko, np. z okazji różnych świąt państwowych. Nawet wtedy pozostaje jednak pod nadzorem.

POMOC DLA UKRAINY

Ponad 130 ton medycznego sprzętu ochronnego zakupionego przez polskie koncerny i resort zdrowia przekazał na ręce ukraińskiego wiceministra zdrowia Ihora Iwaszczenki ambasador RP w Kijowie Bartosz Cichocki. Pomoc przybyła na Ukrainę 12 ciężarówkami Państwowej Straży Pożarnej. Do szpitali trafił ponad 130 ton masek, rękawiczek jednorazowych, przyłbic, kombinezonów ochronnych i płynu dezynfekcyjnego. – To największa pomoc humanitarna, jaką otrzymało Ministerstwo Ochrony Zdro-

foto: PAP/Marcin Obara

wia Ukrainy w całej jego historii, nie tylko w okresie epidemii Covid-19 – podkreślił wiceminister zdrowia Ukrainy Ihor Iwaszczenko. Na zdjęciu konwój wyruszający z Warszawy.

foto: PAP/EPA/Khaled Elifqi

EGIPT OTWIERA KOŚCIOŁY

Od 27 czerwca znów czynne są kościoły w Egipcie. Upoważnione służby mają jednak badać temperaturę każdego wiernego. Obowiązuje też zasada dystansu w odległości

między ludźmi. Na zdjęciu bp Kikor Coussa, z będącego w jedności ze Stolicą Apostolską Ormiańskiego Kościoła Katolickiego, celebrowa nabożeństwo w kairskiej świątyni.

PATROLE W MEDIOLANIE

W ramach prewencji, związanej z koronawirusem, na ulicach Mediolanu pojawiły się patrole policji na hulajnogach. Stróże prawa sprawdzają, czy przestrzegane są obostrzenia sanitarne. Na zdjęciu policjanci na Piazza Duomo.

foto: PAP/EPA/Matteo Corner

fot. PAP/EPA/Martin Divisek

CZESI PAMIĘTAJĄ

W Czechach upamiętniono Miladę Horakovą (1901-1950), działaczkę społeczną zamordowaną przez komunistów w 1950 r. W Pradze, w metrze, nadawano fragmenty dźwiękowego zapisu jej procesu. Na zabytkowym cmentarzu, na Wyszehradzie, na symbolicznym grobie Horakovej, złożono kwiaty i zapalono znicze. Działaczka

ruchu oporu przeciwko III Rzeszy, została skazana przez Niemców w czasie wojny na pięć lat więzienia, z którego uwolnili ją Amerykanie. Po 1948 roku, będąc w opozycji wobec reżimu komunistycznego, została skazana przez sąd na karę śmierci przez powieszenie. Sąd określił ją, jako „zdrajczynię czechosłowackiego ludu”.

INGRES W KOWNIE

W Uroczystość św. Jana Chrzciciela odbył się ingres nowego metropolity kowieńskiego abp. Kęstutisa Kėvalasa. W uroczystościach wzięli udział prezydent Republiki Litewskiej Gitanas Nausėda. Urodzony w Kownie 48-letni abp Kėvalas jest doktorem teologii, studiował w USA i na Litwie. W 2000 roku przyjął święcenie kapłańskie, ostatnie trzy lata kierował diecezją telszańską.

fot.

fot. PAP/EPA/Rolex Dela Pena

PROCESJA NA FILIPINACH

Filipińskie miasto San Juan uroczystą procesją uczciło 24 czerwca swojego patrona św. Jana Chrzciciela. Z powodu epidemii zrezygnowano jedynie z poświęcenia

wody, którą zgodnie z miejscową tradycją tego dnia Filipińczycy zabierali do domu. 70 procent mieszkańców Filipin to katolicy.

■ **Zginęli w Islandii.** Trzech polskich obywateli zginęło w pożarze budynku mieszkalnego w centrum Reykjavíku. Dwóch Polaków trafiło do szpitala, a kilka osób, które uratowały się, straciło swoje rzeczy, m.in. ubrania, komputery oraz dokumenty.

■ **Sądowy nakaz.** Sąd w Brazylii nakazał prezydentowi tego kraju Jairovi Bolsonaro noszenie maseczki na twarzy w miejscach publicznych. W przeciwnym wypadku szef państwa może być ukarany grzywną w wysokości 2000 reali (387 dolarów) za każdy dzień bez zasłonięcia ust i nosa. Prezydent już odwołał się od tego nakazu.

■ **Śmierć jezuity.** 24 czerwca 2020 r. zmarł w Rzymie ojciec Ryszard Plezia SJ, długoletni pracownik Papieskiego Instytutu Studiów Kościelnych w Rzymie. Odszedł do Pana w 81. roku życia, w 63. roku zakonnego powołania i 53. roku kapłaństwa.

■ **W kościołach Wielkiej Brytanii.** Zadowolenie z możliwości publicznego sprawowania kultu od 4 lipca wyraził przewodniczący episkopatu Anglii i Walii kard. Vincent Nichols. O otwarciu świątyń poinformował brytyjskie społeczeństwo premier Boris Johnson, zaznaczając, że w kościołach będzie mogło przebywać najwyżej 30 osób.

■ **Pomnik bł. Władysława Bukowińskiego.** W Karagandzie poświęcono pomnik bł. ks. Władysława Bukowińskiego, nazywanego Apostołem Kazachstanu. Postawiony na terenie prowadzonej przez ojców mariaków parafii Maryi Matki Kościoła jest pierwszym pomnikiem tego błogosławionego w centralnej Azji.

■ **Nowe zadania.** Emerytowany arcybiskup Lyonu i prymas Galii 69-letni kard. Philippe Barbarin, po uniewinnieniu przez sąd apelacyjny z oskarżenia o niedoniesienie o wykorzystywaniu seksualnym małoletnich, jakiego dopuścił się jeden z księży jego archidiecezji, podejmuje nowe obowiązki w Kościele we Francji. Od początku lipca będzie mieszkał w archidiecezji Rennes w Bretanii, jako kapelan siostr zakonnych i wykładowca w seminarium duchownym. Ma też pełnić zlecone mu przez papieża misje na Bliskim Wschodzie.

Serwis przygotowany na podstawie PAP, KAI i RV

Anna Meetschen

Smutny rekord

„Liczba odejść z Kościoła w Niemczech tak wysoka jak nigdy dotąd”, „Mega wzrost liczby odejść z Kościoła w Niemczech” oraz „Nowy rekord odejść” – to nagłówki w niemieckiej prasie po opublikowaniu przez Konferencję Episkopatu Niemiec najnowszych danych statystycznych za rok 2019.

W ubiegłym roku wystąpiło z Kościoła katolickiego w Niemczech ponad 272 tys. osób, co razem ze zmarłymi wiernymi daje spadek katolików za Odrą o ponad 400 tys. To aż o 30% więcej odejść z Kościoła katolickiego niż w roku 2018. Spadek dotyczy zresztą wszystkich innych danych statystycznych zaprezentowanych w ubiegłym tygodniu przez niemiecki episkopat. Wskaźnik dominicanos (osób uczestniczących w niedzielnej Eucharystii) spadł z 9,3% (2018) do 9,1%. Spadła również liczba chrztów, pierw-

szych komunii św., ślubów i pogrzebów.

Wiele dyskusji w łonie samego episkopatu wywołał również spadek liczby księży, z 13 285 w 2018 roku do 12 983. Biskupi debatują nad stworzeniem kilku, ogólnoniemieckich seminariów w naj-

większych miastach, ponieważ kandydatów do kapłaństwa jest tak mało, że seminaria diecezjalne stoją puste.

Przewodniczący niemieckiego episkopatu bp Georg Bätzing, komentując najnowsze dane statystyczne, stwierdził, że ukazują one „proces erozji osobistych więzi z Kościołem” i że biskupi będą nad tym faktem dyskutować na jeziennym zebraniu plenarnym w Fuldzie. Kwestia ta zostanie także włączona do debaty podczas kolejnych obrad tzw. Drogi Synodalnej. Z kolei abp Stefan Heße, metropolita Hamburga, odnosząc się do statystyk powiedział, że „pokłada wielkie nadzieje w procesie reform”, czyli we wspomnianym procesie synodalnym.

Czy to przypadek, że w roku rozpoczęcia tzw. Drogi Synodalnej nastąpił rekordowy wzrost odejść z Kościoła?

Tymczasem publicyści katolicycy pytają, czy to zbieg okoliczności, że w roku rozpoczęcia tzw. Drogi Synodalnej nastąpił rekordowy wzrost odejść z Kościoła katolickiego? Na przestrzeni kilkunastu ostatnich lat widać wyraźnie, że kolejne reformy w Kościele katolickim i ewangelickim skutkują coraz większą liczbą odejść. Również Kościół ewangelicki w Niemczech znajduje się bowiem w tej samej sytuacji: w 2019 roku wystąpiło z niego 270 tys. wiernych, tj. 22% więcej niż w roku poprzednim. Oba Kościoły łącznie straciły w ubiegłym roku ponad pół miliona wyznawców, nie licząc zmarłych. Jednak przyczyn należy szukać również poza

Kościółem, w nieprzychylnych chrześcijaństwu instytucjach publicznych.

Głośnym echem odbił się wpis umieszczony na oficjalnym portalu stołecznym Berlina, w którym zachęcano do wystąpienia z Kościoła rzymskokatolickiego i ewangelickiego, aby tym samym zaoszczędzić na podatku kościelnym. Miała to być jedna z „weekendowych porad finansowych”. We wpisie można było przeczytać, że

„wystąpienie z Kościoła jest teraz prostym aktem administracyjnym”, a następnie podane były szczegóły jak należy to uczynić. Po protestach Kościoła ewangelickiego wpis został ze strony usunięty, ale nadal można go znaleźć w wyszukiwarce.

Nieprzychylny Kościołowi klimat panuje w Niemczech również za przyczyną ożywionych nastrojów komunistycznych. W końcu berliński senat tworzą SPD, Lewica i Zieloni. Z kolei w Gelsenkirchen w Nadrenii Północnej-Westfalii odświeżono w tym miesiącu pierwszy pomnik Lenina w zachodnich Niemczech. Stało się to z inicjatywy Marksistowsko-Leninskowskiej Partii Niemiec, na którą nie wydały pozwolenia władze miasta, jednak decyzja ta została unieważniona przez sąd administracyjny landu. I chociaż niejako ożywienie nastrojów religijnych przyniosła krótka wizyta prywatna papieża seniora Benedykta XVI w Ratyzbonie, to nie jest to wydarzenie, które mogłoby dać jakikolwiek impuls do odrodzenia religijnego kraju. Takiego impulsu nie dał nawet pontyfikat papieża Ratzingera.

Co będzie dalej, czas pokaże. Jedno jest pewne: nasi zachodni sąsiedzi są już krajem misyjnym.

Paliusze dla metropolitów

Do proroctwa i włączenia się w budowanie jedności Kościoła zachęcił Ojciec Święty podczas Eucharystii sprawowanej 29 czerwca w bazylice watykańskiej w uroczystość świętych apostołów Piotra i Pawła. Poświęcił podczas niej paliusze przeznaczone dla nowych arcybiskupów-metropolitów.

Na początku liturgii papież oddał hołd św. Piotrowi, całując stopy figury apostoła w bazylice, następnie zszedł do jego grobu, gdzie umieszczono paliusze. Ko-

lejnym punktem uroczystości była Eucharystia. Na jej początku głos zabrał nowy dziekan Kolegium Kardynalskiego, kard. Giovanni Battista Re, podkreślając szczególny charakter minionych miesięcy w życiu Kościoła oraz pontyfikatu, znaczenie codziennych Mszy Świętych, transmitowanych w okresie pandemii on-line, papieskich dzieł miłosierdzia i modlitwy za chorych a także osoby otaczające je opieką i życząc Ojcu Świętemu wielu lat posługi Piotrowej. Następnie

papież poświęcił przeniesione paliusze. Są one znakiem władzy, jaką każdy metropolita, pozostający w jedności z Kościołem Rzymskim, sprawuje w swoim Kościele lokalnym. Z kolei kard. Giovanni Battista Re złożył przysięgę wierności i posłuszeństwa Ojcu Świętemu i jego następcom, zaś papież nałożył mu paliusz. Pozostałym 54 arcybiskupom-metropolitom paliusze nałożyli przedstawiciele papiescy w ich Kościołach lokalnych.

fot. PAP/EPN/Angelo Carconi / Pool

Dariusz Kowalczyk SJ

Kościół a polityka

Czy w Polsce mamy problem upolitycznienia Kościoła? Ja widzę raczej problem bierności i politycznego nieświadomości rzesz katolików. W książce „Pamięć i tożsamość” Jan Paweł II stwierdza wprost, że „budzi obawy pewna bierność, jaką można dostrzec w zachowaniu wierzących obywateli”. Po czym zauważa, że „niegdyś było bardziej żywych przekonanie o prawach w dziedzinie religii, a co za tym idzie, większa gotowość do ich obrony z zastosowaniem istniejących środków demokratycznych. Dzisiaj to wszystko wydaje się w jakiś sposób osłabione, a nawet zahamowane...”. Czasy się zmieniły, ale zasadniczo diagnoza papieża Polaka wydaje mi się wciąż aktualna, choć – zauważmy – nie brakuje polityków, którzy w swej działalności nie stawia-

ją wiary katolickiej w nawias, a ponadto istnieją dziś różne profesjonalne inicjatywy, które potrafią skutecznie bronić praw ludzi wierzących. Zresztą Benedykt XVI wyraził podobną myśl w wywiadzie-rzecz „Światłość świata”: „Często pojawia się pytanie – stwierdził Ratzinger –

jak to możliwe, że chrześcijanie, którzy osobiście są wierzącymi ludźmi, nie mają siły, aby mocniej oddziaływać swoją wiarą na politykę”.

Trudno mówić o jakiejś jednorodnej i jednoznacznej w najważniejszych sprawach katolickiej opinii w Polsce.

W sprawach społeczno-politycznych katolicy, w tym duchowni, są po prawie wszystkich stronach istniejących podziałów.

Wręcz przeciwnie! W sprawach społeczno-politycznych katolicy, w tym duchowni, są po prawie wszystkich stronach istniejących podziałów. Z jednej strony można dostrzec w tym znak uniwersalności katolicyzmu, z drugiej jednak dość często jest to

raczej wyraz pomieszczenia pojęć, naiwności, czy też rodzinno-towarzyskiego uwikłania. Mamy katolików „otwartych” o ciagotach zdecydowanie lewicowo-liberalnych. Do nich w dużej mierze można odnieść słowa Jana Pawła II z cytowa-

nej już książki o „bezkrytycznym uleganiu wpływom negatywnych wzorców kulturowych rozpowszechnionych na Zachodzie”. Tego rodzaju ludzie nie tyle uwzględniają nauczanie Kościoła w swych politycznych wyborach, co chcieliby doposażać Kościół do polityki, którą popierają. Z drugiej strony, są katolicy, którzy przy urnach uwzględniają na poważnie katolicką doktrynę i nie głosują na tych, którzy w ważnych sprawach w sposób oczywisty jej zaprzeczają. Oczywiście, żadna partia nie może być utożsamiana z katolickim nauczaniem, ale pozostaje faktem, że jedni są całkiem blisko tegoż nauczania, a inni zdecydowanie daleko.

Kiedy mowa o Kościele i polityce, to większość ma na myśli duchownych. Niewątpliwie ksiądz musi być uważny, by nie mieszać porządków, ale to przecież nie znaczy, że ma rozdzielać Ewangelię od polityki pojętej jako troska o dobro wspólne. Niemieszanie nie musi oznaczać rozdzielania. Wszak istnieje tutaj wiele punktów wspólnych. Ksiądz nie musi też udawać, że jest mu całkiem obojętne, czy prezydentem jego państwa będzie pro-LGBT-owski internacjonal, czy też katolik, patriota, mąż i ojciec rodziny. Ale kapłan powinien mieć wyczucie, co, gdzie i kiedy wypada mu powiedzieć. Trzeba zatem odróżniać homilię na ślubie od okolicznościowego kazania w Dzień Niepodległości. To, co można napisać w ko-

ścielnym czasopiśmie, niekoniecznie nadaje się na ambonę w świątyni. W ocenie tego, co wypada, trzeba brać pod uwagę ogólną sytuację społeczno-polityczną. Retoryka, która była dobra na Mszach za Ojczyznę każdego 13 miesiąca w latach 80-tych, niekoniecznie jest dobra dzisiaj. Przypomnijmy jeszcze, że wedle Kodeksu Prawa Kanonicznego, kan. 287, „duchowni nie mogą brać udziału w partiach politycznych”, ale nawet to stwierdzenie jest opatrzone klauzulą: „chyba że – zdaniem kompetentnej władzy kościelnej – będzie wymagała tego obrona praw Kościoła lub rozwój dobra wspólnego”.

Można usłyszeć zdanie, że w Kościele nie ma miejsca na politykę? I tak i nie. Zależy, jak rozumiemy politykę i co oznacza wyrażenie „w Kościele”. Tak się składa, że początek państwa polskiego zbiega się z początkiem Kościoła na tych ziemiach. Dlatego mówimy o Chrzcie Polski w 966 roku. To jest nasza tożsamość. Nie upolityczniajmy Kościoła, ale też nie dajmy się oszukać tym, którzy chcieliby z Kościoła zrobić przybudówkę liberalno-lewicowych ideologii, ale krzyżą o upolitycznianiu Kościoła, kiedy jakiś duchowny tym ideologom się przeciwstawia w imię wiary i umiłowania Ojczyzny.

dkowalczyk@jezuici.pl
Autor jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

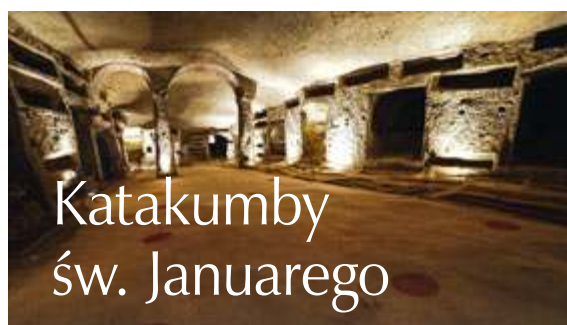
Respiratory od papieża

W związku z pandemią koronawirusa papież Franciszek wysłał 35 respiratorów do 13 krajów na kilku kontynentach. O jego decyzji poinformował urząd papieskiego jałmużnika kardynała Konrada Krajewskiego.

W komunikacie przekazanym dziennikarzom w Watykanie napisano, że „papież wyraża w konkretny sposób bliskość z krajami dotkniętymi przez pandemię Covid-19, zwłaszcza z tymi, których sys-

tem służby zdrowia zmaga się z trudnościami”.

Urząd ogłosił, że w ostatnich tygodniach, za pośrednictwem nuncjatur apostolskich, Franciszek podarował 35 respiratorów. Po cztery wysłano na Haiti, do Brazylii i Wenezueli, po trzy do Kolumbii, Meksyku i Hondurasu, po dwa na Dominikanę, do Boliwii, Ekwadoru, Kamerunu, Zimbabwe, Bangladeszu i na Ukrainę. Wcześniej Franciszek przekazał respiratory szpitalom we Włoszech. **E**

Katakumby
św. Januarego

foto: PAP/EPA/Cesare Abbate

Po przerwie związanej z pandemią, w Neapolu otwarto datowane na II wiek katakumby św. Januarego, patrona miasta. Znajdują się pod kościołem Matki Bożej

Dobrej Rady. W katakumbach jest około trzech tysięcy grobów. Od V do IX w. pochowani tu był św. Januarius, którego relikwie są dziś w katedrze w Neapolu. **I**

foto. archiwum prywatne Józefa Orła

wi”, ale teraz idą w kierunku obalenia rynkowej demokracji, rządów większości. Był to nie tyle awans młodych, ile inkorporacja – to ówczesne elity werbowały narybek w swoje szeregi. Opowieści o modelu kariery od pucybuta do milionera można między bajki włożyć.

Tak samo było w Polsce. Wskutek nacisków pomocowych Zachodu elity zaczęły się u nas kształtować w sposób zależny od elit zachodnich i ich interesów oraz polityki. Dzieje się to na podobieństwo elit kompradorskich, w których władze miejscowe, dobierane przez kolonizatorów, reprezentowały interes macierzy, a nie obywateli.

Na dobór strony „Solidarnościowej” do obrad Okrągłego Stołu wpływ miały nie tylko krajowe władze komunistyczne, ale także elity zachodnie. Pamiętam zorganizowaną przez administrację USA dwutygodniową konferencję dla przyszłych elit bloku wschodniego. Spośród zebranych tam Polaków tylko ja nie bałem się mówić, co myślę, a nie to, co chcą usłyszeć organizatorzy. I tylko ja nie zrobiłem potem kariery rządowej.

Co nas czeka?

Zanim odpowiem na to pytanie, przybliżę funkcjonowanie dwóch sprzecznych trendów, które na tej przyszłości zaważą. Pierwszy – reprezentuje Zachód, drugi – Azja. Gdyby świat nadal był zdominowany przez Zachód, czekałby nas szybki rozwój, czy raczej „zwój”, w kierunku reżimu ideologii gender, będącego krzy-

Kto rządzi światem?

Z dr. **Józefem Orłem** – filozofem, menedżerem i analitykiem polityki
– rozmawia Monika Odrobińska

Czy ideologię LGBTQI rzeczywiście wymyślili ci, którzy kryją się pod tymi literkami?

W żadnym razie. Owszem, jest ona (niby) w ich interesie, ale to nie oni narzucają nurt totalitarny i chcą przejąć władzę nad społeczeństwem. To polityka, media i biznes zawłaszczają tę ideologię, jako dla siebie wygodną, bo wymierzoną przeciw kulturze, rodzinie, małżeństwu. Rozbija ona relacje społeczne i czyni człowieka wyizolowaną jednostką. „Uwolniony” z tradycyjnych więzów, z tożsamości, dla polityki staje się podatny na propagandę, dla biznesu – klientem opanowanym przez reklamę, dla mediów – konsumentem treści, pozbawionym dystansu i refleksji.

Ideologia rozbiera człowieka z tego, w co ubrała go historia i kultura. Każdy człowiek ma być taki sam: do pracy, do sklepu i do zabawy zwanej uprawianiem seksu bez zobowiązań. Nazywanie tego „ideologią LGBT+” przesła-

nia prawdziwego autora. Chrześcijanie, ludzie kulturalni – w dawnym znaczeniu – nie walczą z człowiekiem, ale z jego postawą i myśleniem. Ludzie omotani ideologią – z człowiekiem. Śmiem twierdzić, że gdyby totalitarna ideologia zaważnęła światem, do obozów reedukacyjnych, jako pierwsi trafiliby ci spod tęczy flagi, do niczego już wtedy niepotrzebni.

Jak w takim razie doszliśmy do momentu, w którym jesteśmy?

Proces ten na Zachodzie trwał długo, mniej więcej od buntu młodzieżowego w 1968 r. W Polsce zauważyliśmy go dopiero po obaleniu żelaznej kurtyny: jakieś 10 lat temu. Od „wiosny ludów XX w.” w 1968 r. trwa marsz przez instytucje młodych, którzy sprzeciwiali się „opresyjnemu systemo-

zówką Orwella z Huxleyem. Zamieszkiwałoby go społeczeństwo totalnie podporządkowane elitom: materialnie, ideologicznie, medialnie i biznesowo.

Komunizm zmierzał do trójwładzy jednej klasy: posiadaczy środków produkcji (dziś po-

wiedzielibyśmy: biznesu, kapitału), polityki i propagandy (dziś mówimy: mediów). Dzięki temu komuniści całkowicie mogli od siebie uzależnić społeczeństwo. Dziś na Zachodzie do ideologii genderowej przyłączyły się elity: najpierw umysłowe, co widać szczególnie na uniwersytetach i w mediach mainstreamo-

wych, potem w polityce i wreszcie w biznesie. Jeśli będzie tak dalej, to za 20 lat trafią do więzienia wszyscy myślący inaczej. Zapowiedzią jest choćby casus cukiernika, skazanego

Ideologia gender ma katolicyzm za głównego przeciwnika, bo cel życia katolika nie jest z tego świata.

za odmowę wykonania perwersyjnych ozdób na tort weselny pary gejów, czy permanentne wyroki więzienia dla kanadyjskiej obrończyni życia nienarodzonych. Zagarnięcie przez elity najważniejszych dziedzin życia społecznego sprowadzi demokrację do pozorów, bo obywatele nie będą mogli głosować na nikogo spoza wyznawców ideologii gender; ci „niepostępowi” nie będą do debaty publicznej dopuszczani (co na uniwersytetach już się stało).

Skoro na drodze logiki dochodzenia do władzy i sprawowania jej ideologia gender idzie w ślad ideologii komunistycznej, to może skończy tak samo?

W komunizmie, który na sztandarach niósł obronę robotników, ideologami byli intelektualiści, jak Karol Marx, czyli elita. Robotnicy byli jej potrzebni do rozbudzenia społecznej empatii. Występowali tylko w nazwie partii rządzącej, ale doborem jej elit kierowało jedno kryterium: lojalność wobec Kremla. Mechanizm jest więc ten sam: wybieramy grupę pokrzywdzoną, prowadzimy pedagogikę wstydu, jak to złe te grupę traktujemy, i już możemy rządzić w jej imieniu.

Mniejszości seksualne – które, jak widać, są tylko pionkiem w tej grze – wcale nie były na Zachodzie pierwsze. Najpierw byli Murzyni, których krzywdą także była ewidentna. Ale polityczne równouprawnienie, wreszcie uprzywilejowanie, doprowadziły do takiej demoralizacji tej grupy społecznej, że ma ona w efekcie lepsze warunki startu, a im więcej żąda, tym mniej pracuje. Dowody na to obserwujemy w postaci obecnych zamieszek w USA.

Nie chodzi tu więc o zadośćuczynienie i równouprawnienie, ale o uprzywilejowanie kosztem zwykłej większości. Te żądania nie pochodzą wcale od grup mniejszości seksualnych, tylko od ich ideologów.

A teraz skupiony na ideologii Zachód przegra ze skupioną na rozwoju technologicznym Azją?

Jeśli ideologia gender zawładnie Zachodem w sposób totalitarny, a wiele na to wskazuje, za 20 lat świat ten czeka cywilizacyjna, technologiczna i ekonomiczna śmierć. Każda monopolistyczna ideologia i jej reżim ogranicza zdolności i kreatywność obywateli. Wówczas rynkiem światowym zawładną inne kultury. Chiny (ale także inne kraje Dalekiego Wschodu) już prześcigają Zachód w wielu dziedzinach innowacji.

Ale Chiny to przecież także ideologia, całkowicie podporządkowująca sobie społeczeństwo...

Chiny są ciekawym wyjątkiem. Tu reżim komunistyczny uwolnił wybrane dziedziny gospodarki (i kreatywności Chińczyków), wiedział zresztą, na które warto postawić, i pod względem innowacyjności kraj ten jest już bardziej efektywny niż Zachód. To z Chin idzie

technologia 5G, sztuczna inteligencja, internet rzeczy. Ale tam jest inna kultura: jednostka od zawsze jest tam mniej ważna niż władza i państwo. Nie ma co tam liczyć na bunt (demokratyczny).

Także na Zachodzie gender nie zderzy się ze zorganizowanym buntem – jeśli już, to z chaosem takim, jaki obserwujemy teraz w USA czy Wielkiej Brytanii, chaosem już wchłanianym przez ideologię gender (pedagogika wstydu – biali przepraszają czarnych). A jeśli społeczeństwo nie umie się zorganizować, bo system to uniemożliwia, to ten system prędzej czy później musi się zdegenerować, jak to się stało w przypadku komunizmu.

Jesteśmy więc między młotem Zachodu a kowadłem chińskiego komunizmu?

Jeśli komunizm w wersji chińskiej opanuje świat, wcale nie będzie lepiej, niż pod butem gender. Jeśli Chiny potrafią kontrolować każdego obywatela, a mają ich niemało, nawet jeśli nosi maseczkę, to jest to czysty Orwell, tylko z bardziej rozwiniętą technologią.

Myliłby się jednak ten, kto by sądził, że Zachód wolny jest od takiej inwigilacji. Google, Microsoft, Facebook także kontrolują ludzi, chcą wiedzieć, co lubimy, co myślimy – to mini-Chiny. Bo już się okazało, że kontrola w interesie ekonomicznym staje się i polityczną: pod postacią cenzury. Nie tną jednak równo: i z lewa, i z prawa. Zawsze z prawa, jak w Chinach.

Czy dlatego te amerykańskie giganty technologiczne tak dobrze dogadują się z władzami Chin, gdzie przenoszą część swojej produkcji?

Elon Musk jest namawiany, by przenieść swoje fabryki z powrotem do USA, bo buduje technologię kontroli nad człowiekiem, by uczynić go cyborgiem, lepiej myślącym, działającym w interesie i pod dyktando panującego. Już dziś mamy wszczepiane pod skórę chipy kontrolujące parametry życiowe i przesyłające wyniki pomiarów do centrów ich monitorowania. A teraz wyobraźmy sobie chipy wszczepiane w głowę – tak widzi przyszłość Elon Musk. Genialny, tylko komu służy: USA, Chinom, elicie panującej?

Nabrmiewające latami ideologie wybuchają wojnami. Czy w gruncie rzeczy zbieżność interesów Zachodu oraz Azji i Rosji pozwoli jej uniknąć?

Ideolodzy utopiini (komunistyczni czy genderowi) zakładają, że świat da się zmienić według zamierzeń ludzkich. Brną w to elity przeświadczone, że są predestynowane do

„ulepszania” rzeczywistości. „Usczęśliwiający” społeczeństwo, muszą je niszczyć.

George Soros i jemu podobni myślą, że odkryli lek dla świata. To przekonanie o możliwości wpływania na rzeczywistość ugruntowały w nim udane gigantyczne spekulacje finansowe. Błędnie jednak założył, że co się udało na płaszczyźnie finansowej, uda się na żywym organizmie społecznym.

Człowiek jest częścią rzeczywistości, którą wciąż przekracza. Już sama pojawiająca się w mojej głowie myśl czy zrobienie śniadania jest poszerzaniem tej rzeczywistości. Platon zapytał jednak: czy można objąć tym, co obejmowane? Czyli, czy część rzeczywistości, jaką jest człowiek, może objąć całą rzeczywistość, którą ten człowiek stale przekracza, ale której część wciąż stanowi? Cała myśl utopiinna,

pragnąca uczynić raj na ziemi, wynika właśnie z myślenia, że część może zarządzać całością. Nie może, bo rzeczywistość jest nieprzewidywalna. Dlatego ideologia gender ma katolicyzm za głównego przeciwnika, bo cel życia katolika nie jest z tego świata.

Czyli nie grozi nam wojna militarna między Zachodem i Wschodem?

Wojna militarna wybucha wtedy, gdy się opłaca i jest bezpieczna dla agresora. Przykładem jest potężna Rosja atakująca słabą Czechę, Gruzję, Ukrainę. Chiny tak urosły, także militarne, że wojna z równie uzbrojonymi USA mogłaby być niewyobrażalnie krwawa dla obu krajów. Chiny na to nie pójdą, bo osłabione wojną, dałyby się wysforować w wyścigu cywilizacyjnym innym państwom. Chiny czekają, aż USA same się osłabią.

Niemniej jednak wojna trwa – to wojna cywilizacyjna o rządzenie światem. Jej warunkiem jest nieosłabianie swojej pozycji. Tu każdy dołkownie kalkuluje. Kiedy Donald Trump ogłosił sankcje dla chińskiego koncernu Huawei, amerykański biznes technologiczny uświadomił mu, że większość tego, co mamy w telefonach komórkowych, jest produkcji chińskiej i jeśli USA „zbanują” Huawei, zwyczajnie nie będą mogły z tych komórek korzystać.

Wojna militarna się nie opłaca, a ekonomiczna pokazuje wzajemne uzależnienia. Pójdą oni raczej w uniezależnianie się od siebie, w deglobalizację. USA już teraz, mimo dużych kosztów, ściągają swoje fabryki z Chin. I to jest chyba najbardziej optymistyczna część naszej rozmowy.

Na szczęście też coś do powiedzenia ma jeszcze Pan Bóg. Tyle że kiedyś wyposażył nas w wolną wolę i konsekwentnie się tego trzyma...

Przywódca najbardziej wpływowej loży masońskiej w Portugalii, walczącej z dogmatami i tradycją, popadł w czasie epidemii koronawirusa w sprzeczność z liberalnym nurtem swojej organizacji. Zażądał od swoich współpracowników konserwatywnego podejścia do sprawowanych obrzędów i unikania „telerytuałów”. Tymczasem w kraju przybywa inicjatyw politycznych służących zdemaskowaniu masonów pełniących wysokie funkcje publiczne.

i życie, teraz paradoksalnie z rąk działaczy bliskiego sobie nurtu liberalnego może stracić swoje wpływy na władzę. O tym, że są one niemałe świadczyć mogą prezentowane na łamach „Sabado” szacunki, z których wynika, że parlamentarzystów powiązanych z masonerią nie ma dziś jedynie w szeregach skrajnie lewicowych ugrupowań, takich jak Portugalska Partia Komunistyczna (PCP), czy Blok Lewicy (BE) i kilku nowych ugrupowań, takich jak Partia Ludzie-Zwierzęta-Przyroda (PAN). Ta planuje usunąć i „zdemasko-

Masońskie tajemnice

Marcin Zatyka

Im bliżej jesieni, tym częściej bracia masońska zastanawia się jak godnie uczcić 110. rocznicę upadku portugalskiej monarchii, do czego znacząco przysłużyli się wolnomularze. Przypadająca 5 października uroczystość nie odbędzie się jednak tak, jak pierwotnie planowano – masowo. Wszystko za sprawą koronawirusa, który skomplikował nie tylko plany na najbliższą przyszłość, spotkania i rytuały masońskie, ale też pokrzyżował elekcje w szeregach jednej z głównych łóż – Wielkiego Mistrza Wielkiego Porządku Luzytańskiego. Jest on uważany za kluczową postać wśród licznych organizacji masońskich w Portugalii, gdzie tradycje wolnomularskie są wciąż pielęgnowane, a liczba masonów rośnie.

ODWOŁANE WYBORY

Zaplanowana na 6 czerwca elekcja Wielkiego Mistrza Wielkiego Porządku Luzytańskiego nie odbyła się, wybory zostały odroczone na bardziej „adekwatny” i bliżej nieokreślony termin, uzależniony od ustania epidemii. Rozwiązaniem nie mogą być w tym przypadku rozwiązania technologiczne, gdyż jak wynika z zaleceń wydanych przez Wielkiego Mistrza Fernando Limę nie powinny być włączane w ceremonie wolnomularzy. Mistrz wezwał swych współpracowników, aby zrezygnowali z prób organizowania obrzędów masońskich za pośrednictwem Skype’a czy Zoom’a. Jak wynika z korespondencji Limy, do której dotarł tygodnik „Sabado” ceremonie masonerii „mogą odbywać się jedynie w ramach relacji braterskich i przyjacielskich”. Główny problem dla Wielkiego Mistrza stanowi fakt, że nagrywanie rytuałów niesie „tylko namiastkę prawdziwej ceremonii”. Część internautów odczytała

Jeden wielu z symboli masońskich, których pełno jest na zamku Quinta da Regaleira i w otaczającym go ogrodzie.

for. xhtz

oczekiwania przywódcy najstarszej loży masońskiej Portugalii, od ponad dwóch stuleci walczącej z dogmatami i tradycją, jako zaprzeczenie liberalnego nurtu tej organizacji.

ZAKAZ UKRYWANIA SIĘ

Pochodząca z początku XIX w. loża masońska Wielkiego Porządku Luzytańskiego, która przez lata gromadziła w swoich szeregach osoby o liberalnych poglądach na świat

wać” członków masonerii z życia publicznego i oddziaływania na władzę. Kilkanaście dni przed wybuchem epidemii koronawirusa w Portugalii to liberalne ugrupowanie skierowało do parlamentu projekt ustawy nakazującej ujawnienie ewentualnej przynależności do organizacji o charakterze niejawnym osobom pełniącym wysokie funkcje państwowe. Autorzy inicjatywy ustawodawczej ogłosili, że chodzi im m.in. o zmuszenie do ujawnienia

się mających wpływ na władzę członków organizacji z natury tajnych, takich jak masoneria oraz Opus Dei. Kierownictwo PAN wyjaśniło, że projekt ustawy służy dobru publicznemu i jest wypełnieniem obietnic z kampanii przed wyborami do parlamentu z października 2019 r., podczas której to ugrupowanie deklarowało, że „uczyni portugalską scenę polityczną bardziej transparentną”.

NIE TYLKO DLA MĘŻCZYZN

Pomimo upływu czasu i prób umniejszenia roli masonerii nie traci ona w Portugalii ani na znaczeniu, ani nowych kandydatów. Przybywa nie tylko członków masonerii, ale również organizacji tego typu. Stale rosnącą liczbę nowych pretendentów do miana maso- na potwierdzają wielcy mistrzowie czołowych portugalskich łóż masońskich: Wielkiego Porządku Luzytańskiego oraz Wielkiej Regularnej Łoży Portugalii. W pierwszym przypadku na początku stycznia liczba członków obu tych organizacji była szacowana odpowiednio na ponad 2600 oraz 3000. W rozmowie z tygodnikiem „Visao” Pedro Cardoso, lider Wielkiej Zjednoczonej Łoży Portugalii, założonej w 2016 r., przyznał, że organizacje masońskie idą z duchem czasu, korzystając m.in. z portali społecznościowych. Dodał, że „współcześnie wiele osób nawet ubiega się o przyjęcie do masonerii składając kandydaturę za pośrednictwem Facebooka”.

Przejawem otwartości masonerii na „nowinki” jest coraz częstsze przyjmowanie w jej szeregi kobiet. Lizbońska dziennikarka Catarina Guerreiro twierdzi, że pań jest coraz więcej wśród organizacji skupiających wolnomularzy. Wskazuje, że jedną z nich jest m.in. Wielka Luzytańska Łoża Symboliczna, grupująca zarówno mężczyzn jak i kobiety.

W gąszczu tajnych organizacji wolnomularzy nikt dziś dokładnie nie wie ilu masonów mieszka w Portugalii. O ile w 2015 r. telewizja publiczna RTP szacowała ich na około 5000, to obecnie ich liczba ma wynosić ponad 6000.

Reporter Joao Ribeiro de Vasconcelos z RTP wskazuje, że pomimo upływu czasu niezmiennie pozostały silne związki portugalskiej masonerii z polityką oraz biznesem. Przypomina, że wśród mocniejszych i słabszych pod wpływem oddziaływania na politykę organizacji wolnomularzy jest Łoża Konwergencja. To z jej struktur wywodziło się najwięcej ministrów w rządach obecnego sekretarza generalnego ONZ Antonio Guterresa, kiedy ten w latach 1995-2002 był premierem Portugalii. W skład jego ekipy wchodził m.in. późniejszy unijny komisarz ds. sprawiedliwości i spraw wewnętrznych

W gąszczu tajnych organizacji wolnomularzy nikt dziś dokładnie nie wie ilu masonów mieszka w Portugalii.

Dawne miejsce inicjacji masońskich w Quinta da Regaleira w Sintrze, w Portugalii

Antonio Vitorino, który dziś stoi na czele Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji.

DAWNA RYWALIZACJA I NOWA JAKOŚĆ

Liczne wzmianki historyczne o działaniach podejmowanych przez masonerię w celu obalenia monarchii, co ostatecznie udało się w Portugalii w 1910 r., to tylko część dowodów na wkład wolnomularzy w ogłoszenie republikańskiego ustroju w tym kraju. Wystawy powstające we współpracy z łóżami masońskimi, zdjęcia i świadectwa osób zaangażowanych w zamach przeciwko

królowi Karolowi I i jego następcom tronu, zamieszczane w różnorodnych publikacjach, dowodzą, że masonom zależy na kultywowaniu pamięci o obaleniu starego porządku. Także „Nowe Państwo” Antonia Salazara, reżim, który po pierwszych latach chaosu republikańskiego narzucił konserwatywną ideologię nie zdołał odsunąć wolnomularzy od wpływu na władzę. Przykładem jest sprawujący przez blisko ćwierć wieku urząd prezydenta kraju marszałek Oscar Carmona, który przez wiele lat należał do masonerii.

Także po upadku salazarizmu, ponad czterdzieści lat później, i ukształtowaniu się demokratycznej sceny partyjnej masoni zaczęli pojawiać się w głównych ugrupowaniach jednoizbowego parlamentu, nazywanego Zgromadzeniem Republiki. Według deklaracji polityków ugrupo-

wań politycznych Portugalii w 2015 r. tylko trzy ugrupowania: skrajnej lewicy, komuniści, Zieloni oraz Blok Lewicy byli pozbawieni w swoich szeregach parlamentarnych polityków z łóż masońskich. O dziwo nawet politycy chadecko-ludowego bloku CDS-PP byli kierowani w ramach parlamentarnej frakcji przez jednego z wpływowych masonów.

Pomimo upływu czasu i prób umniejszenia roli masonerii nie traci ona w Portugalii na znaczeniu.

Zmianę dla wolnomularzy w parlamencie przyniosły wybory z października 2019 r., w wyniku których do skostniałego od ponad dwóch dekad parlamentu weszły trzy nowe ugrupowania, w których trudno szukać członków masonerii. Jednym z nich jest

odwołująca się do katolickiej nauki społecznej partia Chega. Jej lider, Andre Ventura, odłączając się od powiązań z wolnomularzami, zaskarbił sobie w ostatnich tygodniach znaczące poparcie, a także zyskał przydomek „prawcowego radykała”. O ile dotychczas w 230-osobowym parlamencie jego partia miała zaledwie jeden mandat, uzyskując go dzięki 1,2 proc. poparcia w ostatnich wyborach, to już w opublikowanym na początku czerwca br. badaniu sondażowym Pitagorica Chega stałaby się trzecią siłą polityczną kraju, z poparciem na poziomie 6,4 proc. Ugrupowanie Ventury, siódme w ostatnich wyborach, mogłoby obecnie liczyć na około 15 mandatów. Może też wokół siebie zgromadzić inne siły. W maju deklarację współpracy z Chega, w ramach koalicji na szczeblu państwowym oraz samorządowym, wyraziły bowiem dwie partie centroprawicowe: blok chadecko-ludowy CDS-PP oraz partia Aliança.

W SKRÓCIE

■ **Wizytacja w seminarium.**

Kongregacja ds. Duchowieństwa zarządziła wizytację apostolską w wyższym seminarium duchownym diecezji kaliskiej. Obowiązki wizytatora apostolskiego powierzyła abp. Stanisławowi Gądeckiemu, metropolicie poznańskiemu.

■ **Koronawirus w Niepokalanowie.**

W związku ze diagnozowaniem u jednego z braci koronawirusa, bazylika, kaplica św. Maksymiliana i inne miejsca na terenie Niepokalanowa zostały zamknięte dla użytku wiernych do odwołania.

■ **Zmarła stuletnia siostra.**

Podczas Mszy Św. w kieleckiej bazylice pod przewodnictwem bp. Jana Piotrowskiego żegnano zmarłą w wieku stu lat s. Imeldę Grodecką, autorkę tomików wierszy, katechetkę, harcerkę Szarych Szeregów i żołnierza AK. Niemal całe życie związana była z Kielcami.

■ **Nieplanowany egzamin.**

„Nauka poza szkołą okazała się być nieplanowanym egzaminem dojrzałości, który – jak ufam – wszyscy zdali, dzięki uczciwej pracy, zaangażowaniu, wytrwałości i samodyscyplinie” – napisał Przewodniczący KEP abp Stanisław Gądecki w komunikacie na zakończenie roku szkolnego.

■ **Puszka dla powodzi.**

5 lipca we wszystkich kościołach archidiecezji krakowskiej zostanie przeprowadzona zbiórka ofiar do puszek na rzecz poszkodowanych w wyniku zalań i podtopień po ostatnich ulewach, które nawiedziły m.in. Małopolskę.

■ **Podwójny jubileusz.** – Jestem przekonany, że w tej chwili towarzyszy nam duchowo z wysoka Jan Paweł II, przez posługę którego zostaliśmy kapłanami – mówił kard. Stanisław Dziwisz na wstępie jubileuszowej Eucharystii sprawowanej według formularza liturgicznego ze wspomnienia świętego papieża z okazji 57. rocznicy święceń kapłańskich swoich i bp. Jana Zająca.

■ **Pulsoksymetry.** Caritas Diecezji Tarnowskiej przekazała do Domu Pogodnej Jesieni w Tuchowie dwa koncentratory tlenu oraz trzy pulsoksymetry. Urządzenia będą służyć chorym pensjonariuszom. W placówce wykryto ognisko koronawirusa, ale sytuacja jest już stabilna. W Tuchowie nie ma nowych zakażeń. Do miasta wracają ozdrowieńcy.

fot. PAP/Darek Dęłmanowicz

PO NAWAŁNICY

Strefa silnych burz, rozciągnięta od Pomorza Zachodniego przez Ziemię Łódzką po Podkarpacie i Małopolskę, spowodowała liczne powodzie i podtopienia. Opady deszczu spowodowały zalania i podtopienia m.in. na Podkarpaciu, w Dylągówce, Hyżnem, Harcie, Szklarach i Rzeszowie. Ponadto uszkodziły

nawierzchnie drogi wojewódzkiej 835 w miejscowości Hadle Szklarskie (gmina Jawornik Polski). Z kolei we wsi Przedłęcz w gminie Brąszewice pod Sieradzem, w woj. łódzkim, silny wiatr uszkodził lub zerwał dach co najmniej 3 budynków. Na zdjęciu: szkody po nawałnicy w powiecie jasielskim.

fot. EpiskopatNews/Twitter

ŚWIĘCENIA W LUBLINIE

„Życzę Księdzu Biskupowi, aby serce kazało szukać nie tylko oblicza Bożego, ale również oblicza ludzkiego” – napisał abp Stanisław Gądecki, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski, w życzeniach skierowanych do nowego biskupa pomocniczego archidiecezji lubelskiej Adama Baba. Życzenia zostały odczyta-

ne podczas święceń biskupich w archikatedrze lubelskiej w uroczystości św. Piotra i Pawła. Bp Adam Piotr Bab został mianowany biskupem pomocniczym archidiecezji lubelskiej 22 maja br. Wcześniej pełnił funkcję proboszcza parafii św. Józefa w Lublinie i wikariusza biskupiego ds. młodzieży w archidiecezji lubelskiej.

MUZEUM KS. JERZEGO

W Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego podpisano list intencyjny ws. powołania Muzeum Błogosławionego Księdza Jerzego Popiełuszki w Okopach – Oddziału Muzeum Podlaskiego w Białymstoku. W uroczystości uczestniczyli m.in. dyrektor Muzeum Podlaskiego w Białymstoku Waldemar Wilczewski i brat ks. Jerzego – Józef Popiełuszko.

foto: PAP/Natiesz Marek

foto: PAP/Wojtek Jargilo

U ŚW. ONUFREGO

W Jablecznej odbyły się uroczystości z okazji święta patronalnego Monasteru pw. św. Onufrego. Tradycja pielgrzymowania do monasteru jableczyńskiego w dzień patrona św. Onufrego Wielkiego liczy sobie ponad 500 lat. Przybywały tam tysiące pielgrzymów

z miejscowości znajdujących się w odległości nawet 200 kilometrów od Jablecznej. Kiedy władza nie pozwalała procesjom zza Bugu przeprowić się promem przez rzekę, duchowny pobłogosławił krzyżem wodę i prowadził całą procesję w bród.

DLA NIESŁYSZĄCYCH CHRZEŚCIJAN

foto: Monika Odrobińska

Powstała pierwsza na świecie aplikacja mobilna służąca polskim chrześcijanom niesłyszącym i słabosłyszącym, posługującym się polskim językiem migowym lub też polskim systemem języka migowego. Aplikację Duszpasterstwa Niesłyszących w Polsce Effatha24 można bezpłatnie pobrać pod adresem <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.effatha24>. Zawiera ona 8 kategorii: aktualności, wydarzenia, rok liturgiczny, ośrodki duszpasterskie, w których można spotkać znajomego język migowy kapłana, katecheza, sakramenty oraz kontakt – do moderatora aplikacji.

Pomysłodawcą i koordynatorem prac nad powstaniem aplikacji jest ks. Damian Migacz – Diecezjalny Duszpasterz Niesłyszących w diecezji tarnowskiej. Aplikacja została sfinansowana z darowizn niektórych księży duszpasterzy niesłyszących z Polski oraz przez Caritas i kurię diecezji radomskiej i tarnowskiej.

■ U wydawców katolickich bez zmian.

Ks. Roman Szpakowski SDB, dotychczasowy prezes Stowarzyszenia Wydawców Katolickich (SWK), został wybrany na tę funkcję na nową trzyletnią kadencję.

■ **Pandemia i pobożność.** Trzy czwar-te Polaków deklaruje, że podczas pandemii ich zaangażowanie religijne było takie samo jak wcześniej, z kolei 12% uważa, że ich aktywność religijna wzrosła, a 10% jest zdania, że spadła. Trzy piąte naszego społeczeństwa (60%) przynajmniej raz uczestniczyło we Mszy Św. za pośrednictwem telewizji, a 40% odczuwało brak modlitwy wspólnotowej w kościele – wynika z przeprowadzonego na przełomie maja i czerwca badania CBOS.

■ **Za życiem w suahili.** Aplikacja Fundacji Małych Stópek „Adoptuj Życie”, która pełni rolę mobilnego asystenta duchowej adopcji dziecka poczętego, ukazała się w ciągu ostatnich 2 miesięcy w językach francuskim i włoskim. Szczecińska organizacja rozpoczęła właśnie zbiórkę na jej opracowanie w wersji suahili, a także wysłanie materiałów pro-life do Afryki. Więcej: www.dlaczego.info/darowizna.

■ **Pod opiekę św. Józefa.** Uroczysty Akt Zawierzenia Narodu Polskiego i Kościoła w Polsce świętemu Józefowi zostanie dokonany w późniejszym czasie, nie zaś jak było planowane w czwartek 2 lipca – poinformował abp Grzegorz Ryś, administrator apostolski diecezji kaliskiej.

■ **Ścieki w stolicy.** Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wszczął postępowanie wyjaśniające, podczas którego zbadany zostanie stopień szkód w środowisku związanych z częstotliwością zrzutów ścieków do Wisły – poinformował minister środowiska Michał Woś. Zanieczyszczeń komunalnych było tak dużo, że nie mieściły się w kolektorze i spływały terenem zielonym należącym do obszaru Natura 2000.

■ **Ruchomy Dzień Ojca.** Tato.Net postuluje, by Dzień Ojca był oficjalnie przeniesiony na trzecią niedzielę czerwca, jak ma to miejsce w wielu krajach. Takie rozwiązanie umożliwiłoby wszystkim rodzinom świętowanie Dnia Ojca w dniu wolnym od pracy.

■ **Gdzie na wakacje?** 42% badanych zadeklarowało co najmniej dwudniowy wyjazd wypoczynkowy lub turystyczny tego lata; 80% planujących letni wyjazd z co najmniej jednym noclegiem, bierze pod uwagę wypoczynek wyłącznie w Polsce – wynika z najnowszego sondażu CBOS.

Jacek Karnowski

Fundamentalny wybór

Wyniki niedzielnego głosowania pokazują obraz dość złożony, ciekawy w wielu wymiarach, ale także niosą ze sobą jednoznaczne przesłanie: to Andrzej Duda jest dziś bliżej prezydentury niż Rafał Trzaskowski. Nie jest to przewaga, która by zwalniała sztab prezydenta z wysiłku, z walki o każdy głos, ale jednak taka, która daje minimum spokoju, i pozwala realizować strategię bez ryzykownych, dramatycznych zwrotów, które zazwyczaj kończą się źle. Co ważne: taki wynik dodaje też skrzydeł, sił, wzmacnia wolę walki.

Wynik Andrzeja Dudy – 43,67 proc. głosów (8 mln 412 tys.) jest lepszy, niż spodziewało się wielu analityków. Byli tacy, którzy obawiali się nawet trójki z przodu. Jest solidny, naprawdę dobry wynik, wywalczony w trudnych warunkach – bo walka o reelekcję zawsze jest trudna. By wygrać 12 lipca prezydent musi pozyskać od półtora do dwóch milionów nowych głosów; w przypadku Rafała Trzaskowskiego – 30,34 proc (5 mln 845 tys.) – potrzeba około 4 milionów nowych głosów. Nawet uwzględniając, że Szymon Hołownia – 13,85 proc. (2 mln 667 tys.) – udzieli jednoznacznego poparcia kandydatowi KO, do sukcesu wciąż daleko. To będzie dopiero remis. Zdecyduje podział tych głosów, które w pierwszej turze padły na Krzysztofa Bosaka (1 mln 300 tys.), Władysława Kosiniaka-Kamysza (457 tys.)

oraz Roberta Biedronia (425 tys.). To w większości elektorat o wartościach konserwatywnych (z wyjątkiem Biedronia). I to właśnie sprawia, że Andrzej Duda jest w korzystnej sytuacji.

Zwróćmy uwagę: ogłoszony nową nadzieją opo-

zycji Rafał Trzaskowski zdobył tyle, ile w najlepszych momentach notowała Małgorzata Kidawa-Błońska. Zdobył mniej niż 5 lat temu Bronisław Komorowski. Nie wykroczył poza żelazny elektorat swojej formacji. Nie przekonał do siebie

żadnych nowych środowisk. Owszem, w drugiej turze poprze go ogromna większość wyborców

całej opozycji, ale fakt, że nie złapał z tymi ludźmi kontaktu już w pierwszej turze, że woleli Szymona Hołownię, jest ważnym sygnałem. Czegoś Trzaskowskiemu jednak brakuje: jakiejś iskry, prawdziwego talentu. To już widać. Nie dziwi więc fakt, że w sztabie KO – jak słychać – minorowe nastroje. Fachowcy od polityki wiedzą, jak daleko jest do zwycięstwa. Być może dojdzie do demobilizacji części wyborców opozycji, którzy wybiorą wypoczynek i urlopy, uznając, iż szanse na wygraną są i tak niewielkie.

Andrzej Duda miał dobrą końcówkę kampanii. Nie popełnił błędów, nie dał się sprokować. Pomogła udana wizyta w Stanach Zjednoczonych. Pomogły jasne komunikaty, zwieńczone pytaniem: czy żyje się wam lepiej niż 5 lat temu? Opłacił się także wielki wysiłek kampanijny, całe dni spędzone w podróży po kraju, mocno wyczerpujące wiece (Trzaskowski tego tempa wyraźnie nie wytrzyma). Być może efekty przyniosła także strategia wiążąca głównego rywala z PO, wybijająca go z roli świeżej

siły, która z rządami Donalda Tuska jakoby nie miała nic wspólnego. Teraz prezydent musi przekonać do siebie przede wszystkim wyborców Krzysztofa Bosaka. I musi to zrobić z pominięciem liderów Konfederacji, którzy chyba woleliby widzieć jego porażkę. Ostatecznie czynnikiem kluczowym okaże się jednak mobilizacja własnych elektoratów. W drugiej turze walczą ze sobą tak wielkie obozy polityczne, że ruchy sztabów mają relatywnie niewielkie znaczenie. Decydują najgłębsze pokłady społecznej świadomości, sprawy, na które być może nie da się już wpłynąć w tak krótkim czasie. Decydują postawy w istocie kulturowe, prepolityczne, chwilami wręcz instynktowne. Decyduje osobowość kandydatów. Bo przecież wybierając prezydenta, wybieramy kogoś, kto będzie w naszych domach gościł niemal codziennie – za pośrednictwem mediów – przez kolejne pięć lat.

Stawka tych wyborów jest ogromna. Zwycięstwo Andrzeja Dudy da Polsce trzy lata spokoju. Utrwali zmiany, które zaszły w naszym kraju w ostatnich latach, nie da się ich już łatwo odwrócić. A przecież są to zmiany, mimo wszystkich „ale” i wszystkich błędów obozu władzy, fundamentalne, oznaczające pokonanie postkomunizmu i naiwnego liberalizmu. Porażka Andrzeja Dudy wpędzi nas, na długo, w wir ostrego konfliktu. Przyspieszy niekorzystne trendy światopoglądowe i cywilizacyjne. Zepchnie nas z kursu wzmacniania naszej suwerenności. No i stracimy dobrego prezydenta, powierzając najwyższy w państwie urząd człowiekowi, który dla politycznych korzyści jest w stanie założyć dowolne przebranie. Gdy trzeba – tęcze, gdy trzeba – katolickie i białoczerwone. A kim jest naprawdę, tego nie wiemy. Może on sam też nie wie?

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci”

Jasna Góra bez przemówień

„Wydarzenia organizowane na Jasnej Górze nie mogą stanowić okazji do manifestowania jakichkolwiek poglądów politycznych” – głosi nowy regulamin gospodarzy sanktuarium – poinformował o. Michał Legan OSPPE, rzecznik prasowy Jasnej Góry.

Wypowiedzi osób świeckich dopuszczalne są tylko w wypadku modlitwy, składania świadectwa, aktów zawierzenia lub konferencji ewangelizacyjnych oraz poza czasem i miejscem liturgii i po wyraźnej zgodzie kustosa. Stanowczo zabronione jest propagowanie „niechrześcijańskich postaw i ideologii”.

f

Msza – hit tv

W ostatnich kilku tygodniach spadło zainteresowanie Mszami Świętymi w polskich stacjach telewizyjnych, ale transmisje nadal notują wyższe wyniki od średnich długookresowych stacji – wynika z raportu portalu wirtualnemedi.pl. Średnia widownia Mszy Świętej, emitowanej w niedzielę i święta o godz. 7.00 w TVP1 w okresie od 15 marca do 22 czerwca wyniosła 1,33 mln widzów, co przełożyło się na 34,52% udziału wśród wszystkich widzów. Dla porównania, w okresie od 1 stycznia do 8 marca transmisje śledziło średnio 435 tys. osób, co dało stacji 18,11 udziału widzów.

f

Apel abp. Popowicza

W związku z licznymi podtopieniami na Podkarpaciu i na zachodniej Ukrainy metropolita przemysko-warszawski Kościoła grekokatolickiego w Polsce abp Eugeniusz Popowicz zaapelował do wiernych o pomoc dla powodzian. Ofiary na rzecz poszkodowanych będą zbierane w cerkwiach 5 lipca.

f

Instytut już z radą

Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotr Gliński wręczył nominacje 13 członkom Rady Programowej Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. R. Dmowskiego i I. J. Paderewskiego – wielu z nich znanych jest z naszych łamów. Funkcję Przewodniczącego Rady powierzono prof. Stanisławowi Gebhardt (na zdj.), który także został odznaczony złotym medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis.

Premier Gliński zapowiedział utworzenie Funduszu Patriotycznego przy Instytucie, który będzie służył wspieraniu szerokiego wachlarza inicjatyw badawczych i edukacyjnych ważnych dla odkrywania i popularyzowania

dziedzictwa myśli narodowej i katolicko-społecznej.

W wykładzie inauguracyjnym prof. Wojciech Roszkowski z Instytutu Studiów Politycznych PAN podkreślił: – Prawdziwym zagrożeniem dla współczesnej Polski nie jest nacjonalizm, tylko zbiorowa amnezja i postępująca erozja tożsamości narodowej.

Nominacje do Rady Programowej otrzymali prof. Stanisław Gebhardt, Marian Barański, dr Ewa K. Czaczowska, Michał Drozdek, Marek Jurek, prof. Krzysztof Kawalec, dr Wojciech Kozłowski, prof. Zbigniew Krysiak, dr Jolanta Niklewska, prof. Janusz Odziemkowski, prof. Mieczysław Ryba, ks. prof. Robert Skrzypczak i prof. Wojciech Turek.

Wzmocnić prawa rodziców

Premier Mateusz Morawiecki wyraził poparcie dla postulatu zwiększenia kontroli rodziców nad treściami przekazywanymi dzieciom w trakcie szkolnych zajęć dodatkowych. – Rodzice powinni mieć wgląd w program nauczania na takich zajęciach. Rodzina musi być wolna od narzucanych ideologii – powiedział premier na spotkaniu z Fundacją Mamy i Taty oraz Związkiem Dużych Rodzin „Trzy Plus”.

Fundacja Mamy i Taty w czerwcu 2019 r. przedstawiła obywatelski projekt zmiany prawa oświatowego. Po nowelizacji każdy podmiot, który chce prowadzić dodatkowe zajęcia w szkole, będzie musiał przedstawić prospekt informacyjny o programie zajęć. – Organizacje przygotowujące tego typu zajęcia będą zobowiązane przedstawić pełny materiał au-

diowizualny, konspekt zajęć, literaturę przedmiotu oraz osoby prowadzące – powiedział Marek Grabowski, prezes Fundacji Mamy i Taty.

Z badań przeprowadzonych przez Maison and Partner wynika, że 94 procent Polaków uważa, iż rodzice powinni mieć wgląd w treści i materiały przekazywane dzieciom i młodzieży podczas zajęć edukacji seksualnej.

– Na świecie toczy się cywilizacyjno-prawny spór o to, kto powinien mieć prymat w wychowaniu dzieci. Polski rząd i polski prezydent konsekwentnie stoją na stanowisku, że na pierwszym miejscu powinni stać rodzice – powiedziała Dorota Bojemska, przewodnicząca Rady Rodziny przy Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Modlitwa za małżeństwa

„Pomoc na Serio” to inicjatywa, która ma zachęcić jak najwięcej osób do modlitwy za małżeństwa. Każdy, kto chce podjąć się takiej modlitwy, może przez dziewięć kolejnych dni odmawiać jedną częśćkę różańca (pięć tajemnic) dziennie w intencji konkretnego małżeństwa. To wspólny pomysł Krajowego Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin oraz ruchu „Tak na Serio”.

– Pragniemy, aby radość miłości stawała się udziałem każdego małżeństwa i każdej rodziny. Zdajemy sobie jednak sprawę, że wiele osób cierpi w swoich rodzinach z powodu różnych trudności. Pragniemy przypomnieć wszystkim, że we wspólnocie Kościoła nikt nie jest sam. Dlatego osoby zrzeszone w ruchu „Tak na serio” oraz Krajowy Ośrodek

Duszpasterstwa Rodzin podjęły inicjatywę, aby umożliwić podzielenie się radością i wesprzeć modlitwą, tych, którzy doświadczają trudności w małżeństwie i rodzinie – powiedział o inicjatywie ks. Przemysław Drag, dyrektor Krajowego Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin.

Aby zgłosić swoją gotowość do modlitwy, bądź małżeństwo, które potrzebuje modlitwy należy wejść na stronę <https://taknaserio.com/aktualnosci/pomoc/zglos-sie-zglos-malzenstwo/> i postępować zgodnie z instrukcją. Organizatorzy akcji zachęcają do modlitwy małżeństwa, narzeczonych, osoby samotne, siostry i braci zakonnych, kapłanów, ludzi młodych i starszych oraz wszystkich, którzy mogą i chcą podjąć się takiej modlitwy.

Zmiany w Kaliszu

Ojciec Święty Franciszek mianował administratora apostolskiego sede plena diecezji kaliskiej w osobie metropolity łódzkiego abp. Grzegorza Rysia. Abp Grzegorz Ryś zyskał uprawnienia biskupa diecezjalnego, a bp Edward Janiak otrzymał polecenie przebywania poza diecezją kaliską na czas prowadzenia dochodzenia w sprawie zaniedbań.

Mianowanie przez papieża administratora apostolskiego diecezji kaliskiej, mającej własnego ordynariusza („sede plena”), zdarza się po raz czwarty w najnowszych dziejach Kościoła katolickiego w Polsce. Dwukrotnie taka sytuacja miała miejsce w latach 80. XX wieku i raz w ubiegłym roku.

fot. PAP/Artur Reszko

Przy pomniku-kopule odbyły się obchody 79. rocznicy spalania Wielkiej Synagogi w Białymstoku. 27 czerwca 1941 dwa hitlerowskie bataliony policyjne spaliły synagogę wraz z około 2 tys. uwięzionych w niej Żydów.

Kazimierz Dadak

Częste spotkania polsko-amerykańskie na najwyższym szczeblu są ze wszech miar pożyteczną sprawą.

spotkanie prezydentów Andrzeja Dudy i Donalda Trumpa należy uznać za sukces – Polska znowu znalazła się w orbicie zainteresowania Waszyngtonu i Białego Domu.

MIĘDZYNARODOWY KONTEKST

Wydarzenie przyciągnęło uwagę, ponieważ była to pierwsza wizyta europejskiego przywódcy po wielomiesięcznej przerwie i wyposzczeni kwarantanną dziennikarze w końcu mogli czymś się zająć. Pierwotnie, prezydent Trump zamierzał wznowić międzynarodowe spotkania w wielkim stylu i zwołał spotkanie członków grupy G7, przywódców najbardziej zaawansowanych krajów Zachodu. Jednak kanclerz Angela Merkel z zaproszenia nie skorzystała –

rykanie mają alternatywę. Kłopot w tym, że nasza pozycja w UE jest słabsza, niż by być mogła.

NIEMCOM NA ODCISK

Samo spotkanie Duda-Trump pozostawia pewien niedosyt, nie przyniosło żadnych konkretnych rozwiązań, nawet nie posunęło do przodu sprawy zwiększenia amerykańskiej wojskowej obecności na terenie naszego kraju. Niemal dokładnie rok temu obaj przywódcy podpisali deklarację o zwiększeniu amerykańskiego kontyngentu w Polsce o 1 000 żołnierzy i obecnie ponownie była mowa o podjęciu takiego kroku, ale nie wymieniono żadnych konkretów, szczególnie daty tego wydarze-

Przedwyborcza wizyta

fot. PAP/Łezek Szymański

Dobrze, że amerykańscy politycy, dziennikarze i szeroka publiczność słyszą o dobrych, mających długą tradycję stosunkach między naszymi krajami. Jesteśmy jednym z najbliższych sojuszników USA w Europie, o czym najlepiej świadczy fakt, że, zgodnie z ustaleniami szczytu NATO z 2014 r. wydajemy na zbrojenia 2% PKB – takie argumenty doskonale trafiają do wyobraźni Amerykanów. W tym kontekście piąte

wymówiła się panującą pandemią. Podobno Trump nie był z tego faktu zadowolony i niezwłocznie ogłosił decyzję o obniżeniu kontyngentu wojsk amerykańskich stacjonujących na terenie Niemiec do 25 tys.

Stąd też międzynarodowy kontekst szczytu Duda-Trump był mniej szczęśliwy, bo zaproszenie prezydenta Dudy między innymi miało za cel pokazanie Niemcom, że w Europie Środkowo-wschodniej Ame-

nia. Jedno jest pewne, jak powiedział D. Trump, jeśli taka operacja będzie mieć miejsce, to zapłaci za nią polski podatnik.

Co gorsze, wzmocnienie amerykańskich sił nad Wisłą jest jednoznacznie powiązane z redukcją takowej nad Renem i prezydent Trump nie odmówił sobie przyjemności nadmienienia tego faktu. Więc, po raz drugi depczemy Niemcom na odcisk. Niemniej, trzeba podkreślić, że podczas

konferencji prasowej po zakończeniu rozmów prezydent Duda zaapelował o utrzymanie dotychczasowego stanu amerykańskich sił zbrojnych na terenie Niemiec, co winno stępić ostrze krytyki, z jaką w Berlinie mogłyby się spotkać nasze zabiegi o zwiększenie amerykańskiego potencjału militarnego w Polsce.

Decyzja o redukcji amerykańskiej obecności w Niemczech była dużym zaskoczeniem, także dla Pentagonu. Minister Obrony M. Esper potrzebował kilku dni, aby ustosunkować się do tej inicjatywy i nawet w tej chwili nie jest pewne, czy Amerykanie uczynią ten krok. Na myśl przychodzi decyzja Trumpa z października zeszłego roku o całkowitym wycofaniu wojsk USA z Syrii. Po krótkim czasie, w wyniku powszechnych protestów ze strony amerykańskiego establishmentu wojskowego i czołowych polityków z Partii Republikańskiej Prezydent postanowił, mimo wszystko, zostawić tam część żołnierzy celem obrony... pól naftowych. W przypadku redukcji amerykańskich sił w Niemczech mamy do czynienia z takim samym zjawiskiem i nie jest wykluczone, że Trump dokona kolejnej woltury. Na taką możliwość wskazuje właśnie brak jakichkolwiek szczegółów dotyczących się zwiększenia sił USA nad Wisłą.

FORT TO PRZEŻYTEK

Ostatni szczyt Duda-Trump był ciekawy także z tego powodu, że dużo działało się przed nim. Można wręcz zaryzykować tezę, że najbardziej rzeczowe informacje zostały ujawnione właśnie przed spotkaniem. Na przykład, doradcy prezydenta Trumpa pytani o możliwość przeniesienia amerykańskich wojsk z Niemiec do Polski, odesłali zainteresowanych dziennikarzy do artykułu R. O'Brien'a zamieszczonego na łamach „The Wall Street Journal”. W tej wypowiedzi Doradca ds. Bezpieczeństwa prezydenta Trumpa bez ogródek powiedział, że posiadanie wielkich baz wojskowych jest przeżytkiem, że kilka tysięcy wojsk wycofywanych z Niemiec może być (may be) przemieszczonych do innych europejskich krajów, część zaś może być przemieszczona w rejon Pacyfiku, bo na tym obszarze USA i jego sojusznicy stoją w obliczu największego wyzwania od czasów Zimnej Wojny (chodzi oczywiście o Chiny), a reszta powróci do domu.

Można powiedzieć, że O'Brien nie powiedział niczego nowego, wielokrotnie pisaliśmy na tych łamach (ostatnio „Idziemy” nr 765) o takim stanie rzeczy i nie warto by tego powtarzać, gdyby nie to, że ten oczywisty fakt wydaje się nie docierać

do naczelnych decydentów w Warszawie. W Polsce niepodzielnie panuje „życzeniowe widzenie świata” – nie jest ważne jaki ten świat jest naprawdę, liczy się tylko to jak my sobie go wyobrażamy. Stąd idea „Fortu Trump”, pomysłu, który nigdy nie miał żadnych szans powodzenia. Niemniej, w ramach tej polityki w ostatnich latach wydaliśmy na zakup amerykańskiego sprzętu wojskowego wiele miliardów USD, ale brak jest wymiernych skutków, na przykład w postaci zwiększenia liczby amerykańskich żołnierzy w Polsce.

ZMIANA BIEGUNÓW

Podobnie, przed wizytą nagle pojawiła się sprawa przeniesienia amerykańskich głowic nuklearnych z Niemiec do Polski w ramach tzw. Nuclear Sharing. Spekulacje na ten temat utrzymują się od ponad miesiąca, czemu sprzyjają dość nieporadne zaprzeczenia osób z najbliższego otoczenia prezydenta Dudy. Powiedzmy od razu, prawdopodobieństwo takiego rozwoju sytuacji jest bliskie zeru. Nie pozwala na to nie tylko Akt Stanowiący NATO-Rosja z 1997 roku, ale i stan polskich sił zbrojnych. Przeniesienie broni atomowej na teren Polski byłoby możliwe wyłącznie w przypadku ogromnego regresu w stosunkach amerykańsko-rosyjskich, czego raczej nie należy oczekiwać. Podczas konferencji prasowej prezydent Trump jasno powiedział, że ma z Rosją „bardzo dobre stosunki”, co jego zdaniem ma być także „bardzo dobre dla Polski”.

Ta ostatnia wypowiedź amerykańskiego przywódcy stanowi kolejny dowód wspierający tezę, że jednym ze strategicznych celów Waszyngtonu jest rozzerwanie sojuszu rosyjsko-chińskiego. Trump wielokrotnie mówił o chęci zawarcia „wielkiego układu” z W. Putinem, ale na przeszkodzie stoi opór znacznej części amerykańskich elit. Kongres wymusił na prezydencie podjęcie szeregu wrogich Kremlowi kroków, co rzecz jasna podważyło zaufanie Rosji do zabiegów Trumpa. Stąd też, w obecnej chwili Waszyngton stosuje metodę kija i marchewki. Kijem jest nacisk na Rosję w postaci pomocy Ukrainie i groźby podniesienia potencjału wojskowego na obszarze Europy Środkowo-wschodniej, w skrajnym przypadku włączenie Polski w system Nuclear Sharing, natomiast marchewką jest możliwość odwrócenia tej strategii – pozostawienie Putinowi wolnej ręki w tym

regionie. W Warszawie, na skutek owego „życzeniowego widzenia świata”, dostrzega się wyłącznie kij, zaś istnienia „marchewki” w ogóle nie bierze się pod uwagę.

WSPÓLNE INTERESY

Prezydenci omawiali współpracę polsko-amerykańską także w innych niż bezpieczeństwo dziedzinach. Miło było usłyszeć, że przywódca Wolnego Świata liczy na pomoc polskich naukowców w zmaganiach z koronawirusem. Bez wątpienia w tym zakresie istnieje całkowita zbieżność interesów obu krajów. Przedmiotem rozmów była też współpraca w zakresie bezpieczeństwa energetycznego. Chodzi o import amerykańskiej ropy naftowej i gazu ziemnego. Miejmy nadzieję, że ta współpraca będzie oparta na zdrowych podstawach gospodarczych, a nie tylko na wspólnocie celów politycznych. W zakresie budowy systemu 5G obie strony potwierdziły to, co zostało ustalone we wrześniu ubiegłego roku podczas wizyty wiceprezydenta Mike Pence w Polsce. Korzystanie z „bezpiecznych i godnych zaufania” dostawców sprzętu 5G oznacza, że Polska będzie jednym z nielicznych krajów członkowskich UE, w którym z góry przekreśla się możliwość montowania produktów firmy Huawei.

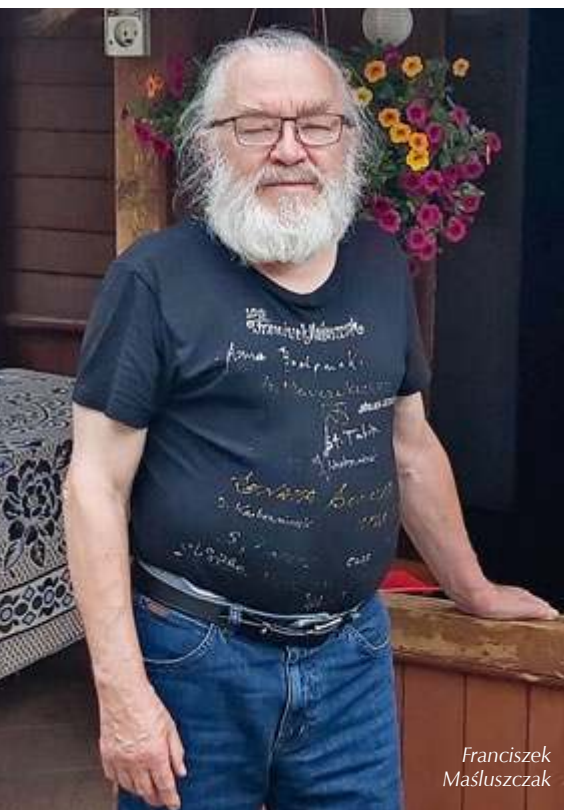
Przed spotkaniem pojawiły się spekulacje na temat zainstalowania w Polsce części dowództwa V Korpusu armii amerykańskiej, co byłoby wielkim sukcesem i sygnałem, że amerykańska wojskowa obecność nad Wisłą przybiera stały charakter. To, że sprawa ta nie wypłynęła podczas rozmów w Waszyngtonie potwierdza nasze obserwacje na temat stanu stosunków amerykańsko-rosyjskich.

NIEDOCENIONA POLONIA

Ogólnie rzecz biorąc, spotkanie należy uznać za sukces Polski i osobiście prezydenta Dudy. Przerwanie nieustannej antypolskiej narracji, przebijającej ze światowych mediów, jest zjawiskiem ze wszech miar korzystnym. Niemniej, trudno ją uznać za przełomową. Do tego, aby Biały Dom częściej myślał o ochronie polskiego interesu konieczne jest powstanie prężnego propolskiego lobby w USA. Wielkiej polityki nie sposób prowadzić „z doskoku”. W USA Polska musi „być obecna” na co dzień i istnienie około dziesięciomilionowej Polonii daje takie możliwości. Kłopot w tym, że nad Wisłą nikt się tą sprawą nie zajmuje.

Autor jest profesorem ekonomii w Hollins University w stanie Wirginia, USA

Trump mówił, że ma z Rosją bardzo dobre stosunki, co ma być także bardzo dobre dla Polski.

Franciszek Maśluszczak

sunkowe, w których zapisuję, co zobaczyłem. Wpadają mi do głowy pewne myśli, które się burzą. Jestem malarzem figuratywnym, jeśli maluję to nie umiem zauważać świata w sposób geometryczny i abstrakcyjny – mówi Franciszek Maśluszczak.

DZIECIŃSTWO

Spytany o dzieciństwo odpowiada, że uwielbiał samotność, nie lubił grać z chłopcami w piłkę. Nie interesowało go wspólne organizowanie czegośkolwiek. Wspomina, że uciekał do swojego świata. – Zawsze miałem pomazane zeszyty, kartki. Malowałem sobie nos na zielono albo czerwono i patrzyłem na siebie w lustrze. Próbuję przekonać, że istnieje możliwość kreacji, czyli zrealizowania obrazu, bądź rysunku w sposób taki, jaki mi odpowiada – opowiada malarz.

STUDIA I POCZĄTEK KARIERY ARYSTYCZNEJ

Twierdzi, że z pasją do malarstwa trzeba się urodzić. Zaznacza, że Akademia Sztuk Pięknych i świetni pedagodzy nauczyli go pewnych schematów, które jednak nie uważał za swoje. Jego praca zawodowa wiodła początkowo przez wykonywanie ilustracji książkowych.

neusza Iredyńskiego, Marka Nowakowskiego. Zaprzyjaźniłem się z wieloma pisarzami, odpowiadało mi to, że oni o czymś rozmawiają. Malarze przeważnie mówili „a od jutra zaczne malować” – śmieje się.

Franciszek Maśluszczak ilustrował książki dla dorosłych i dzieci, między innymi wiersze Juliana Tuwima. Za ilustracje do książki „Księżycowe Duchy” otrzymał nagrodę. Niemiecka Akademia Literatury Dziecięcej przyznała jej tytuł Książki Miesiąca w 1996 roku. Współpracował także m.in. z tygodnikiem „Szpilki”.

WŁASNY STYL

Prace Franciszka Maśluszczaka nasycone są baśniowym nastrojem oraz intensywną kolorystką. Krytycy sztuki widzą w jego dziełach wiele porównań do prac Marca Chagalla, inni ciepło i prostotę Nikifora. Pytany o to, czy zgodzi się z taką oceną, wyjaśnia: – Zgadza się z tym – to artyści, którzy są mi bliscy. Nie tylko ze względu na formę, ale także poprzez sposób przedstawiania świata. Chagall rodzinne miasto Witebsk malował z głowy. Nie miał żadnej dokumentacji i zdjęć, on to miasto przetworzył oraz zapamiętał. Malował na podstawie tego, co dyktowała mu wy-

Polski Chagall

tekst i zdjęcia
Patrik Lubryczyński

Franciszek Maśluszczak w twórczości malarskiej nie odtwarza, a interpretuje rzeczywistość. Doczekał się literackiego sportretowania w opowiadaniu Hanny Krall „Malarnia z o.o.” Na temat jego twórczości powstały filmy „Jezus na Ursynowie”, „Światy Franciszka Maśluszczaka” i „Malowane miasto”.

Ks. prof. Jarosław Stoś napisał we wstępie do jednego z katalogów prac o Franciszku Maśluszczaku: „jego malarstwo jest teologią pisaną linią, kształtem i kolorem”. Zdaniem krytyka sztuki Maśluszczak jest „tłumaczem bogów i maluje wszystko, co dotyczy człowieka”. – Twórczość podyktowana jest przez wszystko, co nas spotyka. Teologia jest pewnym zachwytem nad życiem, nad rozważaniem i zauważaniem piękna, które nas otacza. Malarstwo jest próbą dialogu z samym sobą, a ta wewnętrzna rozmowa jest zbliżaniem się do Najwyższego. Codziennie robię notatki ry-

– Wędrowałem dwoma ścieżkami. Drogą wytyczoną przez akademię i wspianych profesorów oraz własną, gdzie malowałem dla siebie. Na drugim roku moje prace zyskały zainteresowanie prasy. Ukazywało się wtedy pismo artystyczne „Ty i ja”, oprócz „Przekroju”, był to tytuł najbardziej kulturotwórczy. Miałem tam rozkładówkę z króciutkim tekstem. Ukazało się kilkanaście moich rysunków i gwaszy, czyli prac robionych lepszymi plakatówkami. Zacząłem na stałe współpracować z prasą i robić rysunki na polu satyryczne. Rysowałem do twórczości m.in. Ire-

obraźnia podczas malowania. Tutaj są między nami pewne zbieżności, dlatego, że jest to jedyny w historii sztuki fascynujący mnie sposób przedstawiania obrazów. Dziś można wziąć sobie fotografie, dostosować przez program komputerowy i przerobić zdjęcie, aby imitowało akwarele. Mnie nie interesuje świat kopiowania natury.

Tłumaczy, że intensywna kolorystyka obrazów, była jego sposobem przełamywania przewagi szarej rzeczywistości w okresie dzieciństwa. – Odwiedzaliśmy ze szkołą obozy koncentracyjne, które bardzo mnie przera-

Specjalnie dla tygodnika „Idziemy” artysta prezentuje tegoroczne dzieła z pracowni malarskiej w Ceglowie

żały. Sztuka polska była stłumiona i ponura. Jak przejeżdżał tabor Romów, to oni wnosili kolor i muzykę. Z jednej strony pamiętam, że ci ludzie byli fascynujący, a z drugiej strony bałem się, że mnie porwą. Tylko z okazji świąt pojawiała się intensywniejsza kolorystyka. Już, jako człowiek po dyplomie, pojechałem do Paryża i zobaczyłem, że tam w malarstwie jest jakaś wesołość, karnawał, święto. W tym kierunku poszedł świat sztuki, nikt nie zachwyca się szarością, a szukamy większej intensywności – wspomina.

O ŻYCIU

Franciszek Małuszcak podkreśla, że w życiu nie istnieje tylko smutek, melancholia i tęsknota, ale też wesołość i frajda. – Trzeba mieć w sobie ducha, który by nas pobudzał do optymizmu, tańca, podskoków, wesołości, cieszenia się, że otrzymaliśmy życie i możemy znajdować się pośród piękna przyrody. Dość długo oglądaliśmy czarno-biały świat w kinach, telewizji, zanim pojawił się pierwszy kolorowy film „Krzyżacy”. Nawet prasa kolorowa nie miała w okresie PRL wyrazistego koloru, tak jak obecnie – relacjonuje.

MALARSTWO, JAKO METAFORA

Małuszcak zauważa, że każde malarstwo jest w pewnym sensie metaforyczne. Przyznaje, że malarz jest bezradny, kiedy każe się mu dokładnie interpretować jego dzieła. – Są to pewne moje przenośnie, skojarzenia. Metafory zawarte w pracach trzeba pozostawić odbiorcy. Oglądając dzieła nieznanego mi wcześniej malarza, muszę sobie po swojemu wytłumaczyć jego zmagania. To dobrze, że jest taka różnorodność spojrzenia na moje prace – opisuje.

Kolory Franciszka Małuszcaka nie są bezpośrednio z tuby. Malarz sam miesza poszczególne barwy tworząc oryginalną kolorystykę, dzięki czemu nie da się ich odtworzyć. – Najbardziej lubię malować farbami olejnymi, chociaż do olei trzeba się specjalnie ubrać, a akwarelami mogę sobie coś jeszcze „podciągnąć” przed wyjściem z domu. Akwarelami maluje od czasu podróży do Szkocji. Każda z technik wymaga innej dyscypliny. Nie lubię tworzyć pastela, ponieważ wydaje mi taka nie malarska, trzeba nią trzeć i rozcierać palcem. Wolę pędzel, który jest narzędziem zostawiającym piękny ślad – dzieli się swoimi spostrzeżeniami.

POSZUKIWACZ CIEKAWYCH LUDZI

Malarz w swojej twórczości inspirował się ludźmi z małych miasteczek. – Obecnie jest mniej tak zwanych ludzi ciekawych, bo wszystko widać dzięki radiu, prasie, telewizji. Kiedyś można było jechać autem i na rozdrożu kupić sobie oranżadę i coś do jedzenia. I stało tam wielu facetów palących papierosy i pijących piwo, którzy, byli ciekawi. Pytali się: gdzie

Droga Krzyżowa – stacja Wniebowstąpienie

Pan jedzie? Dokąd? W cudzystowie „sprzedawali” całe opowiadania o różnych Wojtkach, Heńkach, Anielach... Tak ich obserwowałem i wiele się od nich nauczyłem. Oni nie byli czytani, nie mieli wiedzy, ale mieli w sobie autentyczność – stwierdza.

KONKRETNOŚĆ WIARY

Franciszek Małuszcak twierdzi, że wiara jest konkretna i można ją namalować. Tłumaczy, że jako dziecko poznawał religijność przez rysunki i reprodukcje, które towarzyszyły różnym wydaniom książeczek odpustowych. – Tam były różne ilustracje drukowane, oparte na malarstwie. Gdy zobaczyłem Boga Ojca stwarzającego Adama, zrobiło to na mnie wrażenie. Tak jakby Michał Anioł widział stwarzanie człowieka – opowiada.

Podkreśla, że kiedy wchodzi do kościoła to zanim zacznie się modlić najpierw patrzy, jaki jest wystrój świątyni, spogląda na witraże, obrazy, ołtarze. Sam jest twórcą Drogi Krzyżowej na warszawskim Ursynowie w parafii Wniebowstąpienia Pańskiego.

MEDYTACJA NAD DROGĄ KRZYŻOWĄ

Przy stworzeniu pierwszych stacji Drogi Krzyżowej spotkała go pewna krytyka, która okazała się, jak twierdzi, bardzo cenna. Wspomina, że ludzie znający jego malarstwo spodziewali się, że stacje namaluje na swój przekorny sposób. Tymczasem malarz podszedł do tworzenia Drogi Krzyżowej niezwykle głęboko, ponieważ uważa, że malowanie sakralne można porównać do medytacji. – Drogę Krzyżową tworzyłem między nabożeństwami i Mszami. Miałem podczas tworzenia wrażenie obecności Jezusa, który mi pozuje. Czulem Jego obecność, gwoździe, biczowanie, poniżenie. Siedziałem na rusztowaniu wiele godzin, malowałem i mówiłem do Jezusa: „chodź może już pójdziemy do domu”. W wyobraźni słyszałem jak Jezus

mi odpowiada: „Nie siedź tutaj ze mną, jesteś tak samo zmęczony jak ja, idź sobie”. I schodziliśmy z rusztowania.

Opowiada, że po czwartej stacji przestano go krytykować, co zbiegło się z Wielkanocą. Redakcja „Rzeczpospolitej” zrobiła reportaż, w której były pozytywne wypowiedzi o. Wacława Oszejcy SJ, poety Ernesta Brylla, ks. Andrzeja Przekazińskiego.

Obecnie ludzie przychodzą do kościoła także pomiędzy Mszami, aby obejrzeć Drogę Krzyżową. – To jest dla mnie satysfakcja, że ówczesny proboszcz ks. Tadeusz Wojdat miał odwagę zlecić mi to zadanie – wyjaśnia. – Pojawienie się reprodukcji obrazów w gazecie uspokoiło ludzi. Niektórzy mnie wtedy przeprosili, mówiąc „nie myślałem, że pójdziesz pan w tym kierunku”. Wszystko jest zgodne z opisem biblijnym. Jest tylko jeden element, który psuje odbiór stacji – nie są one odpowiednio wyeksponowane w świątyni – dodaje.

Droga Krzyżowa kończy się stacją Wniebowstąpienia. – To jest nadzieja dla każdego człowieka, że nie tylko zamyka oczy i jest oddany ziemi, ale, że istnieje jeszcze obietnica życia w innym wymiarze – mówi artysta.

Franciszek Małuszcak (ur. 21 stycznia 1948 w Kolicach k. Zamościa). Jeden z najwybitniejszych polskich malarzy współczesnych o niepowtarzalnym, stylu obrazowania. Jest absolwentem Liceum Plastycznego w Zamościu (1968 r.) i ASP w Warszawie. Dyplom artysty sztuk pięknych uzyskał w 1974 r. w pracowni grafiki pod kierunkiem prof. Juliana Pałki. Grafik i satyryk, szeroko znany z lamów m.in. tygodnika „Szpilki” w okresie jego świetności. Autor słynnej Drogi Krzyżowej w kościele p.w. Wniebowstąpienia Pańskiego na warszawskim Ursynowie. Filantrop, przeznaczający corocznie kilkanaście prac na cele charytatywne. Laureat Nagrody Miasta Stołecznego Warszawy za całokształt twórczości. Prace Franciszka Małuszcaka znajdują się w wielu muzeach w Polsce i za granicą, m.in. w Muzeum Narodowym w Krakowie, Muzeum Narodowym w Szczecinie, Muzeum Okręgowym w Zamościu oraz w Muzeum Pokoju w Tokio, Muzeum Miejskim w Gandawie, Muzeum im. Chagalla w Witebsku oraz w licznych kolekcjach prywatnych.

Marek Jurek

Szacunek dla Polaków

Za tydzień druga tura wyborów prezydenckich. W pierwszej Polacy powiedzieli jasno, że chcą decydować, określić politykę, a od kandydatów oczekują szacunku i lojalności. Wyborcy mają czterech zwycięzców, choć ich sukcesy mają różną skalę.

Andrzej Duda nie wygrał w pierwszej turze i jeśli wygra – czego jemu i nam życzę – musi znowu przekonać przynajmniej półtora miliona Polaków, którzy nie głosowali na niego w pierwszej turze, by poszli głosować i poparli go 12 lipca. Musi przekonać, że jego polityka będzie również polityką koalicji społecznej, która go poprze, a nie tylko partii, która go wysunęła. Stawianie Polaków w przymusie „jak nie ja, to Trzaskowski” – nawet w perspektywie czysto wyborczej stanowi bardzo ryzykowną strategię.

Rafał Trzaskowski udowodnił, że jest dobrym kandydatem dla swojej partii, ale wynik, jaki otrzymał, nie czyni go ponadpartyjnym liderem opozycji. Żeby wygrać – musiałby przekonać do siebie wszystkich wyborców Hołowni, Kosiniaka-Kamysza, Biedronia. Jak widać – przekonywanie jednych z nich może odstręczać innych. Jakaś część wyborców Hołowni i Kosiniaka-Kamysza zagłosuje na prezydenta. Im więcej wśród pozostałych zachowa neutralność – tym bardziej rosną szanse Andrzeja Dudy.

Szymon Hołownia efektownie potwierdził swoje poparcie społeczne. Ruch, którym chce pokierować, będzie poważnym wyzwaniem, rów-

nież dla życia Kościoła. Przekonywanie katolików, że dobrym prawem jest produkcja „ograniczonej ilości nadliczbowych zarodków” in vitro, albo że należy stworzyć status prawny dla konkubinatów i związków homoseksualnych – wymaga jasnej odpowiedzi

urzędowych autorytetów katolickich. Nie abstrakcyjnej (jakby chodziło o zagadnienia teoretyczne albo wybory czysto indywidualne), ale właśnie konkretnej, w kontekście, w którym padają. Bierny i emocjonalny sprzeciw nie wystarczy. Czas naprawdę powiedzieć stanowczo i spokojnie jednocześnie – dlaczego taki populizm nie służy dobru wspólnemu, które jest jedyną rzeczywistą miarą dobra ludzi, dlaczego katolik nie powinien tego popierać.

I wreszcie Krzysztof Bosak, który potwierdził – zarówno dzięki wynikowi, jak i przebiegowi kampanii – że reprezentuje autentyczny ruch społeczny. Jego wynik znacząco przyczynia się do upodmiotowienia elektoratu katolickiego i prawicowego, który przekonał się, że ma wybór i że może w sprawach cywilizacji chrześcijańskiej i suwerenności Rzeczypospolitej oczekiwać jasnego stanowiska od przywódców politycznych. Niepokojąco natomiast zabrzmiały powyborcze deklaracje Bosaka o niepopieraniu żadnego kandydata w trakcie ostatecznego wyboru prezydenta. Taki relatywizm jest zgodny z logiką partyjnej demokracji (gdzie od walki z przeciwnikami ważniejsze jest często zwalczanie konkurentów), ale nie sposób go uzasadnić w kategoriach odpowiedzialności narodowej. Obowiązki polskie, do których Krzysztof Bosak się odwołuje, zawsze dotyczą konkretnych narodowych wyborów, a nie wymarzonego społeczeństwa przyszłości.

Świętopietrze później

Mając na uwadze obecną sytuację zagrożenia zdrowia, papież Franciszek postanowił, że w roku bieżącym 2020 zbiórka świętopietrza (tzw. Obol św. Piotra), która tradycyjnie odbywa się wokół uroczystości św. Piotra i Pawła,

pieża – zbierana jest corocznie głównie 29 czerwca z okazji uroczystości św. Piotra i Pawła we wszystkich diecezjach katolickich na świecie. Zebrane pieniądze są „finansową pomocą dla Ojca Świętego” na zaspokojenie potrzeb Kościo-

fot. xhz

29 czerwca, została przeniesiona na całym świecie na XXVII niedzielę okresu zwykłego 4 października, w dniu poświęconym św. Franciszkowi z Asyżu.

W niedawnym wywiadzie prefekt Sekretariatu ds. Gospodarczych Stolicy Apostolskiej, ks. Juan Antonio Guerrero Alves SJ powiedział: „Mamy przed sobą trudne lata. W związku z pandemią oczekuje się, że dochody spadną od 25 do 45 proc. Ale nie oznacza to obciążenia płac i pomocy dla ubogich”. Ks. Guerrero Alves, mówiąc o wpływie globalnego kryzysu zdrowotnego, wywołanego pandemią koronawirusa na sytuację finansową Stolicy Apostolskiej i Państwa Watykańskiego, zaznaczył, że nie można dziś powiedzieć, czy nastąpi spadek darowizn z tytułu świętopietrza, czy też spadek wpłat z diecezji”.

Obol św. Piotra – tradycyjna kolektka na rzecz pa-

ła powszechnego i na dzieła miłosierdzia na rzecz potrzebujących.

Świętopietrze, rozumiane, jako danina płacona przez kraje, które oddały się pod opiekę Stolicy Apostolskiej, zapoczątkowali w VIII wieku schryścianizowani w tym czasie władcy anglosasów (Polskę podał papieżstwu Mieszko I po przyjęciu chrztu w 966 r.). W tej postaci przetrwało ono do czasów reformacji. Praktykę płacenia „Obola św. Piotra” wznowił w 1871 r. Pius IX jako zwyczaj finansowego wspierania Stolicy Apostolskiej, która od ponad 20 lat w ogłaszanych co roku sprawozdaniach finansowych podaje sumę otrzymanych datków. Obok celów czysto charytatywnych część środków przeznaczana jest czasem na ogólną pracę Watykanu w wypełnianiu zadań dla Kościoła powszechnego.

Zapytaj piękno

**ks. Stefan
Moszoro-Dąbrowski**

„Znajoma opowiadała mi kiedyś o swoim pierwszym spotkaniu z Bogiem. Nie pamiętam, ile miała wtedy lat, zapewne nie więcej niż pięć czy sześć. Mieszkała z rodziną na wsi, w okolicach jednego z wielkich miast Wschodniego Wybrzeża. W pewną bezchmurną i bezksiężycową noc ojciec wziął ją po ciemku na podwórko i powiedział, żeby popatrzyła w niebo. Od jednego końca horyzontu po drugi, czarny dywan nocy usiany był gwiazdami – tysiącami, dziesiątkami tysięcy gwiazd, tworzących skupiska i rzeki światła. I wtedy w otaczającej ciszy, ojciec powiedział: »Bóg stworzył ten piękny świat, bo nas kocha.«”

Charles Chaput, emerytowany arcybiskup Filadelfii dodaje jeszcze do swego opowiadania, że jego znajoma, gdy dorosła, dowiedziała się wielu rzeczy o entropii, supernowych, zderzających się galaktykach, mechanice kwantowej i teorii względności. Mimo to, sześćdziesiąt lat później, gdy kobieta zamyka oczy, widzi tamte gwiazdy i słyszy głos taty: „Bóg stworzył ten piękny świat, bo nas kocha”. Dla niej stworzenie to coś więcej niż przypadek

martwej materii, to romantyczna przygoda, która ma swój cel, to śpiew Boga żywego. Świat nosi Jego podpis i jest naszym domem, a to dlatego, że On dla nas go uczynił.

Przyroda, ze swoją harmonijną różnorodnością, ponieważ ma charakter sakramentalny: wskazuje na Kogoś, kto ją całkowicie przewyższa. Święty Augustyn ujmował to tak: „Zapytaj piękno ziemi, morza, powietrza, które rozprzestrzenia się i rozprasza; zapytaj piękno nieba... zapytaj wszystko, co istnieje. Wszystko odpowie ci: Spójrz i zauważ, jakie to piękne. Piękno tego, co istnieje, jest jakby wyznaniem (confessio). Kto uczynił całe to piękno poddane zmianom, jeśli nie Piękny (Pulcher), niepodlegający żadnej zmianie?”

Jeżeli wciąż jesteśmy wchłonięci przez sztuczne rozproszenia, podniety i hałas nie będziemy w stanie uchwycić tego cichego głosu Pana Boga w naturze. By doświadczyć prawdziwego piękna trzeba zgłębić się w trzech cnotach: pokorze, aby świat wzbudził w nas podziw wznosząc się ponad siebie samego; miłości, którą tylko zaspokoi w pełni Autor życia; nadziei, bo żaden smutek, żadna rozpacz nie oddalą nas od dowodów Bożego sensu, które dostarcza piękno.

Okoliczności obecnego lata sprzyjają refleksji. Ułatwiają doświadczenia niekonsumpcyjnych wakacji, odkrycia magii ukrytej w skromnym odpoczynku w kontakcie z przyrodą. Aby to przeżywać z pożytkiem trzeba pamiętać o dodatkowych niezbędnych składnikach: pokorze, miłości i nadziei.

**Wchłonięci przez
sztuczne rozproszenia,
podniety i hałas nie
będziemy w stanie
uchwycić cichego głosu
Pana Boga w naturze.**

Wakacje bez świadectwa

**Barbara
Sułek-Kowalska**

– No jak tam, Tosiu, jutro po świadec-

two? – zapytałam miłą sąsiadkę z piątego piętra, która promiennym uśmiechem krasowała właśnie swoje „dzień dobry”. Radosny uśmiech trzy-nastolatki zgąśł w jednej chwili. Gdybym przypuszczała, że taki będzie efekt mojego pytania, na pewno bym go nie zadała. Dziewczynka ze smętnym wyrazem twarzy wyjaśniła, że – niestety – do szkoły pójdzie dopiero we wrześniu, a świadectwo zobaczy tylko w komputerze. Nie chciałam się zanadto dziwić, żeby jej nie sprawić przykrości, ale byłam zdumiona. Dziewczynka chodzi do renowowanej katolickiej szkoły, którą – jak w swej naiwności

sądziłam – stać chyba organizacyjnie na przeprowadzenie małej uroczystości na boisku, nawet dla każdej klasy z osobna, żeby zachować dystans i upilnować dzieci, aby nie witały się zbyt wylewnie po długim niewidzeniu „w realu” (bo przecież widywały się na ekranie komputerów).

Chwilę wcześniej oglądałam zdjęcia z trwającą właśnie – w czwartkowe popołudnie 25 czerwca, w przeddzień oficjalnego zakończenia roku – uroczystości zakończenia roku szkolnego w klasie jednego z naszych wnuków. Też zresztą w katolickiej szkole. Czyli można!

Owszem, dzieci były w masseczkach bądź w przyłbicach, obie panie nauczycielki także, a wszystko odbywało się na boisku, gdzie wyniesiono stoły i krzesła, które ustawiono w odpowiedniej od siebie odległości. Na pewno wyma-

gało to dobrej koordynacji i wysiłku. Każde dziecko dostało kartonowy, kolorowy medal z napisem „Mistrz pracy on-line i samodzielnej pracy w domu”. Była nie tylko satysfakcja i poczucie spełnionego obowiązku, ale też odnowienie więzi, odbudowa nadziei i poczucia sensu. I niech mi nikt nie mówi, że dzieciom tego nie potrzeba!

Mamy za sobą najdziwniejszy rok szkolny w życiu. Nie tylko dzieci, ale też ich rodzice i dziadkowie – nikt takiego nigdy nie przeżył, nie mamy jak dzielić się doświadczeniem, bo go nie mamy. W dodatku czas wciąż jest pandemiczny i bardzo trudny – także dla dzieci, a może nawet przede wszystkim dla nich, bo to właśnie im każe się rozumieć sprawy, których żadną miarą pojąć nie mogą. Czy rzeczywiście nie stać nas na zapewnienie dzieciom psychicznego wsparcia?

Dzień wcześniej zmarła mama piętnastolat-

ki opowiadała mi o smutku i złości córki, która kończy szkołę podstawową i definitywnie rozstaje się ze swą grupą rówieśniczą, z którą spędziła większość lat życia. I szkoła nie ma zamiaru pomóc dzieciom, absolwentom, w przeżyciu tego – niekoniecznie przecież łatwego – momentu, choć każde z nich przyjdzie po świadectwo, bo musi je zanieść do wybranej szkoły średniej! Tak się już szkoła zacukała w koronawirusowej codzienności, w konieczności spełnienia wszystkich rygorów i zarządzeń, że zapomniiała, jakie jest jej podstawowe zadanie? Aż do końca, do ostatniego dnia dziecka w szkole?

Po co o tym piszę, skoro mleko się już rozlało? Może jednak coś jeszcze można zrobić, skoro wciąż można przychodzić po świadectwo. Bo... co to za wakacje bez świadectwa?

Co oznacza: „nie rzucajcie pereł przed wieprze”?

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

Zastanawia mnie cytat: „Nie rzucajcie pereł przed wieprze”. Pojmuję, że nie wyraża on pogardy dla ludzi, choć wieprze były w kulturze żydowskiej zwierzętami nieczystymi. Cała ewangelia Chrystusa nie ma w sobie takiej pogardy. Zastanawia mnie jednak, jak to Słowo Boże zastosować w swoim życiu.

Zadał Pan inspirujące pytanie? Na pewno nie jest to wyraz wzgardy wobec kogokolwiek albo socjalistycznego niechętności bogatych. Jako praktyczne zastosowanie pouczenia o perełach i wieprzach traktuje się milczenie Jezusa wobec Heroda i Pilata. Milczenie płynęło z szacunku i powagi dla najgłębszych prawd. Nie powinno się ujawniać swoich tajemnic ludziom, których nasze sprawy nie obchodzą albo drażnią. To naraża na zranienie naszą wrażliwość a naszych antagonistów zamyka we własnych okopach. Więc, nawet w sensie psychologicznym, Pan Jezus nakazuje nam zachowanie dyskrecji i powściągliwości. Przyznam, że choć prowadzę blog na stronach „Idziemy”, to

nie ujawniam ludziom wszystkiego, co czuję, myślę, uważam czy potrzebuję.

Nakaz dyskrecji dotyczy też o tematach wiary: „Nie dawajcie psom tego, co święte”, „psom” czyli ludziom poddanym instynktom. Psa interesują tylko smaczne kości. Tak bardzo, że potrafi zapomnieć, co jest w życiu najważniejsze. Staje się wtedy głupi. Według Syrachy (22,9 nn): „uczyć głupiego – to kleić

skorupy(...); nauczać drzemiącego; (...) życie zaś głupiego gorsze jest od śmierci (...); unikaj go, a znajdziesz wytchnienie”. Wiele mieliby tu do dodania katecheeci uczący niechętną młodzież we współczesnych szkołach. Uczniowie naśmiewający się z tego, co dla nich najważniejsze, bywają bolesnym krzyżem.

Oczywiście słowa Pisma Świętego mogą odnosić się także do nas jako „psów” czy „wieprzów”. Przebieganie w prawdach głoszonych przez Pana Jezusa wg własnego „widzimisie”, wg swoich namietności, ukazuje brak uszanowania dla pereł relacji z Bogiem.

W historii Kościoła analizujący biblijne „wieprze” częściej porównanie to odnosili do wierzących niż do materialistów czy heretyków. Każdemu z nas bowiem może się zdarzyć gorszy dzień i wtedy „po świńsku” traktujemy tajemnice serca drugiego człowieka. Niejeden z nas katolików, ogarnięty pasją lewicową czy tradycjonalistyczną, ma tu coś na sumieniu. Jest więc dla mnie cytat o perełach i wieprzach nakazem dyskrecji. Jest też wezwaniem do poszanowania skarbów wiary, jakie mi dano.

xmarekk@o2.pl

Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

Podróże z biskupem

Swoimi refleksjami z podróży w różne zakątki świata dzieli się bp Wiesław Mering w swojej książce „Trochę świata”.

„Zdecydowałem się na przypomnienie w tej książeczce niektórych wrażeń z moich podróży po świecie. Tych wypraw odbyłem już około 80. Każda została w pamięci na kształt filmu. Kiedy czytam czy słyszę egzotyczne nazwy – widzę siebie wędrującego czy odwiedzającego te miejsca” – pisze we wstępie ordynariusz włocławski.

Książkę otwiera obszerny wywiad, którego bp Mering udzielił Katolickiej Agencji Prasowej w 2004 r. – „Na wakacjach”. Przyznaje w nim: „Biskup nie ma tak do końca prywatnych wyjazdów, bo właściwie nigdy nie jest zupełnie prywatną osobą. Zawsze pozostaje bi-

skupem, na którym skupia się spojrzenie innych, choćby tylko tych, którzy mu towarzyszą. Wykorzystuję ten czas wspólnych wyjazdów na lepsze poznanie się z księżmi”. I rzeczywiście widać to wyraźnie, czytając refleksje bp. Meringa.

Autor wspomina swoje podróże do Azji (Turcja, Chiny, Tajlandia, Wietnam), Afryki (Tunezja), Ameryki (USA, Kuba, Meksyk), Europy (Belgia, Francja, Grecja). Czytelnik ma okazję dowiedzieć się o historii odwiedzonych przez bp. Meringa miejsc, o sytuacji Kościoła katolickiego w tych tak różnych częściach świata, a przede wszystkim poznać miejscowych ludzi, z którymi zawsze duchowny podejmował rozmowę. Książka stanowi swoisty przewodnik dla Polaków, którzy wybierają się w opi-

sywane strony. Wiele zawartych w niej praktycznych uwag (także np. o cenach, bazarkach, miejscowych obyczajach, a nawet toaletach) może się przydać każdemu. Czasami możemy być zaskoczeni, gdy dowiadujemy się, że w kościołach Sajgonu Msze Święte niedzielne odprawiane są rano tylko o 5.00, 6.30 i 8.00, a po południu o 16.30 i 18.00, albo gdy dowiadujemy się o zwyczaju na Mszy Świętej ślub-

nej. Otóż w Wietnamie młodzi podchodzą do ambonki i gdy pan młody czyta fragment z Pisma Świętego, panna młoda stoi obok niego. „Wydawało mi się to niesłychanie stosowne i piękne; na swojej ślubnej Mszy Świętej oboje jakby głosili Słowo Pana, któremu chcą w życiu małżeńskim pozostać wierni” – pisze bp Mering.

Autor tych poczytnych wspomnień dedykuje je z podziękowaniem środowiskom, które kształtowały jego myślenie o chrześcijaństwie i Kościele: Wyższemu Seminarium Duchownemu w Pelplinie, (którego był rektorem w latach 1992-2003), KUL, ATK i Uniwersytetowi Nauk Humanistycznych w Strasburgu./ws

Bp Wiesław Mering;
„Trochę świata”;
Wydawnictwo
Duszpasterstwa Rolników
Włocławek 2020;
str. 196

Bp Romuald Kamiński 23 czerwca przewodniczył Mszy Świętej w setną rocznicę konsekracji świątyni w Latowiczu, jednej z najokazalszych w diecezji warszawsko-praskiej.

Bocianie gniazda, rozciągające się pola i niekiedy ostre zakręty towarzyszą kierowcy, który pokonuje drogę wojewódzką nr 802 z Mińska Mazowieckiego do Serocyna. Właśnie tutaj znajduje się parafia św. Trójcy w Latowiczu, jedna z najstarszych w diecezji warszawsko-praskiej.

U Matki Bożej Latowickiej

Kościół parafialny imponuje wielkością – ma 66 m wysokości i mieści 6 tys. osób. Wybudowano go w latach 1899-1911, według projektu Józefa Piusa Dziekońskiego. Kiedy powstawał, Latowicz był zupełnie inną miejscowością niż dziś. Mówią o tym choćby kościelne witraże. Fundatorami jednego z nich są „mieszkańcy miasta Latowicz”.

Wnętrze świątyni jest delikatnie zacienione. Strzeliste wieżyczki ołtarza głównego z figurą Najświętszego Serca Pana Jezusa kierują wzrok ku górze. W bocznej kaplicy, prócz obrazu Matki Bożej Latowickiej z XVII w., znajduje się barokowa ambona przeniesiona z poprzedniego kościoła. Wprawny obserwator dostrzeże też witraż nad organami, który nieprzypadkowo przedstawia św. Maksymiliana Marię Kolbę. Z parafii Latowicz po-

chodził Franciszek Gajowniczek, za którego św. Maksymilian oddał życie.

ŚLADY HISTORII

Początki parafii sięgają okresu między XI a XIII wiekiem. Wiemy, że była jedną z najstarszych parafii w zawiślańskiej części ówczesnej diecezji poznańskiej. Na przestrzeni wieków powstało tutaj kilka kościołów. Pierwszy pw. św. Wawrzyńca, później kolejno dwa pw. św. Anny i jeszcze pw. św. Ducha. Na początku XVII w. w Latowiczu, poza kościołem parafialnym, były jeszcze trzy inne świątynie. Kościół pw. św. Trójcy, który powstał w latach 1733-1737, rozebrano w 1918 r., a wyposażenie przeniesiono do nowego, który 23 czerwca 1920 r. został konsekrowany przez kard. Aleksandra Kakowskiego. Znakiem rocznicy konsekracji są zacheuski, które niedawno pojawiły się na kościelnych filarach.

Obecnie do parafii należy czternaście wiosek. Jej obraz zmienia się, a społeczność różnicuje. – Kiedyś była to parafia typowo rolnicza, a dzisiaj wiele osób utrzymuje się z pracy poza rolniczej. Odchodzą starsi, a młodych jest coraz mniej. Tylko niektórzy pozostają i wiążą swoją przyszłość z pracą na roli – opowiada ks. Bogusław Wnuk, miejscowy proboszcz.

NASZE DZIEDZICTWO

Nie lada wyzwaniem dla wspólnoty jest remont dachu świątyni, który rozpoczął się latem ubiegłego roku. Kilka lat wcześniej, dzięki staraniom ówczesnego proboszcza ks. Ryszarda Mierzejewskiego, wymieniono pokrycie na kościelnej wieży. Teraz prace są kontynuowane.

– Mimo uzyskania pewnych dotacji, większość kosztów ponosi parafia. Kiedy rozpoczynaliśmy, nie mieliśmy prawie żadnych środków, a ofiarność parafian była niesamowita – opowiada ksiądz proboszcz i zaznacza, że dalszy

remont planowany na przyszły rok będzie kontynuowany w takim wymiarze, na jaki pozwolą zebrane środki.

Jak mówi ks. Bogusław Wnuk, parafianie bardzo troszczą się o świątynię. Dodaje też, że dostrzega pewną zależność: ci, którzy dbają o piękno swojego życia duchowego i otwierają się na łaskę Pana Boga, potrafią też dbać o świątynię materialną. – Dlatego tak ważne jest, by wychodzić do oddalonych od wspólnoty i od Pana Boga, docierać do nich – podkreśla ksiądz proboszcz.

POD PŁASZCZEM MARYI

Wspólnota parafialna w Latowiczu żyje modlitwą różańcową. – Kiedy obejmowałem parafię zaskoczeniem była dla mnie liczba kół Żywego Różańca. Dzisiaj jest ich 49, są też koła męskie, a ostatnio powstało koło różańcowe

tekst i zdjęcia
Agnieszka M. Domańska

mam, które modlą się za swoje dzieci. Czasem żartuję, że teraz znowu czas na panów – gdyby ojcowie stanęli wspólnie do modlitwy różańcowej, to byłaby wielka sprawa – przyznaje ks. Bogusław Wnuk. Zwraca też uwagę, że wśród parafian żyje tradycja modlitwy w domu, czy wiosennej modlitwy o błogosławieństwo plonów. Przy parafii spotykają się także bielanki, grupa ministrantów, prowadzona przez księdza wikariusza Andrzeja Rudko i schola, którą

opiekuje się ksiądz proboszcz, a także członkowie Apostolatu Matki Bożej Dobrej Śmierci.

W każdą środę parafianie gromadzą się na nabożeństwie do Matki Bożej Latowickiej. – Przed wizerunkiem Matki Bożej przedstawiamy intencje, które składają parafianie, a później w tych intencjach odprawiamy Mszę Świętą. Modlimy się często o błogosławieństwo dla rolników, powierzamy nasze sprawy i plany wspólnoty. Mogę powiedzieć, że doświadczamy bardzo konkretnej opieki Matki Bożej – uśmiecha się ksiądz proboszcz. Od Świąt Wielkanocy do sierpnia nabożeństwa są odprawiane o godz. 19, a w okresie od września do Wielkiego Postu – o godz. 17.

W SKRÓCIE

■ **Uroczystość Matki Bożej Szkaplerznej.** Ojcowie Karmelici Bosi zapraszają w dniach od 7 do 15 lipca o godz. 18 do kaplicy przy ul. Raławickiej 31 w Warszawie (przy stacji metra) na nowennę przed uroczystością Matki Bożej Szkaplerznej. Po każdej Mszy Św. będzie można przyjąć szkaplerz. W dniu uroczystości 16 lipca zapraszają na Mszę Św. odpustową o godz. 18.

■ **Dzwony poświęcone w Nadmie.**

Bp Romuald Kamiński 24 czerwca, w dniu odpustu w parafii św. Jana Chrzciciela w Nadmie, poświęcił dzwony kościelne.

■ **Uszkodzona dzwonnica na Kamionku.**

Zabytkowa drewniana dzwonnica wzniesiona w 1817 roku przy kościele na Kamionku nie oparła się ostatniej nawałnicy. Złamany konar drzewa uszkodził pokrycie dachu od strony domu zakonnego Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo.

■ **Kurs przedmałżeński.** Parafia św. Aleksandra na ul. Książęcej 21 organizuje kurs w formie 10-ciotygodniowych spotkań zakończonych dniem skupienia. Rozpoczęcie: 7 lipca, o godz. 19.30. Miejsce: w kościele dolnym – sala Jana Pawła II, Plac Trzech Krzyży.

■ **Wirtualny chór zaśpiewa powstańcom.**

1 sierpnia, w 76. rocznicę Powstania Warszawskiego, chór tysięcy głosów z całego świata zaśpiewa dla powstańców bohaterów utworu „Pałacyk Michła”.

■ **Ponad połowa cudzoziemców wyzdrowiała.** W ośrodku dla cudzoziemców na warszawskim Targówku wyzdrowiała ponad połowa mieszkańców, u których wykryto zakażenie koronawirusem. Chorych pozostaje 28 osób, czyli o 35 mniej niż na początku miesiąca – poinformował Urząd do Spraw Cudzoziemców. Na początku czerwca zakażonych było 63 mieszkańców, z czego czworo wymagało hospitalizacji.

■ **II Pielgrzymka autokarowa „Śladami cadyków”.** Pielgrzymka odbędzie się 19 lipca. Zapisy u organizatora – dr. Mariusza Maciaka: mplmac@wp.pl (w temacie wiadomości należy wpisać „Pielgrzymka śladami cadyków”). Ilość miejsc ograniczona. Cena: 60 zł/osobę, wpłaty przyjmowane są do 13 lipca.

■ **Bilet Turysty na wakacje.** Od 1 lipca do 31 sierpnia 2020 r. przy przejazdach pociągami Kolei Mazowieckich, pasażerowie będą mogli korzystać z Biletu Turysty. Dzięki niemu można podróżować po Mazowszu, a dodatkowo uzyskać zniżkę na zwiedzanie placówek uczestniczących w akcji Koleją do Kultury.

■ **Wolumen uratowany.** Protesty społeczników, mieszkańców i kupców przyniosły efekt. Ponad jedna trzecia targowiska na Wolumenie w Warszawie miała zostać przeznaczona pod budowę biurowca. Na razie jednak wszystko zostaje na swoim miejscu.

TRZY RELIKWIARZE

W kościele Nawiedzenia NMP na Nowym Mieście 26 czerwca podczas Mszy Świętej, kard. Kazimierz Nycz wprowadził relikwie św. Jana Pawła II, bł. ks. Michała Sopoćki i św. Katarzyny ze Sieny. – Te trzy święte osoby będą nam przypominały, do czego wzywa i zaprasza Pan Bóg: abyśmy byli miłośnikami i zaprasza Pan Bóg: abyśmy byli miłośnikami. To jest to, na czym tak bardzo zależy Papieżowi Franciszkowi: żebyśmy byli konkretni w wyznawaniu naszej wiary, nie zawężali naszej pobożności do modlitwy, uczestniczenia w liturgii sakramentów – powiedział Metropolita Warszawski. Do kościoła wprowadzo-

foto PAP/Piotr Nowak

no też figurę św. Katarzyny ze Sieny, pochodzącą z jednej z likwidowanych świątyń na terenie Holandii.

KAPŁAŃSKIE JUBILEUSZE

Księża jubilaci obchodzący 60-lecie kapłaństwa, 24 czerwca odprawili Mszę Św. z kard. Kazimierzem Nyczem w kaplicy Domu Arcybiskupów Warszawskich. Odwiedzili też Archikatedrę Warszawską, gdzie modlili się przy sarkofagu Prymasa Wyszyńskiego, który 26 czerwca 1960 r. był szafarzem ich święceń kapłańskich. Z diecezji warszawsko-praskiej: ks. Tadeusz Armijak, ks. Zbigniew Daszkowski, ks. Lucjan Świączkowski (święcenia w 1961 r.), z archidiecezji warszawskiej: ks. Czesław Banaszkiewicz, ks. Edward Engelbrecht, ks. Mieczysław Nowak, ks. Marek Starowiejski, ks. Stanisław Stradomski; z diec. łowickiej ks. Henryk Gronkiewicz. Dwunastu kapłanów z tego roku święceń już nie żyje.

foto ks. Bartosz Szoplik

POD PRASKĄ SZKOŁĘ

Na Gocławiu, u zbiegu ulic gen. Fieldorfa „Nila” i Jana Nowaka-Jeziorańskiego trwa budowa kompleksu oświatowego dla 600 uczniów i 175 przedszkolaków. 23 czerwca w ścianę powstającego nowoczesnego obiektu wmurowano akt erekcyjny. Trzykondygnacyjny budynek będzie miał powierzchnię użytkową 11 404 tys. m², halę sportową, stołówkę, place zabaw i dwa zewnętrzne boiska sportowe ze sztuczną nawierzchnią.

foto PAP/Paweł Supernak

SPADŁ Z WIADUKTU

Według informacji prokuratury Tomasz U., który 25 czerwca w Warszawie pod wpływem narkotyków, spowodował wypadek, uzyskał uprawnienia do kierowania autobusem w kwietniu 2019 r., zaś już w maju 2019, bez żadnego doświadczenia w prowadzeniu autobusu, został zatrudniony jako kierowca. Od listopada 2014 r. do marca 2018 r. był 13-krotnie karany za wykroczenia w ruchu drogowym, w tym za przekroczenie prędkości, niestosowanie się do znaków i sygnałów drogowych.

foto www.um.warszawa.pl

fot. ks. Paweł Klys

50/60 LAT KAPŁAŃSTWA

W kaplicy Domu Księża Emerytów w Łodzi jubileusz 60 lat kapłaństwa świętowali ks.: Józef Nykiel, ks. Stanisław Przybyłowski, ks. Stanisław Wasilewski i ks. Walerenty Janas, a jubileusz 50 lat kapłaństwa obchodzili: ks. Antoni Głowa, ks. Władysław Łojan oraz ks. Roman Czermiński. – Życzę wam,

abyście zawsze widzieli trwałe ślady swojej pracy. Myślę, że każdemu zawsze zależy na tym, by widzieć to, za czym chodzi, o co się stara, czemu życie poświęca. Życzę, byście widzieli swych następców w gorliwości i w miłości – nawet jak bardzo dużo kosztuje! Byście widzieli, że nic z tego, co zrobiliście się nie zmarnowało! – mówił abp Grzegorz Ryś.**xpk**

LEGION MAŁYCH DUSZ

Już po raz 23. w kościele klasztoru Sióstr Karmelitanek Bosych w Łodzi odbył się ogólnopolski dzień skupienia wspólnoty Legionu Małych Dusz. Mszy Świętej, która była centrum spotkania, przewodniczył biskup pomocniczy archidiecezji łódzkiej – bp Marek Marczak. – Można głosić Pana Jezusa swoim przykładem życia, można być cichym głosicielem Ewangelii tak, jak to jest w praktyce Legionu Małych Dusz. Mała droga świętej

fot. ks. Paweł Klys

Teresy, to świętość, która jest obecna w codzienności, w małych krokach, w małych gestach – mówił bp Marczak. – Działalność naszej wspólnoty opiera się na spisanych objawieniach Pana Jezusa do Małgorzaty Balhan, która w latach 1963-2005, została wezwana przez Pana Jezusa do ratowania dusz, wewnętrznej odnowy Kościoła oraz narodów – tłumaczy Ewa Łonicka.**xpk**

NIEPOKALANÓW ZAMKNIĘTY

Bazylika i klasztor w Niepokalanowie zostały zamknięte z powodu zakażenia koronawirusem jednego z zakonników. – Tym samym nabożeństwa i Msze Św. nie będą celebrowane dla wiernych – poinformował 27 czerwca o. Sebastian Bielski OFMConv. Proboszcz parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Niepokalanowie udzielił parafianom dyspensy od obowiązku niedzielnej uczestnictwa we Mszy Św. Wszystkie zamówione intencje będą odprawione w klasztornej kaplicy. Franciszkanie proszą o modlitwę.

Msze Św. niedzielne o godz. 7.00 z kaplicy św. Maksymiliana oraz o 8.30, 13.00 i 19.00 będą transmitowane na kanale YouTube NIEPOKALANÓW-TV oraz przez Radio Niepokalanów.

fot. arch. „Idziemy”

■ **Nowy wiadukt.** 29 czerwca został otwarty nowy wiadukt w ciągu ul. Mozaikowej nad Południową Obwodnicą Warszawy. To już drugi, obok wiaduktu w ciągu ul. Zabawnej, obiekt obwodnicy w Wawrze oddany do użytkowania.

■ **Otwarcie basenu w Powsinie.** Na 3 lipca zaplanowano otwarcie basenu w Parku Kultury w Powsinie. To jedyna na Ursynowie pływalnia otwarta, bardzo popularna latem. W ubiegłym roku przeszła generalny remont.

■ **Dyrektor odwołana.** Prezydent Warszawy Rafał Trzaskowski odwołał Joannę Boldin ze stanowiska dyrektora Młodzieżowego Domu Kultury „Bielany” w Warszawie.

■ **Przedłużenie Biletów Metropolitalnych.** Urząd gminy Otwock informujemy, że ważność kart Biletu Metropolitalnego została przedłużona do dnia 31 grudnia 2020 r.

■ **Przywrócenie lokalnych rozkładów jazdy „elki”.** W ostatnich miesiącach, z powodu epidemii koronawirusa zmienione zostało kursowanie autobusów niektórych linii lokalnych. Od 1 lipca „elki” wróciły do swoich normalnych rozkładów. Więcej na stronie wtp.waw.pl.

■ **Muzeum w Palmirach.** Od 19 czerwca otwiera się ponownie Muzeum – Miejsce Pamięci Palmiry, czynne od piątku do niedzieli w godz. 10.00-18.00. Ruszył autobus linii 800, który ułatwia dotarcie do muzeum z przystanku Metro Młociny. Linia kursuje tylko w weekendy i święta.

■ **Biblioteka na ul. Zajązcka.** Miejsce Aktywności Lokalnej przy Czytelnii Pod Sowami przy ul. gen. Zajązcka 8, zostało ponownie otwarte 1 lipca dla czytelników. W Czytelnii Pod Sowami odbywać się będą konsultacje komputerowe, warsztaty plastyczne oraz warsztaty tematyczne. Zmienione będą godziny otwarcia: w poniedziałek i wtorek w godz. 9-16, we środę, czwartek oraz piątek 12-19.

■ **Piaseczyńsko-Grójecka Kolejka Wąskotorowa.** W każdą sobotę, od 4 lipca do 30 września, można wybrać się na przejażdżkę kolejką wąskotorową z Piaseczna przez Runów do Tarczyna i z powrotem. Bilety na przejazd koleją można kupić na stronie www.bilety.kolejka-piaseczno.pl lub w kasie przed odjazdem pociągu, będą wtedy jednak droższe o pięć złotych.

■ **Pociągami nad Zalew Zegrzyński.** Od 4 lipca Zarząd Transportu Miejskiego uruchamia weekendowe kursy Szybkiej Kolei Miejskiej do Radzimina przez Nieporęt. W kierunku Radzimina odjazdy ze stacji Warszawa Gdańska zaplanowano o godz.: 9.38, 11.34, 13.33, 15.34 i 17.31. W przeciwnym kierunku pociągi będą odjeżdżały z Radzimina o godz.: 11.32, 13.31, 15.30, 17.16 (w niedzielę, 23 sierpnia wyjątkowo o godz. 17.24) i o 19.30.

fot. Marcin Tafejko/SalveNET

MODLITWA ZA PIEŁĘGNIARKI

Bp Romuald Kamiński przewodniczył 22 czerwca Mszy Św. w Parafii św. Wojciecha w Wiązownie – miejscu chrztu bł. Hanny Chrzanowskiej. Modlono się za środowiska pielęgniarek. Pośmiertnie uhonorowano pielęgniarki, które podczas swojej pracy w czasie pandemii COVID-19 zachorowały i straciły życie.

Statuetką „Cierpiącym przywrócić nadzieję” uhonorowano: Grażynę Krawczyk z Radomia, Katarzynę Zawadę z Torunia, Dorotę Gołuchowską z Katowic i Janinę Maj z Kielc.

– Zostały wyróżnione najwyższą odznaką Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych. Ich rodziny odebrały pośmiertne odznaczenia – mówiła Beata Baliszewska, Prezes Katolickiego Stowarzyszenia Pielęgniarek i Położnych Polskich.

W homilii bp Kamiński nawiązał do apostołstwa Hanny Chrzanowskiej: – Tam, gdzie została postawiona, swoją postawą, ufną modlitwą, całkowitym zawierzeniem

Opatrzności Bożej, wielkim szacunkiem wobec drugiego człowieka, przyjmowanym cierpieniem, delikatnością, służebnością – kształtowała ludzkie serca.

Ks. Arkadiusz Zawistowski, Krajowy Duszpasterz Służby Zdrowia przypomniał słowa, które bł. Hanna Chrzanowska skierowałaby dzisiaj do pielęgniarek: – „Kochajcie chorych i służcie im, chociaż wasze serca nawet o tym nie będą wiedziały, ale służcie im”. To jest cytat zapisany w jej pamiętniku. Kochała chorych, pomagała im, zapominając o swoich pracach i sprawach.

Ręcznie wykonane słodkie upominki przygotowała dla pielęgniarek społeczność Szkoły Podstawowej im. 1 Pułku Szwoleżerów Józefa Piłsudskiego w Malcanowie, o czym poinformowała Hanna Sekulska, dyr. placówki.

Rok 2020, decyzją Międzynarodowej Rady Pielęgniarek, jest obchodzony, jako Międzynarodowy Rok Pielęgniarki i Położnej. **I**

Rekolekcje dla młodzieży i małżeństw

Duszpasterstwo Młodzieży Diecezji Warszawsko-Praskiej zaprasza na rekolekcje dla młodych ze Wspólnotą Guadalupe. Jednym ze współprowadzących będzie ks. Michał Dziedzic, Diecezjalny Duszpasterz Młodzieży. „To będzie czas odkrywania czym tak naprawdę jest miłość i jak nią żyć na co dzień. Czas spotkania z Jezusem Eucharystycznym i Maryją. Przyjdź do Oazy Życzliwości w Przytkowicach, od 25 lipca do 1 sierpnia” – zachęcają organizatorzy. Rekolekcje dla osób pełnoletnich. Koszt 500 zł. Zapisy na stronie www.przytkowice.pl.

Na rekolekcje „dojazdowe” dla małżeństw „Życie zaczyna się po 50-tce!” za-

praszają animatorzy z Domowego Kościoła pod patronatem Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin Diecezji Warszawsko-Praskiej. Termin: 21-25 lipca, codziennie w godz. 9.00-13.00. Adres: Józefów koło Otwocka, Aleja Przyszłości 8.

Prowadzi: o. Leon Barczak, OFM. Odpowiedzialni: Agnieszka i Jerzy Weremczuk. W programie dnia: katecheza, rozważanie Słowa Bożego, dialog małżeński, Msza Święta, a wieczorem medytacja, jako zadanie domowe. Zgłoszenia przyjmują Renata i Piotr Zdulscy, tel. 507 610 770, zdulscy@wp.pl Koszt: 100 zł od osoby, płatne po przyjeździe. **I**

Pielgrzymkowe zmiany

W 309. Warszawskiej Pielgrzymce Pieszej wezmą udział przewodnicy grup, a 40. Warszawska Akademicka Pielgrzymka Metropolitalna będzie miała charakter wyłącznie duchowy.

W tym roku 6 sierpnia wraz z 309. Warszawską Pielgrzymką Pieszą na pielgrzymi szlak wyruszy około pięćdziesięciu osób. Każda z grup będzie reprezentowana przez swojego przewodnika, który w specjalnym plecaku poniesie na Jasną Górę intencje złożone mu przez pątników.

Hasłem tegorocznej pielgrzymki są słowa kard Stefana Wyszyńskiego „Ten zwycięża, kto miłuje”. Zapisy na pielgrzym-

fot. arch. „Idziemy”

kę duchową będą przyjmowane w dniach 2-6 sierpnia w dolnym kościele Świętego Ducha przy ul. Długiej oraz od 1 lipca do 1 sierpnia na stronie internetowej: www.paulini.com.pl.

Na Jasną Górę nie wyruszy w tym roku Warszawska Akademicka Pielgrzymka Metropolitalna. Codziennie od 5 do 14 sierpnia o godz. 20.00 w kościele akademickim św. Anny – miejscu z którego wyruszają co roku pątnicy – zostanie odprawiona Msza Święta, a po niej każdego dnia Apel Jasnogórski poprowadzą poszczególne grupy pielgrzymki.

Także w ciągu dnia, dzięki licznym transmisjom, pielgrzymi będą mogli wysłuchać konferencji oraz łączyć się duchowo na modlitwie różańcowej czy Koronce do Miłosierdzia Bożego. Każdy otrzyma również przewodnik duchowy oraz inne materiały, które pomogą w dobrym przeżyciu pielgrzymki. Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektoratu Sanitarnego organizatorzy muszą zadbać o warunki sanitarno-higieniczne. **I**

Organy archikatedry

Koncert Piotra Wilczyńskiego, wirtuozą, organisty i pedagoga Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina, 5 lipca otworzył XXVII Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej Organy Archikatedry. Koncerty odbywają się w kolejne niedziele od 5 lipca do 20 września o godz. 16.00, w Warszawie w Bazylice Archikatedralnej św. Jana Chrzciciela, ul. Świętojańska 8. Festiwal zaliczany jest do najważniejszych festiwali organowych w Europie. – Czekamy wiele wspaniałych koncertów – mówi o wydarzeniu Przemysław Kapituła, inicjator i dyrektor Festiwalu, prezes Fundacji Muzyki Sakralnej.

Z powodu pandemii nagroda Przewodniczącego Konferen-

cji Episkopatu Polski (dawniej nagroda Prymasa Polski) „Srebrna Piszczalka” zostanie wręczona w późniejszym terminie, na jednym z ostatnich koncertów – 13 września.

– Jesteśmy zmuszeni do podniesienia cen wstępu na koncerty festiwalowe, aby utrzymać międzynarodowy charakter i właściwy poziom festiwalu. Bardzo proszę o wyrozumiałość i zrozumienie – mówi Przemysław Kapituła. – W 2020 roku Miasto Stołeczne Warszawa odmówiło dotacji dla festiwalu, po 26 latach ścisłej współpracy. Jednocześnie sytuacja związana z koronawirusem wymusiła wzrost kosztów organizacyjnych.

Wydarzeniu patronuje tygodnik „Idziemy”.

Kalendarz koncertów: 12.07 Przemysław Kapituła (Polska); 19.07 Piotr Rachoń (Polska); 26.07 Ignacio Ribas Taléns (Andora, Hiszpania); 02.08 Donato Giurponi (Włochy); 09.08 Fabio Ciofini (Włochy); 16.08 Józef Kotowicz (Polska); 23.08 Jean – Christophe Geiser (Szwajcaria); 30.08 Ennio Cominetti (Włochy); 06.09 Hans Ole Thers (Dania); 13.09 Stefan Kagl (Niemcy); 20.09 Andrea Trovato (Włochy)

Wstęp/cegielki (bezpośrednio przed koncertem): 20 zł – osoba dorosła, 15 zł – dzieci, 50 zł – rodzina (dwie osoby dorosłe + dzieci)

Pielgrzymka do św. Faustyny

XII Piesza Pielgrzymka Warszawa – Ostrówek, pod hasłem „Ukryta Miłość – Jezus w Eucharystii” odbędzie się w dn. 25-26 lipca. Modlitwne pielgrzymowanie jest jednocześnie siódmym rokiem dziewięcioletniej nowenny w intencji powołań do kapłaństwa i życia konsekrowanego.

Pielgrzymka rozpocznie się 25 lipca Mszą Św. o godz. 21.00 w Sanktuarium św. Faustyny w Warszawie, ul. Żytnia 1. Piel-

grzymi będą mieli do przejścia 37 km, nocą i w ciągu następnego dnia. Zakończenie: 26 lipca, w niedzielę Mszą Św. o godz. 15.00 w Domu św. Faustyny w Ostrówku, ul. św. Faustyny 5. Eucharystii będzie przewodniczyć bp Romuald Kamiński. Liczba pielgrzymów z powodu epidemii jest ograniczona. Zapisy i dodatkowe informacje p. Jadwiga Malanowska, tel. 509 159 436.

REKLAMA

**DOBRE SŁOWO
NA FALI**

SŁUCHAJ NAS ONLINE

www.radiowarszawa.com.pl

**„Wakacyjna runda pytań”
Piotr Wróblewski,
poniedziałek - piątek,
godz. 16.15**

**„Humor w koloratce”-
ks. Michał Dziedzic
poniedziałek - piątek,
godz. 11.25 i 18.25**

Radia Warszawa 106,2 FM słucha trzydzieści tysięcy osób dziennie, tygodniowo około dwustu tysięcy. W ramach wakacyjnego cyklu prezentujemy jak funkcjonuje i kim są tworzący je ludzie.

Ks. Wedziuk przed wstąpieniem do seminarium duchownego pracował w dwóch gazetach ogólnopolskich, jako fotograf i fotolaborant. Współpracował z „Rzeczpospolitą” i pracował na etacie w „Gazecie Wyborczej”. – Pracowałem w „Gazecie” pod koniec lat 90-tych. Wówczas był to dziennik o innym charakterze niż dzisiaj – wspomina. Doświadczenie wyniesione z dużych mediów ogólnopolskich, warsz-

pa darczyńców, która wspiera nas regularnie. Do końca czerwca trwała zbiórka na modernizację naszego newsroomu – opowiada Anna Niebielska, specjalista ds. marketingu.

PROMOCJA RADIA

Radio reklamuje się poprzez współpracę z różnymi partnerami. – Promujemy się poprzez kontakt: z wydawnictwami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi. Udziela-

RADIO TO LUDZIE

Patryk Lubrzyński

fot. Waldemar Kompala

Ks. dyrektor Radia Warszawa dr Mariusz Wedziuk

KSIĄDZ I REDAKTOR

Ks. dr Mariusz Wedziuk, dyrektor Radia Warszawa przyznaje, że nie jest prosto pogodzić służbę medialną z obowiązkami kapłańskimi. – Jestem rezydentem w parafii pod wezwaniem św. Hieronima w Starej Miłośnie. Praca w radiu jest jak duszpasterstwo specjalistyczne. Dyrektorem się bywa, a księdzem się jest. Bycie duszpasterzem pomaga mi w kierowaniu radiem, ponieważ łączę wiedzę dziennikarską i teologiczną z realnym kontaktem z ludźmi, z parafianami, znam ich sprawy i problemy. Nie jestem dziennikarzem, który siedzi tylko przy biurku w redakcji – wyjaśnia.

Ksiądz dyrektor ukończył doktoranckie studia dziennikarskie na UKSW oraz studium fotograficzne w Zespole Szkół Fototechnicznych w Warszawie. Na obronę pracy dyplomowej przygotował dwadzieścia fotografii koni arabskich. Zajmowanie się fotografią jest dla ks. Mariusza przyjemnością i formą odpoczynku. – W fotografii ważna jest sztuka obserwacji ludzi, świata zewnętrznego, przyrody. Pochodzę z południowego Podlasia i lubię fotografować tamtejszą przyrodę – dzieli się swoją życiową pasją.

tat, który zdobyłem przydaje się w pracy radiowej – mówi.

Jest przewodniczącym Forum Niezależnych Rozgłośni Katolickich w Polsce, które zrzesza dwadzieścia dwie stacje diecezjalne i zakonne. – Wymieniamy się informacjami i audycjami, a także reklamami. Mamy program komputerowy, poprzez który przekazujemy informacje do innych rozgłośni. W sumie zasięg wszystkich stacji, zrzeszonych w Forum pokrywa ok. 75 procent powierzchni Polski. Jako Radio Warszawa przekazujemy około dziesięciu audycji tygodniowo do wielu rozgłośni. Wyróżniamy się na tle innych radiostacji katolickich tym, że nadajemy ze stolicy, gdzie znajduje się większość urzędów państwowych, siedziba Episkopatu Polski, liczne wyższe uczelnie. Dzięki temu mamy łatwiejszy dostęp do różnych gości i ekspertów dużego formatu – objaśnia.

W CZASIE PANDEMII

Rozgłośnia w czasie pandemii poradziła sobie bardzo dobrze, organizując pracę w trybie zdalnym już w pierwszym tygodniu. Powstał pomysł na kilka nowych audycji m. in. Domowego Centrum Zarządzania, w którym dziennikarze codziennie rozmawiali ze słuchaczami, jak zmienia się ich życie od pojawienia się koronawirusa w Polsce. – W większości, jako pracownicy, byliśmy delegowani do pracy zdalnej. Co nie wpłynęło negatywnie na jakość radia. Został zakupiony sprzęt specjalistyczny, aby podnieść jakość rozmów i nagrań, które były prowadzone przez telefon, a nie w studiu – mówi Anna Musiałowicz, specjalista ds. promocji.

Podstawowe środki na utrzymanie radia pochodzą z diecezji warszawsko-praskiej. Jednak, aby móc realizować w pełni swoje zadania stacja stara się o dofinansowania zewnętrzne z różnych instytucji. – Mamy koncesję komercyjną na nadawanie reklam. Zgłaszają się do nas podmioty gospodarcze, które zakupują czas antenowy. Jest także duża gru-

my patronatów, udostępniamy nasz logotyp – zaznacza Anna Musiałowicz.

Dla Radia Warszawa ważny jest osobisty kontakt ze słuchaczami. – Organizujemy koncerty opłatkowe w podziemiach katedry warszawsko-praskiej, na ostatnim spotkaniu było ponad dwieście osób. Szczególnym momentem spotkania jest Msza Święta za słuchaczy i darczyńców radia. Słuchacz może zobaczyć, w trakcie spotkań, swoich ulubionych redaktorów antenowych i porozmawiać z nimi – opisuje Anna Niebielska.

Anna Musiałowicz charakteryzuje specyfikę pracy w radiu. – Brak bezpośredniego kontaktu ze słuchaczami wymaga od dziennikarzy bardzo sprawnego posługiwania się językiem polskim, ciekawego sposobu mówienia, dużej wyobraźni – mówi.

– W naszym radiu są dziennikarze informacyjni, publicyści, specjalizujący się w audycjach ewangelizacyjnych, edukacyjnych, formacyjnych, lokalnych. Zespół radia to ponad 50 osób. Na stałe pracuje około dwudziestu. Słuchacze wiążą się emocjonalnie z konkretnymi głosami antenowymi. Ze względu na osobowość i talent danego dziennikarza czekają na ulubione audycje – opowiada ks. dyrektor Mariusz Wedziuk.

OD KUCHNI

Ks. dyrektor podkreśla, że w radiu ważne jest tempo pracy. Serwis informacyjny trwa najczęściej od 4 do 6 minut, a jego przygotowanie wydawcy zajmuje od kilkudziesięciu minut nawet do godziny. – Audycje Radia Warszawa są w podcastach, czyli są dostępne nie tylko na antenie radiowej, ale także na portalu internetowym rozgłośni. To jest drugie życie audycji, ponieważ ludzie nie mają obecnie czasu, żeby ciągle być przy radiodiodniaku. Stąd też ważne, aby audycje były ogólnodostępne. Większość słuchaczy odbiera nasze radio przy pomocy radiodiodniaków, a nie poprzez stronę internetową. Dziennie Radia Warszawa słucha około

30 tysięcy ludzi, a tygodniowo około dwustu tysięcy. Nasi słuchacze to w większości osoby w wieku od 30 do 65 lat – relacjonuje ks. Wedziuk.

ROLA RADIA KATOLICKIEGO

Rozgłoszenie katolickie mają misję ewangelizacyjną i formacyjną. Pełnią także rolę stacji lokalnych, które informują o życiu danej społeczności.

stacji m.in. muzyka chrześcijańska polska i zagraniczna. – Ludzie znajdują u nas, to czego nie usłyszą w innych rozgłośniach, czyli Dobrą Nowinę, naukę Ewangelii, audycje formacyjne, katechizmowe. Hasło przewodnie naszej rozgłośni to „Dobre Słowo na Fali” – odpowiada.

START W MIEDZESZYNIE

Radio powstało 1 października 1991 roku w Miedzeszynie, zostało założone

siedziba radia została przeniesiona na ulicę Floriańską 3, nieopodal katedry św. Michała Archanioła i św. Floriana Męczennika, gdzie mieści się obecnie. Radio jest jedną z najstarszych rozgłośni prywatnych i katolickich w Polsce. Zaczęło nadawać na dwa miesiące przed Radiem Maryja.

Anna Niebielska wyjaśnia, że ramówka stacji składa się z kilku bloków. – Zaczyna pracę przed godziną szóstą, a ostatnia

Radia Warszawa można posłuchać na fali **106,2 FM**.

Poprzez stronę internetową: www.radiowarszawa.com.pl

Zachęcamy do zapoznania się z mediami społecznościowymi radia:

<https://www.facebook.com/radiowarszawa/>

https://www.instagram.com/radio_warszawa/

<https://twitter.com/radiowarszawa>

– Ludzie chcą wiedzieć, co dzieje się w ich gminie, mieście, powiecie, a niekoniecznie w całej Polsce, ponieważ takie informacje uzyskają w mediach ogólnopolskich. Święty Maksymilian Maria Kolbe powiedział, że możemy budować wielkie kościoły, ale jeśli nie będziemy mieli mediów katolickich to te kościoły pozostaną puste. Mój mistrz radio- wy Pan Krzysztof Górski, wieloletni dziennikarz oraz dyrektor Biura Programowego i Czwartego Programu Polskiego Radia, powiedział, że „jako radiowcy jesteśmy sługami słuchaczy”. Mamy odpowiadać na ich potrzeby, ponieważ nie robimy radia dla siebie. Osobiście lubię w mediach czytać i słuchać o tematach społecznych, szczególnie pasjonują mnie reportaże oraz publicystyka z życia Kościoła, ale także tematyka historyczna i gospodarcza – opisuje ks. Mariusz Wedziuk.

Zdaniem księdza dyrektora wiele czynników wyróżnia Radio Warszawa wśród innych

przez ks. proboszcza Tadeusza Łakomca. Początkowo była to mała rozgłośnia parafialna. Wokół księdza zebrało się grono pasjonatów, którzy robili program pro bono. Wówczas rozgłośnia nazywała się Katolickie Radio Warszawa i w warszawskim Wawrze pozostało do 1996 roku. Wraz ze zmianą siedziby nowym dyrektorem został ks. Maciej Chibowski. Po nim funkcję od października 2008 roku objął ks. Piotr Bury. Kolejna zmiana nastąpiła w marcu 2009 roku, kiedy to dyrektorem naczelnym stacji mianowano ks. Grzegorza Walkiewicza. Od 1 kwietnia 2019 roku dyrektorem redaktorem naczelnym jest ks. Mariusz Wedziuk, który przez 10 lat był w radiu dyrektorem programowym.

Radio, z upływem lat, zmieniał swoje nazwy na Radio Praga, Radio Warszawa-Praga. Obecną nazwę, Radio Warszawa, nosi od 6 grudnia 2006 roku. W tym czasie

zmiana kończy pracę po dwudziestej trzeciej. Dziennikarze nie mają nocnego dyżuru. W nocy jest odtwarzana z tzw. „automatu” muzyka i audycje powtórzeniowe. Nadajemy na terenie Mazowsza nawet do 80-90 km za Warszawą. Audycje mogą być odsłuchiwane na całym świecie ze strony internetowej i wiemy, że mają swoich odbiorców nawet w Meksyku, Stanach Zjednoczonych, w Nowej Zelandii, Ameryce Południowej. Mamy sygnały, że słuchają nas aż na Syberii – opisuje.

Anna Musiałowicz podkreśla: – Chociaż jesteśmy radiem lokalnym, to nie oznacza, że poziom programów jest niski. Bardzo starannie dobieramy gości do audycji, nie możemy sobie pozwolić na rekomendowanie osób lub wartości, które rozmiłyby się z oczekiwaniami słuchaczy.

PR Chopin prezentuje

Pod szyldem Polskiego Radia Chopin ukazała się nowa płyta z nagraniami jednej z najbardziej zasłużonych dla powojennej polskiej tradycji pianistycznej artystek Barbary Hesse-Bukowskiej (1930-2013). Artystka, laureatka II nagrody pierwszego powojennego konkursu chopinowskiego w Warszawie w 1949 r., dokonała wielu nagrań dla prestiżowych wytwórni muzycznych, koncertowała w największych ośrodkach muzycznych świata, była jurorem najważniejszych konkursów pianistycznych.

Na płycie znalazł się m.in. „Koncert fortepianowy” Maurycego Ravela, dwa mazurki (opus 6 i 7) i „Polonez es-moll” Fryderyka Chopina, „Arabeski” Roberta Schumanna, „Prząśniczki” Stanisława Moniuszki oraz „Chwila snu okropnego” Karola Kurpińskiego. Prawdziwa uczta dla melomanów.

Cranach wróci?

Muzeum Narodowe w Sztokholmie zarekomendowało szwedzkiemu rządowi zwrot Polsce zaginionego po II wojnie światowej obrazu Lucasa Cranacha starszego „Oplakiwanie Chrystusa”. Jest on obecnie przechowywany w Muzeum Narodowym w Sztokholmie.

Obraz, prawdopodobnie od momentu jego ufundowania, znajdował się klasztorze cystersów w Lubiążu, a po jego sekularyzacji był we wrocławskich zbiorach publicznych, w tym od 1880 r. w Śląskim Muzeum Sztuk Pięknych. Po wybuchu II wojny światowej, we Wrocławiu podjęto przygotowania do zabezpieczenia zbiorów. Od 1942 r. zaczęły się wywózki dzieł sztuki do wcześniej wyznaczonych składnic na terenie Śląska. Z zachowanych archiwaliów jednoznacznie wynika, że „Oplakiwanie Chrystusa” zostało wywiezione do składnicy dzieł sztuki w Kamieńcu Żąbkowickim, skąd zostało skradzione.

„Klecha” na ekranie

Specjalny pokaz filmu „Klecha” odbył się w kinie Helios w Radomiu. Projekcja obrazu w reżyserii Jacka Gwizdały zbiegła się z rocznicą protestu radomskich robotników w czerwcu 1976 roku.

Film opowiada historię niezwykle brutalnych działań, powstałej w 1973 roku, tzw. „Grupy D”, ściśle tajnego oddziału specjalnego do walki z Kościołem w IV Departamencie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Akcja odbywała się na tle wydarzeń protestu radomskich robotników w czerwcu 1976 r. Jednym z bohaterów zrywu był ks. Roman Kotlarz, którego prześladowała Służba Bezpieczeństwa. W dniu protestu, 25 czerwca 1976, pobłogosławił on uczestników tego marszu. Był potem nachodzony i dotkliwie pobity przez tzw. „nieznanych sprawców” na plebanii w Pelagowie-Trablicach, gdzie był proboszczem. Zmarł 18 sierpnia 1976 r.

– Dzisiejszy pokaz jest naszym ukłonem wobec radomian, którzy są przyjaciółmi tego filmu, którzy pracowali ze mną na ulicach miasta i w okolicznych miejscowościach w 40-stopniowym upale, po 12 godzin dziennie. Z powodu epidemii, nie mogli być

dzisiaj z nami wszyscy, ale wierzę, że spotkamy się jeszcze na uroczystej premierze w Radomiu – mówił przed pokazem Jacek Gwizdała, reżyser filmu „Klecha”.

Bp Henryk Tomasik podkreślił, że film pokazuje osobę księdza Romana Kotlarza, który „wszedł spokojnie w historię radomskich wydarzeń w czerwcu 1976 roku”. – Dziękuję wszystkim, którzy pomogli w powstaniu tego obrazu. Widzimy księdza, który jest wyjątkowo osamotniony, mimo, że był człowiekiem bardzo kontaktowym i towarzyskim. Ale taki był zamysł reżysera, aby pokazać wyjątkowość tej osoby. Ten film pokazuje kapłana, który chodził po naszych ulicach i był zaangażowany w sprawy drugiego człowieka – mówił biskup radomski.

Prace nad filmem trwały trzy lata, a jego scenariusz powstał na podstawie motywów książki Wojciecha Pestki „Powiedzcie swoim”. W rolę ks. Kotlarza wcielił się Mirosław Baka, a wśród odtwórców innych ról są: Piotr Fronczewski, Ignacy Gogolewski, Wojciech Pszoniak, Artur Żmijewski, Lech Dyblik, Krzysztof Globisz i Olgiard Łukaszewicz.

Medal dla artysty

Obchodzący w tym roku podwójny jubileusz pięćdziesięciolecia pracy artystycznej oraz siedemdziesiątych urodzin wokalista Krzysztof Cugowski został uhonorowany Złotym Medalem Zasłużony Kulturze „Gloria Artis”. Odznaczenie wręczył wicepremier i minister kultury i dziedzictwa narodowego Piotr Gliński w uznaniu – jak podkreślił: „zasług artysty dla polskiej kultury muzycznej, które znacząco wpłynęły na bieg historii muzyki rozrywkowej”.

fol. MKiDN/Danuta Matloch

KONKURS

Bł. M. Speranza mawiała, że „przez wstawiennictwo świętych Bóg czyni cuda, aby ukazać swoją żywą obecność”. Sama obcowala z nimi od małego – miała 12 lat, gdy ukazała jej się św. Tereska od Dzieciątka Jezus. W wieku 34 lat miała pierwsze widzenia Jezusa, rok później otrzymała stygmaty, dlatego nazywana jest bliźniaczą duszą o. Pio. Na prośbę Chrystusa ufundowała Zgromadzenie Służebniczek i Synów Miłości Miłosiernej. W dniu postrzału Jana Pawła II przez Ali Agcę, dostała zagrażającego życiu krwotoku. Ustał, gdy ogłoszono, że papieżowi nie grozi już niebezpieczeństwo. Jej postać przybliżył José María Zavala w książce „Matka Speranza” wydanej przez Dom Wydawniczy Rafael. Wśród czytelników, którzy 6 lipca, między godz. 13 a 13.15, zadzwonią pod nr (22) 512 00 95, i odpowiedzą na pytanie: **Ile godzin spędził Jan Paweł II we wznieśionym przez s. Speranzę sanktuarium po zamachu na swoje życie 22 listopada 1981 r.?**, rozlosujemy 3 egzemplarze książki.

Odpowiedź na pytanie konkursowe nr 26: Robert H. Benson był synem abp. Canterbury, Edwarda White'a Bensona. Zwycięzcom gratulujemy!

fot. Telewizja Polska

ści, zdrady, honoru i lojalności. Postać Anny kreowały wybitne gwiazdy rosyjskiego i międzynarodowego kina.

Rosyjski serial wybitnego reżysera Karena Szachnazarowa obejmuje niemal całość akcji powieści, uzupełnionej o wątki wspomnianego opowiadania „Na wojnie japońskiej”. Tragiczne losy Anny poznajemy poprzez wspomnienia hrabiego Wrońskiego, który podczas wojny z Japonią w 1904 r. spotkał w Mandżurii syna Anny, który służył tam jako frontowy lekarz. Wroński zmuszony został do wytłumaczenia Sergiejowi jak doszło, trzydzieści lat wcześniej, do jego romansu z Anną, wybuchu wielkiego uczucia i namiętności między nim a zamężną kobietą, matką dorastającego syna, żyjącą z niekochanym mężem, skępowaną wieloma ówczesnymi konwenansami towarzyskimi i obyczajowymi. Opowieść Wrońskiego

przypomina w pewnym sensie jego spowiedź przed synem Anny. W serialu przeplatają się zatem wątki rozgrywane się w Mandżurii z historią miłości Anny do Wrońskiego. Serial zrealizowany został bardzo starannie od strony profesjonalnej. Mam wrażenie, że twórcy celebrytują tekst powieści Tolstoja, przywiązując wielką wagę do każdego wypowiedzanego przez aktorów zdania. Wierny stosunek autorów do powieści ma wielkie znaczenie edukacyjne i poznawcze, szczególnie dla młodzieży, która dziś z reguły nie czyta literackiej klasyki. Trzeba jednak powiedzieć, że miejscami starannie celebrowana akcja serialu stała się jednostajna i po prostu nudnawa. Kluczową rolę odgrywają tu kreujący główne role aktorzy, na czele z odtwórczynią postaci Anny. Tutaj trzeba zaznaczyć, że Jelizawieta Bojarska, szczególnie w pierwszych odcinkach,

Dobiega końca emisja w TVP 1 rosyjskiego serialu „Anna Karenina”, opartego na powieści Lwa Tolstoja i opowiadaniu „Na wojnie japońskiej” Wikientija Wieriesajewa.

W historii kina było już wiele ekranizacji tej powieści, uznawanej za wybitną pozycję klasyczną literatury światowej. Z reguły autorzy tych utworów skracali akcję powieści, przystosowując ją do specyfiki filmowej dramaturgii, w której liczy się uniwersalność, zwartość i wyrazistość intrygi oraz głębia odbieranych przez widzów emocji. Pomijano zazwyczaj drugoplanowe wątki tolstojowskiego dzieła, uznając je za mniej istotne. Taki skrócony obraz miłości Anny do hrabiego Wrońskiego oglądaliśmy w wielu ekranizacjach powieści, poczynając od hollywoodzkiego filmu z Gretą Garbo z lat 30. XX wieku po późniejsze utwory, które powstawały na całym świecie, nie tylko w ZSRR i Rosji. Z reguły próbowano ukazać w nich nierozwiązywalny konflikt miłości, namiętno-

Nowa Anna Karenina

Mirosław Winiarczyk

fot. Telewizja Polska

fot. Telewizja Polska

zagrała Annę w sposób zbyt uwspółcześniony. Bohaterka Tolstoja przypomina na ekranie pragnącą wolności i miłości współczesną dziewczynę, a nie damę z elity XIX-wiecznego Petersburga. W drugiej części serialu, po odejściu Anny od Karenina i związaniu się bohaterki z Wrońskim, rola aktorki stała się bardziej dramatyczna. Akcja serialowej Anny Kareniny, co warto zaznaczyć, przepełniona została, zgodnie z duchem powieści, atmosferą religijnej chrześcijańskiej refleksji, typowej dla tradycji rosyjskiego prawosławia.

„Anna Karenina” – serial; Rosja; 2017; 8 odcinków; reżyseria Karen Szachnazarow; aktorzy: Jelizawieta Bojarska, Witalij Kischenko, Kirill Grebenschikov, Maksim Matveyew i inni; emisja: TVP 1, niedziela

– W Stoczku, na Warmii, zrozumiałem znaczenie Matki Najświętszej w Kościele polskim. Jako siły jednoczącej, siły w imię której można poruszyć Polaków i zmobilizować ich dla każdej wielkiej i słusznej sprawy – powiedział po latach Prymas Tysiąclecia.

Drugie po Rywałdzie miejsce uwięzienia Prymasa Stefana Wyszyńskiego znajduje się na północno-wschodnim krańcu Polski, 12 km od Lidzbarka Warmińskiego. Odległość zaledwie o 35 km od granicy z Kaliningradem umożliwiała w razie potrzeby szybką deportację kard. Wyszyńskiego za wschodnią granicę.

Klasztor wyłania się z bezkresnych przestrzeni urokliwej warmińskiej przyrody. Nieosłonięty, wydany jest na wiejące tu silnie wiatry, a zimą śnieżne zamiecie, co odnotował także Prymas w „Zapiskach więziennych”. W barokowej świątyni, od ponad 300 lat, znajduje się Matka Boża Królowa Pokoju – kopia obrazu z rzymskiej bazyliki Santa Maria Maggiore. Przez wieki była nieznana i odbierała część tylko od lokalnej społeczności.

Po II wojnie światowej opuszczony klasztor przejęła komunistyczna władza. Stał się idealnym miejscem na twierdzę dla Prymasa Polski. Sprawdził się wcześniej, jako więzienie w 1938 r., kiedy był jeszcze w granicach Prus Wschodnich. Po przyłączeniu Austrii do Niemiec hitlerowcy przetrzymywali tu austriackich biskupów.

KRYPTONIM „OBIEKT 123”

Nowy i szczególny więzień przewieziony został z Rywałdu do Stoczka ok. godz. 23.30 w poniedziałek 12 października 1953 r. Prymasa poinformowano, że ma do dyspozycji dwa pokoje, korytarz i ogród, a „koszta pobytu w tym domu pokrywa Państwo”. Do pokoju obok, władze przesiedliły dzień wcześniej z więzienia w Rawiczu ks. Stanisława Skorodeckiego, jako nowego kapelana Prymasa. Z więzienia w Grudziądzu przewieziono s. Marię Leonię Graczyk ze Zgromadzenia Sióstr Rodziny Maryi, która miała opiekować się Prymasem przywiezionym „na kurację zdrowotną”. Obydwójce UB skaptowało do donoszenia na kard. Wyszyńskiego, opisanego, jako „podopieczny”.

Pod komendą ppłk. Bolesława Borucińskiego klasztor otrzymał kryptonim „Obiekt

Prymasa poinformowano, że ma do dyspozycji dwa pokoje, korytarz i ogród, a „koszta pobytu w tym domu pokrywa Państwo”.

w Stoczku Klasztornym. – Drzewa stojące przy parkanie okręcone były kolczastym drutem. Wiele z nich ścięto, niektóre podpiłowano do połowy, nie bacząc że były pomnikami przyrody. Z punktów obserwacyjnych na zewnątrz i wewnątrz klasztoru musiał być widoczny każ-

dy krok więźnia. – W jednym z krańców ogrodu znajduje się krzyż. Ustawiony jest w tym samym miejscu, gdzie Prymas przygotował swoistą „kalwarię” – krzyż z dwóch kijów, przewiązanych drutem kolczastym – mówi ks. Sokołowski.

MODLITWA O PIĄTEJ RANO

W piątym dniu uwięzienia, po dostarczeniu przez UB sprzętów liturgicznych z Warszawy, Prymas w jednym z pokoi „urządził kaplicę”. Tabernakulum stał się futerał od kielicha mszalnego. Na ścianie zawisł obraz Świętej Rodziny.

Szczególną uwagę zwraca tablica przedstawiająca harmonogram dnia. 20 października Prymas w „Zapiskach więziennych” odnotował: „Ustala się nasz tryb życia w Stoczku jak następuje:

- 5.00 Wstanie
- 5.45 Modlitwy poranne i rozmyślanie
- 6.15 Msza Święta księdza Stanisława
- 7.00 Moja Msza Święta
- 8.15 Śniadanie i spacer
- 9.00 Horae minores i częstka różańca
- 9.30 Prace osobiste
- 13.00 Obiad i spacer (druga częstka różańca)
- 15.00 Nieszpory i Kompletorium
- 15.30 Prace osobiste
- 18.00 Matutinum cum Laudibus
- 19.00 Wieczerna
- 20.00 Nabożeństwo różańcowe i modlitwy wieczorne
- 20.45 Lektura prywatna
- 22.00 Spoczynek”.

fol. xhz

Warunki bytowe w klasztorze były fatalne. Panowało tu przenikliwe zimno i wilgoć, na ścianach w korytarzu zimą osiadał szron. Ciepła woda do mycia była raz w tygodniu. Niewydolne piece wciąż się zapychały i dymiły w czasie palenia. „Nigdy nie rozgrzałem stóp” – napisał kard. Wyszyński. Podczas pracy przy biurku marzły ręce. Po pół roku uwięzienia, 12 kwietnia Prymas notował w „Zapiskach więziennych” o dolegliwościach zdrowotnych, puchnięciu rąk i oczu, bólach w okolicach nerek i w jamie brzusznej oraz bólach głowy. Miesiąc później władze zorganizowały wizytę lekarską. Prymas skarżył się do przybyłych lekarzy: „Fakt, że w Polsce istnieją zamaskowane obozy koncentracyjne, w 10 lat po odzyskaniu wolności, bardziej boli niż rany i choroby ciała. Nie mam możliwości kontaktowania się ze społeczeństwem, gdyż jestem odej odgrodzony kordonami”.

Kontakty z „opiekunami” były krótkie i formalne. Codziennie przed południem kurtuazyjnie pytano Prymasa w pokoju: „Jak zdrowie księdza? Czy ma Ksiądz jakieś życzenia?”. Żadnych życzeń jednak nie realizowano. Prymas nie mógł doprosić się o dostarczenie książek czy brewiarza, albo wymianę korespondencji z ojcem. Funkcjonariusz przyjeżdżał do Zalesia Dolnego, odczytywał Stanisławowi Wyszyńskiemu fragmenty listu syna i wy-

dzień. Idąc za wskazaniem bł. Ludwika Marii Grignion de Montfort, zawartymi w książce: „O doskonałym nabożeństwie do Najświętszej Maryi Panny” – oddałem się dziś przez ręce mej Najlepszej Matki w całkowitą niewolę Chrystusowi Panu. W tym widzę łaskę dnia, że sam Bóg stworzył mi czas na dokonanie tego radosnego dzieła. Postanowiłem sobie, że pierwszą parafę, którą będę mógł erygować, uczczę tytułem „Bożego Macierzyństwa Maryi”.

– Oddał się Matce Bożej w opiekę, nie wiedząc że w głównym ołtarzu świątyni jest wizerunek Matki Bożej Królowej Pokoju. Tutaj zawierzył swoje życie, swoją niepewną przyszłość, swoje losy i losy Kościoła Matce Bożej – mówi ks. Wojciech Sokołowski. Po wyjściu z więzienia 28 kwietnia 1958 r. Prymas przybył do Stoczka i powiedział: „Przybywam do mojej niewidzialnej opieki z czasów mojego uwięzienia. Odczuwałem jej zwycięską pomoc, zwycięską opiekę”.

– Nie zmuszą mnie niczym do tego, bym ich nienawidził – zanotował Prymas 24 grudnia 1953 r. w „Zapiskach więziennych”. Miał

Warunki bytowe w klasztorze były fatalne. Panowało tu przenikliwe zimno i wilgoć, na ścianach w korytarzu zimą osiadał szron.

5 października poinformowano Prymasa: „klimat tutejszy i stan domu nie służy Księdzu, dlatego Rząd postanowił zmienić warunki klimatyczne”. 6 października przetransportowano Prymasa samolotem spod Kętrzyna w okolice kolejnego miejsca uwięzienia w Prudniku Śląskim.

TROSKA MARIANÓW

Klasztor i kościół w Stoczku, wyniesiony do rangi bazyliki mniejszej, obecną świetność zawdzięcza Zgromadzeniu Księżów Marianów, któremu został powierzony w 1957 r.

– Pomieszczenia, gdzie był więziony Prymas udostępniane były stopniowo. Formalnie dopiero po koronacji obrazu Matki Bożej w 1983 r., która dokonała się decyzją Jana Pawła II. Poinformowani zostaliśmy miesiąc przed uroczystością i pośpiesznie przygotowywaliśmy korony dla Matki Bożej – mówi rezydujący w Stoczku Klasztornym ks. Kazimierz

Chrostowski MIC. – Wcześniej nieliczni wiedzieli o Stoczku, zakazywano mówić i pisać o tym miejscu. Jezuici starali się kierować do nas pielgrzymki, które przyjeżdżały do ich sanktuarium w Świętej Lipce czy do Lidzbaraka – opowiada ks. Chrostowski.

Po czasie uwięzienia Prymasa ówczesne władze zabrały większość rzeczy.

– Mamy obraz Świętej Rodziny, który niedawno wrócił z renowacji, biurko, klęcznik i odnowiony fotel Prymasa. Z rzeczy osobistych brewiarz, pioskę, kielich mszalny i ornat – mówi ks. Sokołowski. – Z rzeczy, które nie są prezentowane, mamy jeszcze mszalik, którym się posługiwał kard. Wyszyński oraz pioskę i chusteczkę, podarowaną przez Instytut Prymasowski – wymienia ks. Sokołowski.

W ostatnich latach coraz więcej osób przybywa do Stoczka Klasztornego, nie tylko aby pokłonić się Królowej Pokoju, ale także żeby lepiej zrozumieć Prymasa Tysiąclecia. Zaś księża marianie przyjmują wszystkich ze staropolską gościnnością. Klasztor oferuje miejsca noclegowe z wyżywieniem w dwóch domach pielgrzyma.

chodził. Zawartość paczek z domu, które docierały do Stoczka była wcześniej poddawana badaniom laboratoryjnym. Dotyczyło to również żywności i środków higienicznych. Większość listów konfiskowano.

GŁĘBOKIE REKOLEKCJE

W Stoczku 8 grudnia 1953 r. przed obrazem Świętej Rodziny dokonało się zawierzenie Prymasa Polski Maryi, które stało się przygotowaniem do „Ślubów Jasnogórskich” narodu. W „Pro memoria” Prymas napisał: „Przez 3 tygodnie przygotowywałem duszę swoją na ten

żal do swoich oprawców za przetrzymywanie w więzieniu, ale ufam Bożej Opatrzności. „Biskup pełni swój obowiązek nie tylko na ambonie i przy ołtarzu, ale i w więzieniu – in vinculis Christi. Dać świadectwo Chrystusowi w okowach – jest takim samym obowiązkiem jak ambonie. Nie jest więc stratą czasu przebywanie w więzieniu „dla Imienia Chrystusowego” – napisał 26 kwietnia 1954 r.

W Stoczku napisał książkę „List do moich kapłanów”. W połowie 1954 r. przez Radio Wolna Europa zaczęły płynąć informacje, że Prymas jest więziony w Stoczku na Warmii.

SANKTUARIUM MATKI BOSKIEJ KRÓLOWEJ POKOJU W STOCZKU KLASZTORNYM

Msze Św. niedziele i święta godz.:
9.00, 11.30, 17.00

Msze Św. w dni powszednie godz.:
7.30, 19.00 (od maja do września);
godz. 17.00 (od października do kwietnia)

Odpust: w ostatnią niedzielę sierpnia

Kontakt: tel. (89) 766-09-11;

e-mail: stoczekklasztorny@archwarmia.pl

Na drogach niemieckiego prześladowania za wiarę, szczególnymi instytucjami, wprost szatańskiej nienawiści, były niemieckie obozy koncentracyjne i zagłady, w których więzieni byli także księża katoliccy.

fot. IPN

Kapłani w pasiakach

Anna Jagodzińska

Wśród 1213 obozów, o różnej wielkości i reżimie, które Niemcy przygotowali dla swoich przeciwników u siebie oraz w krajach okupowanych na terenie Europy był obóz Auschwitz. W latach 1940-1942 przeznaczony wyłącznie dla Polaków, zwłaszcza inteligencji i duchowieństwa. 14 czerwca minęła 80. rocznica pierwszego transportu 728 Polaków z więzienia w Tarnowie do Auschwitz. Po przybyciu pierwszych transportów więźniów przystąpiono do rozbudowy obozu, którego komendantem został Rudolf Höss.

Rocznica skłania zarówno do ponownego spojrzenia na to miejsce przerażającego ludobójstwa, jak i do refleksji nad głębszymi przyczynami popełnionych tutaj zbrodni, oraz do przypomnienia polskich duchownych, więźniów tego obozu, którzy ponieśli śmierć męczeńską, tylko dlatego, że byli polskimi kapłanami, a także tych, którzy przez Auschwitz zostali odesłani do obozu w Dachau. Ten ostatni był miejscem uwięzienia 2700 duchownych katolickich z krajów podbitej przez Niemców Europy, w tym 1780 kapłanów polskich, z których 868 zginęło.

IDEOLOGA ATEISTYCZNA

W Auschwitz uwięziono około 500 polskich księży, kleryków, zakonników i 35 siostr zakonnych. Cierpieli i oddawali życie w obronie najwyższych wartości ducha, a w obliczu śmierci dali dowód swojej tożsamości, dobro innych przedkładając nad własne sprawy.

Gdy szukamy przyczyn niemieckich zbrodni nazistowskich, okazuje się, że ich korzenie ideologiczne sięgają niemieckiego narodowego socjalizmu – nazizmu. Była to ideologia przesiąknięta filozofią ateistyczną, opartą na bazie materializmu biologicznego, w której

„rasa” i jej dobro przybierały charakter wartości wyższej, określającej prawo i moralność, odrzucającej istotę chrześcijaństwa, depcząc prawo naturalne i Dekalog. Zwolennicy tej ideologii, z Hitlerem na czele, gardzili wszystkim, co głosiło chrześcijaństwo. Miłość wobec bliźniego, miłosierdzie, szacunek dla drugiego człowieka uważali za objaw słabości. Na bazie tej ideologii powstawały obozy koncentracyjne. Niemcy, rozbudzając w załodze esesmańskiej i więźniach funkcyjnych instynkt nieograniczonej władzy nad ludźmi, odwoływali się do prymitywnego pojęcia fetyszu władzy. Prześladownia wyraźnie ustępował intelektualnie i moralnie swej ofierze, a im większa była różnica,

tylko dotkliwsze prześladowania.

Ryzykując życiem, księża odprawiali Msze Święte w piwnicach, na strychach, i w magazynach.

O Auschwitz – Birkenau w homilii mszalnej odprawionej na terenie obozu 7 czerwca 1979 roku Jan Paweł II powiedział: „Na miejscu tak straszliwego podeptania człowieczeństwa, godności ludzkiej – zwycięstwo człowieka”.

Wszystko, co działo się w Auschwitz, było podporządkowane zasadzie: człowiek jest numerem bez wartości. Odbierano nazwisko, ubranie, przedmioty osobiste i prawo do ludzkiego traktowania. Po przekroczeniu bramy obozowej z cynicznym napisem „Arbeit macht frei” polscy księża usłyszeli, że znaleźli się w miejscu śmierci i zniszczenia, że nie są ludźmi, swoje człowieczeństwo zostawili poza bramą obozu, a jedynym wyjściem na wolność jest komin krematorium. Polski kapłan miał prawo żyć najwyżej miesiąc. Pośrodku tego piekła, polscy kapłani pokazali, że można zachować do końca swoje człowieczeństwo, swoją godność, nadzieję przetrwania, zapominając o własnej nędzy i poniżeniu, służyć innym cierpiącym.

W Auschwitz trzeba było mieć wiele sił, aby nie zagubić siebie, lecz umieć pojąć sens cier-

pienia i mieć ufność w zwycięstwo dobra nad złem. Polscy kapłani tę ufność mieli. Więźniem Auschwitz był św. Maksymilian Maria Kolbe, franciszkanin z Niepokalanowa, który oddał życie za ojca rodziny Franciszka Gajowniczka, będąc do końca wierny Chrystusowi i Niepokalanemu. Był pierwszym kapłanem – więźniem kanonizowanym po wojnie. Ks. Konrad Szweda w swojej książce „Kwiaty na Golgocie” tak wspominał św. Maksymiliana: „Sporożądałem się u niego. (...) Bóg jeden wie, ile światła i mocy wlewał do duszy, kazał zaufa Niepokalanemu. (...) Zginął 14 sierpnia 1944 r. w bunkrze głodowym karnego bloku 11. dobił go zastrzykiem kwasu fenolowego. Fakt ten wywołał w obozie głęboki wstrząs moralny, który echem szedł z bloku na blok, z serca do serca. Na ustach więźniów wszystkich narodowości rozkwitał podziw dla wspaniałej postawy pol-

fot. Marcin Mazur/BPKEP

fot. archiwum

skiego kapłana. Straszliwej nienawiści potrafił przeciwstawić miłość, a upodleniu człowieka głęboki szacunek dla godności ludzkiej”.

TĘSKNOTA ZA MSZĄ ŚWIĘTĄ

Chociaż oprawcy obozowi w Auschwitz w krwawy sposób tępil każdy przejaw religijności, to wszędzie, gdzie znalazł się kapłan, więźniowie skupiali się wokół niego i prosili o modlitwę, spowiedź i pociechę religijną. Tęsknota za Mszą Świętą była ogromna. Ryzykując życiem, księża w ukryciu odprawiali Msze Święte: w piwnicach, na strychach, w magazynach. Więzień ks. Zygmunt Gaj, w jednym z listów, pisał: „Był rok 1941, a w tym roku świętowałem Boże Narodzenie w obozie koncentracyjnym Auschwitz. Nie zapomnę tego nigdy do końca życia jak z dwoma kolegami księżmi, postanowiliśmy mieć Mszę Świętą na strychu naszego baraku nr 7. Zrobiliśmy tam przedtem mały namiot. Przed północą w noc Bożego Narodzenia, przygotowaliśmy wszystko do Mszy Świętej i razem z kolegami księżmi i trzema kolegami więźniami zakryliśmy ten nasz mały kościół wielkim materacem, celebrowaliśmy Mszę Świętą Bożego Narodzenia

i przyjęliśmy Komunię Świętą. Wino mszalne i hostie przemycił jeden z naszych księży, który pracował blisko jednego kościoła”. Pomoc w dostarczaniu potajemnie hostii i wina świadczili także księża salezjanie z Oświęcimia. Komunikanty były przenoszone przez więźniów w rękawach koszuli, wino mszalne przemycano w nogawce spodni.

W bloku 11. zwanym „blokiem śmierci” zorganizowano tzw. „suche Msze”. Przez „blok śmierci” przeszło wielu polskich kapłanów, np. ks. Józef Kania, kapelan AK, rozstrzelany 12 czerwca 1944 r. W obozie macierzystym Auschwitz księża często spowiadali więźniów, podczas spaceru alejką między blokami w kierunku Soły. Modlitwa przynosiła ukojenie i odprężenie, a także pozwoliła psychicznie przeżyć obóz.

W transporcie z 20 czerwca 1940 r. do Auschwitz przybyli duchowni przywiezieni z krakowskiego więzienia Montelupich i z Wiśnicz. „Powitało ich w obozie oświęcimskim bicie, później zaś esesmani zabawiali się fotografowaniem częściowo rozebranego i zmaltretowanego kleru. Kler bito po twarzy, kazano robić błazeńskie przysiędy, tańczyć” – pisał Wiesław Wysocki w książce „Bóg na nieludzkiej ziemi”. Szczególne pasmo udręk, przeszli polscy księża, podobnie jak inni więźniowie, w czasie tzw. kwarantanny. Ogromne prześladowania przeżywali księża więźniowie kampanii karnej. W grupie księży przywiezionych 20 czerwca 1940 r. z więzienia w Wiśniczu do Auschwitz był ks. Adam Kozłowiecki, jezuita, późniejszy misjonarz w Zambii i kardynał. O pierwszych dniach w obozie pisał w książce „Ucisk i strapienie”: „Zabrano nam dosłow-

nie wszystko, nawet medalika na szyi nie pozwolił mi esesman zatrzymać. Od tamtej pory nabrałem wielkiego nabożeństwa do dziesiątej stacji Drogi Krzyżowej, do ubóstwa i nagości Jezusowej. Ten to rozumie, kto przeszedł odarty ze wszystkiego i nagi (...)”. Skierowany do karnej kampanii, ciągnął z kapłanami ogromny walec do ubijania obozowych alejek, pracował przy taczkach, przy budowie kuchni, w betoniarni. Skierowany do stolarni robił drewniane chodaki: „Okazuje się, że nie umiem nawet piły utrzymać. (...)” Wtedy jeden z nich, a był nim słynny narciarz polski, Broniek Czech z Zakopanego, sławny polski olimpijczyk, pokazuje mi jak się trzyma piłę i z wielką życzliwością daje mi różne wskazówki (...). To dzięki Bronkowi Czechowi – jak sam twierdził – przeżył obóz Dachau. „Jedno wiem, że wiara w Boga i w ostateczną Bożą sprawiedliwość odpowiada mi, krzepi mnie i nadaje sens mojej udręce, mojemu cierpieniu oraz broni mnie przed rozpaczą”. Wywieziony w grudniu 1940 r. do niemieckiego

obozu koncentracyjnego Dachau, doczekał tam wyzwolenia i do końca życia był misjonarzem w Zambii.

27 czerwca 1941 r. z Krakowa Dębnik przywieziono 12 księży salezjanów. Włączeni do karnej kampanii musieli biegiem wozic taczki naładowane żwirem.

Więźniowie Auschwitz znaleźli się w grudniu 1941 w obozie w Dachau. W 1999 r. To ks. Piotr Dańkowski z archidiecezji krakowskiej, ks. Bolesław Strzelecki i ks. Kazimierz Sykulisz z diecezji sandomierskiej, ks. Roman Sitko z diecezji tarnowskiej, o. Jan Antonin, o. Ludwik Pius Bartosik, br. Stanisław Tymoteusz Trojanowski, br. Piotr Bonifacy Żukowski, franciszkanie z Niepokalanowa, br. Symforian Feliks Duczek, o. Anicet Kopliński, kapucyni, ks. Wojciech Nierychlewski, michalita, ks. Józef Jankowski, pallotyn, ks. Józef Kowalski, salezjanin, s. Katarzyna Celestyna Faron, słuźebniczka NMP Niepokalanie Poczętej i s. Maria Klemensa Staszewska, urszulanka Unii Rzymskiej.

Pamiętać o tych trudnych kartach historii Polski XX wieku to nasz obowiązek wobec tych, którzy cierpieli i zginęli w niemieckich obozach koncentracyjnych. To także obowiązek wobec przyszłych pokoleń, a także historia zwycięstwa wartości, które przetrwały w tak dramatycznych okolicznościach.

Kardynał Giovanni Montini, późniejszy papież Paweł VI, pisał: „Obóz był nie tylko miejscem tortur i grzechów, ale także miejscem, w którym Bóg dokonywał wielkich rzeczy, a człowiek z Bogiem współpracował”.

Autorka jest doktorem historii, pracownikiem Biura Upamiętnienia Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej

Polscy księża usłyszeli, że nie są ludźmi, a swoje człowieczeństwo zostawili poza bramą obozu.

tot. arch. Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej

Wspólnota na wakacjach

Agnieszka M. Domańska

Wakacje to dla wielu wspólnot czas rekolekcji, spotkań i integracji. Jak epidemia wpłynęła na tegoroczne plany?

Pierwsze zaproszenia na wyjazdy wakacyjne pojawiają się jeszcze zimą. Kiedy ruszają zapisy, listy na pierwsze turnusy rekolekcyjne wypełniają się po kilku dniach. Później pozostaje tylko planowanie, pakowanie, odliczanie i niekończące się rozmowy o tym „jak to będzie w tym roku”. Każdy, kto choć raz przeżył taki wakacyjny wyjazd wie, że słowa „nie mogę się doczekać” powracają jak refren ulubionej piosenki.

Ten rok dla wielu wspólnot będzie jednak nieco inny, nie tylko dlatego, że w wakacyjnym niezbędniku, oprócz kremu do opalania i kapelusza, znajdą się maseczki ochronne i płyn do dezynfekcji. Organizacja wypoczynku wakacyjnego, z zachowaniem wszystkich wymagań sanitarnych, ze względu na epidemię koronawirusa jest niemałym wyzwaniem. Dlatego niektóre wspólnoty zmieniły plany i będą realizować rekolekcje w skróconej

formie, inne dla bezpieczeństwa postanowiły zrezygnować.

OAZOWA SZACHOWNICA

Dla wielu oazowiczów wakacje kojarzyły się najczęściej z piętnastodniowymi rekolekcjami. Organizacja tegorocznych wyjazdów dla młodzieży pozostaje w gestii diecezji i tylko nieliczne decydują się na tradycyjne rekolekcje wyjazdowe. Większość wybrała formę skróconą, albo stacjonarną, w której uczestnicy w ciągu dnia biorą udział w rekolekcjach, a wieczorem powracają do swoich domów. Rekolekcje odwołał Kościół Domowy, jak informuje ks. Marek Sędek, moderator krajowy Ruchu Światło – Życie.

– W ubiegłym roku w rekolekcjach w naszej diecezji uczestniczyło ok. 500 osób – mówi ks. Marek Andrzejuk, moderator diecezjalny Ruchu Światło-Życie Diecezji Siedleckiej. – Chcemy przeprowadzić tradycyjne piętnastodniowe rekolekcje pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia dla młodzieży – zaznacza

ks. Andrzejuk i dodaje, że ostateczne zgłoszenia na rekolekcje dopiero wpływają.

Przygotowania do wyjazdu wymagały, żeby na bieżąco zapoznawać się z kolejnymi wytycznymi Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sanepidu. – W trakcie rekolekcji będą obowiązywać konkretne zasady. Uczestnicy będą podzieleni na mniejsze, czternastoosobowe grupy, które będą funkcjonować oddzielnie, chociaż będą przebywać w jednym ośrodku. Odwiedziny rodziców, osób z zewnątrz są nie-

wskazane, a rodzice przed wyjazdem podpiszą oświadczenie, że dzieci czternaście dni wcześniej nie miały kontaktu z osobą zarażoną – opowiada moderator.

– Każdego dnia podczas rekolekcji szczególnym momentem jest Eucharystia i spotkanie w grupach. Mimo zaleceń zachowania odległości, myślę, że damy radę funkcjonować. Jeśli

coś organizujemy, to siłą rzeczy nakładamy na siebie obowiązek przestrzegania pewnych reguł – dopowiada ks. Andrzejuk. Jak podkreśla moderator, istnieje ryzyko, że nie w pełni uda się stworzyć taką samą atmosferę jak w cza-

Ten rok dla wielu wspólnot będzie inny, nie tylko dlatego, że w wakacyjnym niezbędniku, oprócz kremu do opalania, znajdą się maseczki ochronne i płyn do dezynfekcji.

sie tradycyjnych rekolekcji. Mimo wszystko, jest to szansa, by dać młodzieży, wspólnotom wzmocnienie i duchowe wsparcie, które zawsze otrzymywali w trakcie rekolekcji piętnastodniowych.

Skrócone rekolekcje stacjonarne, przy wyznaczonych parafiach, będą poprowadzone także w diecezji krakowskiej. W diecezji warszawsko-praskiej oazy wakacyjne odbędą się w czterech turnusach, zapisy trwają do 30 czerwca.

POŻYTECZNY CZAS

Co roku dzieci z niezamożnych i wielodzietnych rodzin mogły wyjechać na wakacyjny wypoczynek z Caritas. W trakcie dwutygodniowych turnusów dzieci rozwijały umiejętności sportowe, plastyczne, czy taneczne. W poprzednich latach, dzięki Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej, dzieci odwiedziły Krynice Morską, Krukłanki i Czarnym Dunajec. Jak informuje ks. Rafał Paździoch, wicedyrektor CDW-P, wakacje z Caritas diecezjalną spędzało około tysiąca dzieci. W tym roku organizatorzy zdecydowali, że ze względu na obostrzenia, kolonie nie dojdą do skutku, zarówno w diecezji warszaw-

sko-praskiej, które zaprasza na trzy turnusy rekolekcji dla małżeństw. – Epidemia nieco przysłużyła się do organizacji tych rekolekcji – uśmiecha się ks. Robert Wielądek, diecezjalny duszpasterz rodzin. – Wiele wspólnot formacyjnych odwołało swoje rekolekcje wakacyjne. Po jednym z kolejnych telefonów z zapytaniem o rekolekcje doszedłem do wniosku, że jest duże pragnienie i trzeba coś zorganizować – dodaje.

STADION, TEATR, ŚWIĄTYNIA

W wakacyjny kalendarz na dobre wpisała się Międzynarodowa Parafiada Dzieci i Młodzieży w Warszawie. W ubiegłym roku w rywalizacji wzięło udział blisko 1,5 tys. uczestników, w tym ponad 900 osób ze środowisk polonijnych z zagranicy: Białorusi, Ukrainy, Litwy, Łotwy, Rosji, Niemiec oraz Węgier.

– Obecnie szukamy odpowiedniej alternatywy, żeby zorganizować Parafiadę Międzynarodową. Chcemy zachować współzawodnictwo w tych trzech filarach – stadion, teatr, świątynia – na których opiera się cała Parafiada. Impreza centralna niestety nie może się od-

Przygotowania do wyjazdów wymagały, żeby na bieżąco zapoznawać się z kolejnymi wytycznymi Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sanepidu.

Turnusy są podzielone tematycznie. Pierwszy dotyczy Eucharystii, drugi skupia się na teologii ciała Jana Pawła II, a trzeci koncentruje się wokół cnót wiary, nadziei i miłości. – Doświadczenie pandemii objawiło powszechny głód Eucharystii, ponieważ znaczna część osób nie mogła przecież uczestniczyć we Mszy Św. Tymczasem Eucharystia jest tą rzeczywistością, którą mamy ciągle odkrywać. Jest dla nas chlebem na drogę, który ratuje człowieka w doświadczeniu trudności i niepewności – wyjaśnia

for. arch. Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej

sko-praskiej jak i w archidiecezji warszawskiej. Wciąż działają świetlice środowiskowe, w których dzieci mogą spędzać wolny czas. – Każde rekolekcje wakacyjne to dla młodych okazja do spotkania i rozmowy, również o swoich problemach. Co roku w trakcie wyjazdów dostrzegam, że każdy z uczestników ma jakiś konkretny talent i młodzi mogą się wiele od siebie w tym czasie nauczyć – podkreśla ks. Tomasz Szady, asystent Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży rejonu tomaszowskiego i wikariusz parafii św. Józefa w Tomaszowie Lubelskim (diec. zamojsko-lubaczowska). Jak sam przyznaje, z niecierpliwością czekał aż minister edukacji narodowej i minister zdrowia dadzą „zielone światło”, żeby zacząć zapisy, ponieważ wyjazd KSM w rejonie tomaszowskim zaplanowano na samym początku wakacji. – Obawiałem się trochę, czy rodzice się zgodzą, czy dzieci będą chciały jechać, ale odkąd rozpocząłem zapisy minęły niecałe

być, ponieważ większość uczestników stanowią reprezentacje zagraniczne – wyjaśnia o. Jacek Wolan SchP z Biura Prasowego Stowarzyszenia Parafiada. – W tym roku zrezygnowaliśmy też z obozów parafiadowych. Turnusy były organizowane dla różnych rejonów, ale większość młodzieży na poszczególnych turnusach pochodziła spoza Polski.

Jednak od drugiej połowy sierpnia ruszają tzw. programy parafiadowe, czyli festyny rodzinne, rajdy rowerowe i gry miejskie. Jak zapowiada o. Wolan, możliwa jest też organizacja parafiad regionalnych, gdzie może wystąpić kilka reprezentacji z danego województwa, diecezji, środowiska zakonnego, czy nawet gminy. – W tej chwili dopracowujemy kalendarz wszystkich wydarzeń – zapewnia rzecznik.

REKOLEKCJE PILNIE POTRZEBNE

Naprzeciw potrzebom rekolekcyjnym wyszło Duszpasterstwo Rodzin Diecezji War-

tematykę rekolekcji ks. Wielądek. Zaznacza też, że stałą misją duszpasterstwa rodzin jest promowanie teologii ciała Jana Pawła II, której poświęcony jest drugi turnus. Z kolei wiara, nadzieja i miłość są niezbędne w codzienności małżeńskiej, a teraz trzeba je szczególnie wzmacniać.

Chociaż niektóre wspólnotowe wyjazdy nie dojdą do skutku to domy rekolekcyjne i wspólnoty zakonne wciąż pozostają otwarte na gości, a nowe propozycje rekolekcji ciągle się pojawiają.

Zapewne tegoroczne wyjazdy wakacyjne, szczególnie rekolekcje, będą inne od tych, do których zdążyliśmy się już przyzwyczaić w naszych rodzinach czy wspólnotach. Dzięki temu jednak mamy niepowtarzalną szansę, by zaczerpnąć z zupełnie innego źródła i wrócić do naszych wspólnot z nową energią.

foto. xbz

PRZYJDŹCIE DO MNIE

Człowiek często staje wobec sytuacji, które wydają się być tak ciężkie, przekraczające jego możliwości. Może to dotyczyć spraw związanych z własnym małżeństwem czy rodziną, może to być konsekwencją ogromu obowiązków, wynikających z wykonywanej pracy albo kalendaraż zaliczeń i egzaminów kolejnego, napiętego roku akademickiego...

Bez względu na źródło tych trudności, na pewno niejednokrotnie już w życiu mogliśmy się utożsamiać z tymi, o których Zbawiciel mówi w dzisiejszej perykopie Ewangelii, używając słów: „utrudzeni i obciążeni”. Jeśli tak, to również trzeba nam usłyszeć Jezusowe zaproszenie, kiedy mówi z wielką serdecznością: „Przyjdźcie do Mnie”. Tak, On wzywa nas do tego, byśmy ku Niemu kierowali swe spojrzenia, kroki, a przede wszystkim serca. Oddając Jemu te nasze trudy i zadania, troski i kłopoty, wszystko to, co nam przynosi codzienność. A czynić to powinniśmy nie dlatego, by mieć się przed kim wyżalić z tego powodu, że jest nam tak niezmiernie ciężko... Chrystusowe zaproszenie jest bowiem dla nas źródłem nadziei, że od Niego otrzymamy potrzebną nam pomoc, że – obdarowani siłą otrzymaną od Pana – możemy stawiać czoła nawet tym szczególnym trudnościom na drodze życia.

Wiemy dobrze, że wielorakie są możliwości pozostawione przez Jezusa, abyśmy mogli do Niego przychodzić i być obdarowanymi darami Jego miłości. Zauważmy, w szczególny sposób, Ofiarę Mszy Św., która jest wyjątkowym miejscem spotkania Pana ze Swoim Kościołem. Podczas niej Jezus czyni chleb i wino Swoim Ciałem i Krwią, abyśmy mogli przyjmować Go do naszych serc, aby potem razem z Nim udawać się do tych właśnie trudnych spraw, które przed nami stoją na drodze życia. Wcześniej, w liturgii słowa, poucza nas, dając wskazania pomocne na drodze realizacji chrześcijańskiego powołania i powierzonych nam obowiązków. Obecność Jezusa w naszych świątyniach, w tabernakulum czy też w monstrancji (podczas wystawienia) – to nieustanne, cierpliwe Jego oczekiwanie na naszą obecność przed Nim, aby nas obdarzać łaską, aby nas wesprzeć w trudach codziennego życia. Ci, którzy znajdują czas na takie spotkanie z Jezusem, zatrzymując się na osobistą adorację, którzy przechodząc obok świątyni w drodze do pracy czy szkoły albo też wracając do własnego domu, korzystają z możliwości, by Chrystusowi Panu oddać to wszystko, co niosą w sercu – dają świadectwo, że czas spędzony na rozmowie z Bogiem, staje się dla nich pokrzepieniem, umocnieniem, a także źródłem wielu natchnień dla koniecznych do podjęcia decyzji.

Tak, Pan nas zaprasza do częstych spotkań z Nim. Pragnie obficie nas umacniać i obdarzać – szczególnie poprzez dar Eucharystii. Przychodźmy więc do Niego!

ks. Jan Krupka

Autor jest kapłanem diecezji łomżyńskiej, kapłanem opactwa benedyktynek w Łomży

XIV NIEDZIELA ZWYKŁA

5 lipca 2020 r.

Czytanie z Księgi proroka Zachariasza

9, 9–10

Tak mówi Pan: „Raduj się wielce, Córo Syjonu, wołaj radośnie, Córo Jeruzalem! Oto Król twój idzie do ciebie, sprawiedliwy i zwycięski. Pokorny – jedzie na osiołku, na oślątku, źrebięciu oślicy. On usunie rydwany z Efraima, a konie z Jeruzalem; łuk wojenny zostanie złamany. Pokój ludom obwieści. Jego władztwo sięgać będzie od morza do morza, od brzegów Rzeki aż po krańce ziemi”.

Psalm responsoryjny:

145, 1b–2. 8–11. 13–14

Refren: Będę Cię wielbił, Boże mój i Królu.

Będę Cię wielbił, Boże mój i Królu,
i sławił Twoje imię przez wszystkie wieki.
Każdego dnia będę błogosławił Ciebie
i na wieki wystawiał Twoje imię.

Pan jest łagodny i miłosierny,
nieskory do gniewu i bardzo łaskawy.
Pan jest dobry dla wszystkich,
a Jego miłosierdzie nad wszystkim, co stworzył.

Niech Cię wielbią, Panie, wszystkie Twoje dzieła
i niech Cię błogosławią Twój wyznawcy.
Niech mówią o chwale Twojego królestwa,
i niech głoszą Twoją potęgę.

Królestwo Twoje królestwem wszystkich wieków,
Przez wszystkie pokolenia Twoje panowanie.
Pan podtrzymuje wszystkich, którzy upadają,
i podnosi wszystkich zgwałconych.

Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Rzymian

8, 9. 11–13

Bracia:

Wy nie żyjecie według ciała, lecz według Ducha, jeśli tylko Duch Boży w was mieszka. Jeżeli zaś ktoś nie ma Ducha Chrystusowego, ten do Niego nie należy. A jeżeli mieszka w was Duch Tego, który Jezusa wskrzesił z martwych, to Ten, co wskrzesił Chrystusa Jezusa z martwych, przywróci do życia wasze śmiertelne ciała mocą mieszkającego w was swego Ducha.

Jesteśmy więc, bracia, dłużnikami, ale nie ciała, byśmy żyć mieli według ciała. Bo jeżeli będziecie żyli według ciała, czeka was śmierć. Jeżeli zaś przy pomocy Ducha zadawać będziecie śmierć popędowi ciała – będziecie żyli.

Aklamacja przed Ewangelią: Alleluja, alleluja, alleluja.
Wysławiam Cię, Ojcze, Panie nieba i ziemi,
że tajemnice królestwa objawiłeś prostaczkom.

Słowa Ewangelii według świętego Mateusza
11, 25–30

W owym czasie Jezus przemówił tymi słowami:
„Wysławiam Cię, Ojcze, Panie nieba i ziemi, że zakryłeś te rzeczy
przed mądrymi i roztroptymi, a objawiłeś je prostaczkom. Tak,
Ojcze, gdyż takie było Twoje upodobanie. Wszystko przekazał
Mi Ojciec mój. Nikt też nie zna Syna, tylko Ojciec, ani Ojca nikt
nie zna, tylko Syn i ten, komu Syn zechce objawić.
Przyjdźcie do Mnie wszyscy, którzy utrudzeni i obciążeni jeste-
ście, a Ja was pokrzepię. Weźcie na siebie moje jarzmo i uczcie
się ode Mnie, bo jestem cichy i pokornego serca, a znajdziecie
ukojenie dla dusz waszych. Albowiem słodkie jest moje jarzmo,
a moje brzemię lekkie”.

KALENDARIUM LITURGICZNE

Poniedziałek, 6 lipca

Wspomnienie bł. Marii Teresy Ledóchowskiej, dziewicy
Czytania mszalne: Iz 58, 6b10; Ps 98, 1b–6; J 4, 34–38

Wtorek, 7 lipca

Czytania mszalne: Oz 8, 4–7. 11–13; Ps 115, 3–10; Mt 9, 32–38

Środa, 8 lipca

Wspomnienie św. Jana z Dukli, prezbitera
Czytania mszalne: Oz 10, 1–3. 7–8. 12; Ps 105, 2–7; Mt 10, 1–7

Czwartek, 9 lipca

Dzień powszedni albo wspomnienie świętych męczenników Au-
gustyna Zhao i Towarzyszy
Czytania mszalne: Oz 11, 1–4. 8c–9; Ps 80, 2ac. 3b. 15–16;
Mt 10, 7–15

Piątek, 10 lipca

Czytania mszalne: Oz 14,2–10; Ps 51, 3–4. 8–9. 12–14. 17;
Mt 10,16–23

Sobota, 11 lipca

Święto św. Benedykta, opata, patrona Europy
Czytania mszalne: Prz 2, 1–9; Ps 34, 2–11; Mt 19, 27–29

foto: PAP/EPA/Vatican Media

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA

ŚWIĘTY I GRZESZNIK

W naszym cyklu katechez o modlitwie spotykamy dziś króla Dawida. Jego historia zaczyna się na wzgórzach wokół Betlejem, gdzie pasł stado swego ojca, Jessego. Był pasterzem: człowiekiem, który opiekuje się zwierzętami, broni ich, gdy nadchodzi niebezpieczeństwo, zapewnia im utrzymanie. Kiedy Dawid, z woli Bożej, musi zatroszczyć się o lud, nie będzie podejmował działań znacznie różniących się od tych wspomnianych. Kiedy jednak prorok Nathan wypomnił mu jego bardzo ciężki grzech (por. 2 Sm 12, 1–15), Dawid natychmiast zrozumiał, że był złym pasterzem ludu, że ograbił innego człowieka z jedynej owcy, którą on miłował, że nie był już pokornym sługą, ale człowiekiem chorym na władzę, kłusownikiem, który zabija i rabuje.

Drugą cechą charakterystyczną Dawida jest jego poetycka dusza. Jest osobą wrażliwą, kochającą muzykę i śpiew. Świat ukazujący się jego oczom nie jest milczącą sceną: jego wzrok obejmuje większą tajemnicę, która kryje się za gmatwaną rzeczą. Modlitwa rodzi się właśnie stąd: z przekonania, że życie jest zdumiewającą tajemnicą, która rozbudza w nas wdzięczność, uwielbienie, czy też lamentację i błaganie.

Święty i grzesznik, prześladowany i prześladowca, ofiara i oprawca. Dawid był tym wszystkim. W jego życiu jest tylko jedna nić przewodnia, nadająca jedność wszystkiemu: jego modlitwa. Ten głos nigdy nie gaśnie. Jest to zawsze ta sama modlitwa, niezależnie od tego, czy przybiera ona ton radości, czy też skargi, zmienia się tylko melodia. Czyniąc w ten sposób, Dawid uczy nas, aby wszystko wchodziło w dialog z Bogiem: zarówno radość jak i wina, miłość jak i cierpienie, przyjaźń, a także choroba. Wszystko może stać się słowem skierowanym do Boga, który też zawsze nas słucha.

Dawid, który zaznał samotności, w istocie nigdy nie był sam! I w gruncie rzeczy to właśnie jest moc modlitwy: może ona zapewnić relację z Bogiem, który jest prawdziwym towarzyszem drogi człowieka pośród tysięcy życiowych trudności.

Podczas audiencji ogólnej, 24 czerwca 2020 r.

DO POLAKÓW

Serdecznie pozdrawiam wszystkich Polaków. Drodzy bracia i siostry, wchodzimy w okres wakacji. Pomimo wszystkich środków bezpieczeństwa związanych z zagrożeniem zarażenia koronawirusem, niech to będzie spokojny czas odpoczynku, korzystania z piękna natury i umacniania więzi z ludźmi i z Bogiem. Idąc za przykładem Dawida, módlmy się do Pana w chwilach dobrych i złych, i chwalmy Go za każdą łaskę, jaką otrzymujemy z Jego Serca, pełnego miłości dla nas. Jego błogosławieństwo niech wam zawsze towarzyszy!

Podczas audiencji ogólnej, 24 czerwca 2020 r.

Na zdjęciu
obraz
Mieczysława
Szczęsnego,
ze zbiorów
Muzeum Ziemi
Chełmińskiej
w Chełmnie

fol. www.nasze.kujawsko-pomorskie.pl

Chirurg i filantrop

Wojciech Świątkiewicz

Minęła setna rocznica śmierci Ludwika Rydygiera, jednego z największych polskich chirurgów i filantropa, wychowawcy kilkudziesięciu roczników lekarzy. Zmarł on we Lwowie 25 czerwca 1920 r.

Urodzony 21 sierpnia w Dusocinie k. Grudziądza był dzieckiem Karola Riedigera, właściciela majątku Dusocin i Elżbiety z Koenigów. Wykształcenie zdobywał w słynnym Collegium Marianum w Pelplinie oraz w gimnazjach w Chojnicach i Chełmnie. Po maturze studiował medycynę w Krakowie, Greisfaldzie, Berlinie i Strasburgu. Jeszcze jako student, czując się Polakiem, choć formalnie był poddanym pruskim, założył akademickie stowarzyszenie „Polonia”. Doktorat z medycyny otrzymał w 1874 r. Jako młody, 24-letni lekarz został asystentem w szpitalu Najświętszej Maryi Panny w Gdańsku, prowadzonym przez boromeuszki. Później pracował w szpitalu szarytek w Chełmnie (gdzie założył też prywatną klinikę, jedną z najnowocześniejszych w Europie, przyjmującą 2 tysiące pacjentów rocznie) oraz Jenie, gdzie w 1878 r. został asystentem w klinice chirurgii. Włączał się czynnie w akcję propagowania polskości. Dotował na przykład Pomorskie Towarzystwo Pomocy Naukowej, które pomagało polskimi studentom, którzy kształcili się na niemieckich uczelniach.

Był jednym z najwybitniejszych polskich chirurgów, a także liczących się w świecie. Miał 30 lat, gdy przeprowadził pierwszy w Polsce, a drugi na świecie, zabieg wycięcia odźwiernika u pacjenta z rakiem żołąd-

ka. Rok później pierwszy na świecie dokonał resekcji żołądka u pacjenta z owrzodzeniem. Wprowadzał nowatorskie metody leczenia choroby wrzodowej, a także przerostu prostaty. Niektóre z metod wykonywanych przez niego operacji są stosowane do dzisiaj. Przez dziesiątki lat studenci medycyny kształcili się w oparciu o jego dwutomowy „Podręcznik chirurgii szczegółowej”.

W 1887 r. został szefem Katedry Chirurgii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Wtedy też przyjął obywatelstwo austriackie. Doprowadził do budowy nowego gmachu Wydziału chirurgii, a także zainicjował zjazd polskich chirurgów w celu wymiany doświadczeń. Pierwszy z nich odbył się w 1889 r.

Po dziesięciu latach (1897) zaproponowano mu funkcje profesora i kierownika katedry chirurgii na Uniwersytecie Lwowskim. W roku akademickim 1898/1899 był dziekanem Wydziału Lekarskiego, a w roku 1901/1902 rektorem uczelni. W 1903 r., za szczególne zasługi dla medycyny i ludzi chorych, otrzymał od cesarza Franciszka Józefa tytuł szlachecki. Odtąd mógł używać tytułu Ludwik Rydygier Ritter von Ruediger.

Angażował się w różne inicjatywy społeczne. Po utworzeniu Stronnictwa Katolicko-Narodowego we Lwowie został jego prezesem. Należał do ludzi majątnych, ale umiał dzielić się z innymi. Kiedy we Lwowie powstała inicjatywa budowy tanich domów dla robotników mocno ją wsparł finansując zakup odpowiednich parceli. Przyjaźnił się arcybiskupem lwowskim obrządku łacińskiego Józefem Bilczewskim, kanonizowanym w 2005 r. przez Benedykta XVI. W jego lwowskiej rezydencji uczestniczył w spotkaniach katolickiej inteligencji i robotników miasta, organizowanych w duchu encykliki Leona XIII „Rerum novarum”. Kiedy w 1909 r. kryzys dotknął także czytelnictwo, wydawana we

Lwowie i redagowana przez ks. Adama Wesołińskiego „Gazeta Niedzielną” stanęła przed widmem bankructwa. Wtedy prof. Rydygier zaoferował abp. Bilczewskiemu gotowość przejęcia tytułu i dalszego jego wydawania oraz utrzymania. Mimo bardzo dobrych relacji, jakie miał Rydygier z arcybiskupem, ten ostatni nie zgodził się na to. Lwowska Kuria Metropolitalna zwiększyła subwencję i pismo pozostało w dotychczasowych rękach i istniało do wybuchu II wojny światowej. W drugiej dekadzie XX wieku Rydygier był sekretarzem generalnym Chrześcijańskich Związków Zawodowych we Lwowie.

Słynny chirurg był członkiem Rady Miejskiej Lwowa, ale także angażował się w działalność takich organizacji jak Towarzystwo św. Wincentego a Paulo czy Towarzystwo im. Piotra Skargi. Był członkiem Komitetu Honorowego Obchodu Rocznic 300-lecia Śmierci ks. Piotra Skargi we Lwowie.

Podczas I wojny światowej, jako doświadczonemu chirurgowi, polecono mu kierowanie szpitalem wojskowym w Bernie. Niósł pomoc rannym żołnierzom i cywilom. Już w wolnej Polsce wyniesiony do stopnia generała-porucznika organizował opiekę sanitarną dla żołnierzy.

Był kawalerem papieskiego Orderu św. Grzegorza Wielkiego, najwyższego odznaczenia, jakie może być nadawane osobom świeckim za zasługi dla Kościoła katolickiego.

W Krakowie, Toruniu i Suwałkach znajdują się szpitale noszące imię prof. Rydygiera, a w Łodzi centrum medyczne. W wielu miastach, także w Warszawie, jest patronem ulicy.

Tegoroczne obchody 100. rocznicy śmierci prof. Rydygiera odbędą się w Chełmnie i Toruniu. Chełmno, gdzie kształcił się i wrócił po stażach, nada mu tytuł honorowego obywatela miasta.

Wirus nas oszukał

Wirus kilka razy nas oszukał, wszelkie prognozy okazały się błędne – powiedział szef oddziału anesteziologii i reanimacji szpitala w Mediolanie Roberto Fumagalli. W wywiadzie dla „Corriere della Sera” stwierdził, że dlatego dalej niezbędna jest ostrożność.

Fumagalli, który jest też profesorem mediolańskie-

74 zaintubowanych pacjentów – zaznaczył.

– Na początku kryzysu przywożono starszych ludzi. Z czasem zaczęli do nas trafiać młodszy pacjenci. Średnia wieku hospitalizowanych wynosiła 62 – 63 lata – poinformował Fumagalli. Zaznaczył, że prawie wszyscy pacjenci mieli inne choroby w poważnym stadium: cukrzycę, nadciśnienie,

foto: PAP/EPN/matteo corner

go uniwersytetu Bicocca, powiedział, że w szczycie epidemii w jego szpitalu Niguarda śmiertelność wśród pacjentów najciężej chorych na Covid-19 wynosiła 35 procent. Pozostali wracali do zdrowia po dwóch – trzech tygodniach.

Opisując swoich pacjentów wyjaśnił, że mieli ciężką niewydolność oddechową. – Z powodu głębokich uszkodzeń płuc mieli też uszkodzone życiowe organy, takie jak nerki i serce – dodał. – W najgorszym momencie mieliśmy

przewlekłą obturacyjną chorobę płuc. – Widzieliśmy osoby umierające samotnie, robiliśmy wszystko, co możliwe, by przekazać wiadomości od nich krewnym i odwrotnie. Epidemia wiele nas kosztowała z ludzkiego punktu widzenia. Baliśmy się, że zachorujemy, że zarazimy rodziny – przyznał.

– Myślę, że teraz musimy być już pozytywnie nastawieni, ale także ostrożni i dalej używać maseczek, unikać skupisk ludzkich, myć ręce – dodał lekarz z Lombardii./PAP

Niebezpieczne kleszcze

W południowej Francji pojawiły się niebezpieczne kleszcze wędrownie (hyalomma marginatum), które przenoszą wirusa wywołującego wysoce śmiertelną gorączkę krymsko-kongijską – poinformował tygodnik „Le Point”. Ośmiomilimetrowe kleszcze, o pasiastych nogach, zaobserwowano w kilku departamentach – w Pirenejach Wschodnich, Aude, Hérault, Gard, Deltcie Rodanu, Var i na południu Ardeche.

Gorączka krwotoczna krymsko-kongijska jest wysoce śmiertelną chorobą wiruso-

wą. Symptomy choroby to ból głowy i stawów, wysoka temperatura ciała, bóle brzucha i wymioty. Często występuje zaczerwienienie twarzy, przekrwienie spojówek i błony śluzowej gardła oraz wybroczyny na podniebieniu.

Wraz z postępem choroby, w okresie od czterech dni do dwóch tygodni, dochodzi do powstawania ciężkich krwotoków z nosa oraz niekontrolowanych krwawień w miejscach iniekcji. Nie wynaleziono dotychczas szczepionki na tę chorobę./PAP

Izabela Pakulska

Orzech włoski (łac. *Juglans regia*)

Na orzechy musimy jeszcze trochę poczekać, ale na zbieranie liści z drzewa orzecha włoskiego właśnie teraz jest najlepszy czas. Zbiera się je pod koniec czerwca i na początku lipca. Pod koniec lipca zbiera się zielone łupiny.

Zarówno liście jak i łupiny działają przeciwbakteryjnie, przeciwgrzybiczo i przeciwzapalnie. Zawierają garbniki, które mają właściwości ściągające, łagodzą dolegliwości żołądkowo-jelitowe. Można stosować napar, odwar z liści lub nalewkę.

Nalewkę (orzechówkę) przygotowuje się z zielonych owoców. Zbiera się je pod koniec lipca, kiedy są jeszcze miękkie (kiedy można je pokroić nożem). Orzechy trzeba umyć, pokroić razem z zieloną skórką na małe kawałki (koniecznie trzeba to robić w rękawiczkach, barwią ręce na brązowy kolor, bardzo trudny do zmycia), potem włożyć do słoja i zalać alkoholem (przynajmniej 40%). Po miesiącu przecedzić i wlać do ciemnych słoików. Nalewka jest bardzo gorzka, można dodać cukier lub miód. Przy dolegliwościach żołądkowych stosujemy 40 kropli do 3 razy dziennie.

Napar (łyżkę suszonych liści należy zalać szklanką wrzątku, nakryć na 15 – 20 min) lub odwar (łyżkę liści zalać wodą i gotować 10 minut, przecedzić) w zaburzeniach żołądkowych, bieguncie stosować należy 3 razy dziennie po pół szklanki przed posiłkami.

Odwarem można także płukać gardło w stanach zapalnych gardła i jamy ustnej, może być również używany do przemywania zmian skórnych, zapalnych, po oparzeniach, trądziku, także przy stanach zapalnych ślu-

zówek. Odwar lub napar z liści jest także pomocny w leczeniu nadmiernej potliwości stóp. Do użytku zewnętrznego można do liści orzecha dodać taką samą ilość rumianku, zalać wrzątkiem, przykryć na około 15 – 20 min. Przecedzić i po ostudzeniu takim roztworem przemywać lub robić

okłady na chore miejsca.

Liście, a jeszcze częściej łupiny z orzecha, stosowane są w kosmetyce do produkcji kremów złuszczających. Ciemne zabarwienie wykorzystywane jest w mieszankach do włosów (wzmacniają i zmieniają kolor) oraz w samoopalaczach.

Owoc orzecha włoskiego, a właściwie pestka owocu, jest nie tylko bardzo smaczny, ale przede wszystkim bardzo zdrowy. Zawiera zdrowe tłuszcze (60%) i białko (20%). Zawartość wielonienasyconych kwasów tłuszczowych omega-3 jest bardzo cenna. Są to kwasy, które muszą być dostarczone z zewnątrz, nasz organizm nie potrafi ich wyprodukować. Zawarte są też w wielu rybach i olejach. Orzechy włoskie zawierają dużo przeciwutleniaczy. Działają korzystnie na układ krążenia i układ nerwowy. Mają działanie przeciwmiażdżycowe, obniżają poziom cholesterolu, poprawiają pamięć. Osoby, ze zdrowym przewodem pokarmowym, powinny zjadać codziennie od 3 do 5 orzechów. Mimo że orzechy są wysoko kaloryczne (100 g orzechów to 657 kcal) są zalecane, dają na dłuższy czas poczucie sytości. Bogate są także w liczne minerały: potas, magnez, selen, wapń, fosfor, cynk, mangan, jod. Zawierają również witaminy: szczególnie z grupy B oraz dużo witaminy E.

Duża ilość tłuszczu zawartego w orzechach włoskich sprawia, że szybko jęlczej, a takie nadają się tylko do wyrzucenia. Najlepiej kupować orzechy w łupinach i przechowywać w suchym, chłodnym, zamkniętym miejscu.

Na wszystkie orzechy, włoskie także, zdarza się alergia. Trzeba o tym pamiętać.

Autorka jest lekarzem

Dialekty, gramatyka, hydronimy...

dr hab. Tomasz Korpysz

„Wielki słownik języka polskiego”, o którym pisałem przed tygodniem, to ogromne naukowe i organizacyjne przedsięwzięcie, którego realizacja potrwa na pewno jeszcze kilka lat. Jak wspominałem, bardzo dużo haseł jest już jednak dostępnych w internecie. Warto do nich zaglądać, ponieważ są rozbudowane i zawierają wiele przydatnych oraz interesujących informacji. Leksykon ten ma specyficzną strukturę – podporządkowaną już wymogom, a zarazem możliwościom, jakie daje sieć. Dzięki temu łatwo go przeszukiwać i wyznajdować potrzebne dane, a dzięki linkom i odsyłaczom łatwo też przechodzić od jednej informacji do drugiej.

Już nie słownikiem, ale całym serwisem, także tworzonym z myślą o internecie, jest serwis „Dialekty i gwary polskie. Kompendium internetowe” pod redakcją prof. Haliny Karaś z Uniwersytetu Warszawskiego (www.dialektologia.uw.edu.pl). Czytelnik znaleźć tam może zarówno ogólne opisy poszczególnych gwar i dialektów oraz kultury danego obszaru, jak i szczegółowe charakterystyki wybranych cech i zjawisk językowych, a także próbki nagrań osób mówiących daną odmianą polszczyzny i nagrania wybranych form wyrazowych. Wszystko ilustrowane licznymi zdjęciami i mapkami. Jest to zatem rzeczywiste „kompendium” – cenne źródło wiedzy nie tylko dla osób zainteresowanych polszczyzną regionalną, lecz także dla tych, którzy szukają informacji o polskiej kulturze ludowej.

Zupełnie inny charakter ma „Słownik gramatyczny języka polskiego” (www.sgjp.pl), którego koncepcję opracował prof. Zygmunt Saloni. Celem tego leksykonu jest charakterystyka gramatyczna polskich wyrazów. Polega ona przede wszystkim na podaniu wszystkich form odmiany danego wyrazu, ale dodatkowo poda-

wane są także m.in. rodzaj rzeczownika, rekcja przymiotnika czy aspekt czasownika. Prace nad słownikiem trwają już wiele lat, jego obecna wersja zawiera – jak piszą autorzy: „charakterystykę gramatyczną ponad 450 000 wyrazów polskich, wśród których znajdują się zarówno leksemy obecne w słownikach i tekstach polskich, jak i leksemy potencjalne. Słownik obejmuje zasadniczy zrąb słownictwa współczesnej polszczyzny, włącznie z najczęściej występującymi w tekstach nazwami własnymi”. Jakie jest przeznaczenie tego nietypowego dzieła? Znów oddam głos jego twórcom: „Jest on adresowany do szerokiego kręgu odbiorców: stanowi źródło informacji o języku polskim dla językoznawców, filologów, redaktorów, tłumaczy, studentów oraz wszystkich świadomych użytkowników języka polskiego, poszukujących informacji gramatycznej, zwłaszcza uczących się języka polskiego, jako obcego”.

Specyficznym słownikiem on-line jest też „Elektroniczny słowników hydronimów Polski”. Wykorzystuje on wprawdzie liczne wcześniejsze opracowania publikowane w wersji papierowej, ale został stworzony już, jako leksykon internetowy. Zawiera, jak piszą autorzy: „nazwy wodne z obszaru Polski w jej dzisiejszych granicach; nazwy własne naturalnych i sztucznych obiektów wodnych, cieków (rzek, strug, strumieni, potoków, kanałów, rowów, wodospadów, źródeł), wód stojących (jezior, zalewów wodnych, stawów naturalnych i sztucznych, rybnych i przydomowych) oraz bagien, błot, trzęsawisk”. W obecnej postaci słownika notowanych jest ok. 40 000 nazw. Każdorazowo podawana jest lokalizacja danego obiektu (co jest szczególnie ważne dla nazw powtarzalnych) oraz wszystkie odnalezione w źródłach warianty nazwy. Warto zaznaczyć, że w bazie słownika znajduje się obecnie ponad 147 000 zapisów z około 1000 źródeł i opracowań. Dla części nazw (z początkowych liter alfabetu) dodatkowo opracowano etymologię, a ta zawsze interesuje czytelników.

Wyprawka szkolna 2020/2021

Edyta
Pisarczyk-Kulon

1 lipca 2020 r. rusza elektroniczny nabór wniosków na świadcze-

nie „Dobry start” przez stronę empatia.mpips.gov.pl, poprzez bankowość elektroniczną oraz portal PUE ZUS. Pisemne wnioski będą przyjmowane w okresie od 1 sierpnia do 30 listopada. Wnioski złożone po 30 listopada nie zostaną rozpatrzone. Kwota jednorazowego świadczenia to 300 zł.

Świadczenie „Dobry start” przysługuje raz w roku, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego, na dziecko uczące się albo osobę uczącą się w szkole podstawowej, klasie dotychczasowej szkoły ponadgimna-

zjalnej prowadzonej w szkole ponadpodstawowej, szkole artystycznej, w której jest realizowany obowiązek szkolny lub nauki, a także młodzieżowym ośrodku socjoterapii, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym.

Ustalenie prawa i wypłata świadczenia następuje na wniosek, który może złożyć rodzic, opiekun faktyczny, opiekun prawny, rodzina zastępcza, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka, dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej. Jeżeli dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących

w separacji lub żyjących w rozłączeniu, sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę świadczenia „Dobry start” ustala się łącznie z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującej świadczenia dobry start czyli w wysokości 150,00 zł.

Świadczenie „Dobry start” przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia przez dziecko lub osobę uczącą się 20. roku życia albo 24. roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Świadczenie przysługuje również po ukończeniu 20 lat przed rozpoczęciem roku szkolnego, jeżeli w tym roku kalendarzowym, dziecko lub osoba ucząca się kończy 20 lat oraz po

ukończeniu 24 lat przed rozpoczęciem roku szkolnego, jeżeli w tym roku kalendarzowym, kończy 24 lata i posiada orzeczenie o niepełnosprawności.

Świadczenie nie przysługuje na dzieci uczęszczające do przedszkola oraz dzieci realizujące roczne przygotowanie przedszkolne w tzw. zerówce w przedszkolu lub szkole. Program nie obejmuje również studentów.

Wniosek papierowy składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie „Dobry start”.

Ustalenie prawa i wypłata świadczenia następuje w terminie dwóch miesięcy, licząc od dnia złożenia wniosku wraz z dokumentami, przy czym w przypadku wniosków w lipcu lub sierpniu następuje nie później niż do dnia 30 września.

Autorka jest radcą prawnym

fol. PAP/Piotr Nowak

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Mariusz Jankowski

Wczasach epidemii to jedno z najważniejszych słów. A być może nawet najważniejsze. Gdyby ktoś nie zauważył to wciąż żyjemy w świecie, który wcale nie jest wolny od koronawirusa. Dlatego odpowiedzialność ma tak wielkie znaczenie. Na każdym polu naszego życia. Gdy wsiadamy do tramwaju lub gdy wychodzimy po pieczywo. Wszędzie tam, gdzie możemy zadbać o siebie, ale też o innych. Gdzie możemy i gdzie powinniśmy zachowywać się odpowiedzialnie. Moja pierwsza, po przymusowej przerwie, służbowa podróż pociągiem, sprzed dwóch tygodni, dała mi wiele do myślenia. Obowiązek noszenia maseczki? Pamiętało o nim niewielu pasażerów. Niestety. Dlatego każdy wsiadający do pociągu z zasłoniętymi ustami i nosem budził mój szacunek. Sam dawałem przykład, ale niewiele więcej mogłem zrobić.

O odpowiedzialności zapomniało też niestety bardzo wielu kibiców. Ich powrót na stadiony piłkarskie miał być świętem. Wyczekiwany przez każdą ze stron. Szkoda, że w wielu miejscach o zakażach nikt nie chciał pamiętać. Część kibiców „miała je zwyczajnie gdzieś”. Żał mi tych ludzi. Bo jestem przekonany, że gdyby reakcją (i to natychmiastową) na takie zachowania było ponowne zamknięcie stadionów, właśnie ci nieodpowiedzialni staliby w pierwszym rzędzie oburzonych krzykaczy. Przecież im wolno, im się należy. W tym samym szeregu muszę ustawić sportowca, którego od lat podziwiałem. Novak Djoković jest wysoko na mojej osobistej liście ulubionych tenisistów. A właściwie powinienem napisać – był. Zachowanie Serba w trakcie pandemii mocno to zweryfikowało. Najpierw Djoković dał wyraz temu, że jest przeciwny ewentualnym szczepieniom, a jakby tego było mało, później zorganizował słynny na cały świat turniej towarzyski z udziałem kibiców. Potem była jeszcze impreza w pubie i w końcu coraz dłuższa lista zakażonych koronawirusem. Znalazł się na niej także Djoković. Serbski tenisista za to co się stało przeprosił. „Jest mi tak bardzo przykro, że nasz turniej wyrządził krzywdę” – napisał w oświadczeniu. Wszystko, co organizatorzy i ja zrobiliśmy w ostatnim miesiącu, robiliśmy z całego serca i ze szczerymi intencjami. Może i były to dobre intencje. Jak jednak powszechnie wiadomo dobrymi chęciami piekło jest wybrukowane. Dlatego nie dziwię się, że niektórym trudno uwierzyć w szczerą skruchę Djokovicia. Ja sam nie mogę pojąć czegoś innego. Nigdy nie zrozumieć, jak taki człowiek, idol, będący na sportowym świeczniku, dorosły mężczyzna może być tak nieodpowiedzialny?

Autor jest dziennikarzem TVP

W środek tarczy

Na stadionie stołecznego Drukarza zmierzyli się łucznicy podczas 37. Międzynarodowego Memoriału Ireny Szydłowskiej. Pojedynki w różnych kategoriach wiekowych trwały od 26 do 28 czerwca.

Wirusowe korty

Cykl turniejów tenisowych Adria Tour na Bałkanach zakończył się nowymi przypadkami zakażenia koronawirusem. Organizator wydarzenia i lider światowych rankingów Novak Djokovic, u którego także stwierdzono obecność koronawirusa, wyraził skruchę.

fol. PAP/EPA/Andrzej Cukic

Mistrzyni z Łęcznej

fol. PAP/Łezek Szymański

Zawodniczki z Górnika Łęcznej wywalczyły Puchar Polski w piłce nożnej kobiet. W finałowym meczu pokonały drużynę KKS Czarnych Sosnowiec. Zwycięską bramkę zdobyła Dominika Grabowska. Piłkarzki z Łęcznej triumfowały po raz drugi w historii.

Puchar w rękach „The Reds”

Na siedem rund przed zakończeniem rozgrywek ligi angielskiej FC Liverpool zapewnił sobie tytuł mistrza. Na 19. mistrzowski tytuł piłkarze i kibice „The Reds” czekali 30 lat.

fol. PAP/EPA/Phil Noble/NMC/Pool

fol. PAP/Piotr Nowak

Czwartkowe rywalizacje

Konkurs w skoku o tyczce rozpoczął zawody z cyklu „Czwartki z lekkoatletyką – Orlen TVP Sport Cup”, podczas których będą rywalizować czołowi polscy lekkoatleci. W pierwszych zawodach zmagali się m.in. Piotr Lisek, Adrian Kupczak, Anna Tytko i Kamila Przybyła.

KUCHNIA LITERACKA

Barbara Wiśniowska

Zawsze byłam uzależniona od książek. Lubię powieści noblistów, reportaże, wiersze, ale nie gardzę też, od czasu do czasu, zwykłymi romansidłami. Kiedy już zacząłem czytać, zazwyczaj lubię dokończyć. Porzucam tylko czytanie książek zbyt brutalnych, zbyt wulgarnych lub z tak krótkimi zdaniami, że nie da się ich czytać... lub pomijam niestrawne fragmenty. Nie porzucam tych niezgodnych z moim światopoglądem – tak bardzo chcę poznać czyjś punkt widzenia... Co wcale nie znaczy, że daję się łatwo przekonać do zmiany zdania. Książki o dietetyce czytam z takim samym zapałem jak fantastykę.

Bohaterowie powieści czasami coś gotują. Niespecjalnie zwracam na to uwagę – ale te przepisy są tak proste,

że same wbijają się w pamięć i nie dają spokoju. Bywają też tak niezwykle, że czasami kartkuję książkę wstecz, żeby znaleźć przepis na danie z dziwnej rośliny, o której nawet nie miałam pojęcia, że jest jadalna.

Od kilkunastu lat nie zapominam, że przyjaciele Wiedźmina delectowali się kiszonymi rydzami, a Wojciech Cejrowski nie przepadał za codzienną zupą Indian, składającą się z mrówek i ostrych papryczek; Mori Sedun raczyła się sałatką z gruszek, melona i niebieskiego sera, a Cecylia Czaplicz – smażonymi paprociami, zupą waniliową lub cukiniową z czosnkiem. Kulinarny tytuł książki „Smażone zielone pomidory” tak długo nie dawał mi spokoju, aż usmażyłam zielone pomidory i obejrzałam film.

foto: Barbara Wiśniowska

CUKINIA Z CZOSNKIEM

Składniki: 500 g młodej cukinii ■ 1 cebula ■ 3 ząbki czosnku ■ łyżka masła ■ 200 g słonego sera np. kaszubskiego lub nieco mniej fety ■ łyżeczka soli ■ 500 ml wody ■ gałązka lubczyku – opcjonalnie

Sposób przyrządzania: Cebulę i czosnek siekamy i szklimy na maśle, na bardzo małym ogniu, pilnując, aby się nie przypaliła. Cukinię i ser kroimy w kostkę. Wszystkie składniki, oprócz sera, gotujemy 5-10 minut, możemy zmiksować na gładko. Ser dodajemy już na talerzu, lubczyk – w dowolnym momencie.

Cudownie jest poznawać nowe historie prawdziwe i fikcyjne, a także poznawać pa-

sujące połączenia smaków – zwłaszcza te najprostsze.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

- 1 A – pieczeń turecka
- 1 G – znak produktu
- 2 E – cyganka z powieści
- 3 A – obszar upraw
- 3 G – atrybut narciarza
- 6 A – ssaki z runem
- 6 H – model Fiata
- 8 C – stan w USA
- 9 A – ojciec Ikara
- 9 G – Pola, aktorka
- 10 E – sąsiad Szweda
- 11 A – szata liturgiczna
- 11 G – imię żeńskie

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

PIONOWO

- A 1 – baśniowa istota
- C 1 – demon zła
- C 8 – ojciec Abła
- D 3 – wokół świętego
- E 1 – bęben tatarski
- E 8 – litera grecka
- F 4 – potrzebuje tlenu
- G 1 – w parze z Materną
- G 8 – bawół indyjski
- H 3 – klątwa kościelna
- I 1 – przewód gazowy
- I 8 – szczyt rozwoju
- K 1 – hrabia lub baron

**Hasło do odczytania
w zaznaczonym wierszu**

--	--	--	--	--	--	--	--

Rozwiązania prosimy nadysłać
do 17 lipca na adres redakcji „Idziemy”.
Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi
nagrodzimy książkami

TVP 1

05.10 Klan (3626) – telenowela TVP; **05.35** Klan (3627) – telenowela TVP; **06.05** Słownik polsko@polski – talk – show prof. Jana Miodka; **06.35** wojsko – polskie.pl – reportaż; **07.00** *Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach*; **08.00** Tydzień; **08.30** Zakochaj się w Polsce; **09.00** Ziarno – W drodze!; **09.30** Sekundy, które zmieniły życie; **09.55** Syzyfowe prace (4/6) – serial TVP; **11.55** Między ziemią a niebem; **12.00** *Aniol Pański*; **12.15** Między ziemią a niebem; **12.45** Wadowickie spotkania ze Świętym Janem Pawłem II; **13.10** BBC w Jedyńce – Humbaki – historia detektywistyczna; **14.15** Z pamięci; **14.25** Weterynarze z sercem; **15.05** Komisarz Alex (154); *Efedryna* – serial kryminalny TVP; **16.05** Postaw na milion – teleturniej; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** *Blondynka* (83): *Starzy przyjaciele* – serial TVP; **18.30** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **19.25** Sport **19.30** Wiadomości **20.05** Pogoda **20.15** Serial fabularny **21.15** Ośmiu wspaniałych (1) – reality show **22.15** *Zakochana Jedyńka* – Lato w Grecji – film obyczajowy, Niemcy 2015, reż.: Jorgo Papavassiliou, wyk.: Aglaia Szyszko-witz, Alexis Georgoulis, Kostas Sommer **23.55** *Medicus* – dramat historyczny, Niemcy 2013, reż.: Phillip Stoe-elz, wyk.: Tom Payne, Stellan Skarsgard, Oliver Martinez, Ben Kingsley **02.35** *Psy wojny* – film fabularny, Wielka Brytania 1981, reż.: John Irvin, wyk.: Christopher Walken, Tom Berenger, Colin Blakely, Jean-Francois Stevenin, Hugh Millais **04.20** Z pamięci **04.25** Zakończenie dnia

TVP 2

04.55 Cafe piosenka – talk-show; **05.25** Dla niesłyszących – Słowo na niedzielę – Tajemnica XX wieku; **05.35** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (47): Najdłuższa noc – serial, Niemcy 2008; **06.25** Dla niesłyszących – M jak miłość (1507) – serial TVP, wyk.: Teresa Lipowska, Małgorzata Rożniatowska, Małgorzata Pieńkowska, Robert Moskwa, Krystian Wieczorek; **07.30** Pytanie na śniadanie – w tym: Pogoda; **11.25** Gwiazdy w południe – Konnica – western, USA 1959, reż.: John Ford, wyk.: John Wayne, William Holden, Constance Towers, Judson Pratt; **13.25** Va Banque – teleturniej; **14.00** *Familiada* – teleturniej; **14.35** Kolo fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2020 – widowisko muzyczne; **16.20** *Rodzinka.pl* (279): *Falszywiec* – serial komediowy TVP; **16.50** *Zmiennicy* (8/15): *Fartowny dzień* – serial TVP; **18.00** *Panorama*; **18.25** Pogoda; **18.30** Na dobre i na złe (763): Na pierwszy rzut oka – serial TVP **19.30** Na sygnale (261): *Skutki uboczne* – serial fabularyzowany TVP **20.05** Lato, muzyka, zabawa. Waka-cyjna Trasa Dwójki – 2020 (1) – koncert **20.40** Lato, muzyka, zabawa. Waka-cyjna Trasa Dwójki – 2020 (2) *Ostróda cz. 1* **21.35** Lato, muzyka, zabawa. Waka-cyjna Trasa Dwójki – 2020 (2) *Ostróda cz. 2* **22.35** *Kino bez granic* – Ruch oporu – dramat, Holandia/USA 2003, reż.: Todd Komarnicki, wyk.: Bill Paxton, Julia Ormond, Philippe Volter **00.20** *Ostatni cesarz* – dramat, Wielka Brytania/Hongkong/Chiny 1987, reż.: Bernardo Bertolucci **03.05** *Benek* – film obyczajowy, reż.: Robert Gliński **04.45** Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie – Poranek; **05.59** Serwis Info Poranek – co pół godziny; Wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.22** Pogoda Info; **07.29** Serwis Info Poranek; **09.50** *Woronicza 17*; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.29** Serwis Info Dzień weekend; **11.59** Serwis Info Dzień weekend; **12.29** Serwis Info Dzień weekend; **12.59** Serwis Info Dzień; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.53** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.29** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień weekend **14.54** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień weekend; **15.29** Serwis Info Dzień weekend; **15.54** Pogoda Info; **16.00** *Okiem Wiary* – magazyn; **16.29** Serwis Info Dzień weekend; **17.00** Dla niesłyszących: *Teleexpress*; **17.15** Dla niesłyszących: *Teleexpress Extra*; **17.30** Serwis Info Dzień weekend; **17.45** Serwis Info Dzień weekend; **18.00** Dla niesłyszących: *Panorama*; **18.20** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** *Studio Zachód*; **19.00** *Głębia ostrości*; **19.25** Serwis Info Wieczór weekend **19.30** Wiadomości **19.58** Gość Wiadomości **20.13** *Minęła 20* **21.00** W pełnym świetle **21.30** Serwis Info Wieczór weekend **21.50** W tyle wizji **22.25** Serwis Info Wieczór weekend **22.30** W tyle wizji Extra **23.00** *Info Wieczór* **23.21** Nie da się ukryć Extra **00.00** Serwis Info Wieczór weekend **00.06** Wiadomości **00.34** Gość Wiadomości **00.56** Pogoda Info **01.00** *Magazyn śledczy* Anity Gargas **01.25** *Woronicza 17* **02.26** *Minęła 20* **03.15** W pełnym świetle **03.55** *Pacholki Rosji* **04.47** *Głębia ostrości* **05.13** *Agrobiznes* **05.30** Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 *Mojesz* – 10 przykazań; **07.00** *Effetha*; **07.45** *Ocalić od zapomnienia*; **07.50** *Kolory Świętości*; **07.55** *Świat w obrazach*; **08.00** *Słowo Życia*; **08.05** *Polski Punkt Widzenia*; **08.25** *Święty na każdy dzień*; **08.30** *Z Parlamentu Europejskiego*; **09.00** 100 cudownych miejsc na świecie; **09.10** *Spotkanie z M. Buczek*; **09.15** *Katecheza bpa Antoniego Długosza*; **09.30** *Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze*; **10.35** *Niedziela*; **10.40** *Cuda Jezusa*; **11.30** *Przyjaciele i bohaterowie*; **12.00** *Aniol Pański*; **12.20** *Wieś to też Polska*; **13.30** *Papież Polak do Rodaków*; **14.05** *Charlie*; **15.40** *Toliara*; **16.00** *Informacje dnia*; **16.10** *Koncert życzeń*; **17.00** *Tam, gdzie Bóg płacze*; **17.30** *Okiem kamery*; **18.00** *Aniol Pański*; **18.05** *Informacje dnia*; **18.15** *Rozmowy niedokończzone* **19.25** *Święty na każdy dzień* **19.30** *Opowieści biblijne historii z Nowego Testamentu* **20.00** *Informacje dnia* **20.20** *Różaniec* – audycja modlitewna **20.50** 100 cudownych miejsc na świecie **21.00** *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze* – transmisja **21.20** *Informacje dnia* **21.40** *Retrospekcja* **21.45** *L'ile Bouchard*. Sanktuarium Matki Bożej Modlitnej **22.40** *Tak Go pamiętam* **23.00** *Jak my to widzimy – z daleka* *widac lepiej* **23.30** *Antykultura II* **00.00** *Programy powtórkowe*

Dramat
RUCH OPORU

TVP 2 – 22.35

Nawet gdy cały świat rozsypuje się na kawałki, siła ludzkiego serca potrafi zespolic jego rozproszone elementy. Bill Paxton („Titanic”) i Julia Ormond („Sabrina”) występują w epickiej opowieści o dwojgu ludziach, którzy w czasach II Wojny światowej wpadają w wir miłości, niebezpieczeństwa i niesamowitej odwagi.

TVN

04.35 *Uwaga!*; **04.50** *Mango* – Telezakupy; **07.00** *Wstajesz i wiesz*; **09.00** *Dzień Dobry Wakacje*; **11.30** *Weekendowa metamorfoza*; **12.30** *Co za tydzień?*; **13.10** *Nancy Drew i tajemnice Hollywood* – film rodzinny, USA 2007, reż.: Andrew Fleming; **15.10** *Scooby-Doo* – film przygodowy, USA/Australia 2002, reż.: Raja Gosnell; **16.55** *Street Dance* – film obyczajowy, Wielka Brytania 2010, reż.: Max Giwa, Dania Pasquini; **19.00** *Fakty*; **19.20** *Uwaga! Koronawirus*; **19.30** *Sport*; **19.40** *Pogoda*; **19.45** *Uwaga!* – program interwencyjno-śledczy; **20.00** *Na własną rękę* – film sensacyjny, USA 2002, reż.: Andrew Davis, wyk.: Arnold Schwarzenegger, Francesca Neri, Elias Koteas, Cliff Curtis, John Leguizamo, John Turturro; **22.15** *Na zabójczej ziemi* – film sensacyjny, USA 1994, reż.: Steven Seagal; **00.25** *Kuchenne rewolucje*; **01.30** *Ameryka Express*; **02.45** *Uwaga!* – program interwencyjno-śledczy; **03.00** *NOC Magii*; **04.10** *Nic straconego*

POLSAT

06.00 *Nowy dzień* z Polsat News; **07.35** *Hotel Transylwania* – USA 2012; **09.30** *Gwiezdne wojny: Cześć I* – *Mroczne widmo* – USA 1999, reż.: Lucas George, wyk.: August Pellilla, Lloyd Jake, McDiarmid, McGregor Ewan; **12.20** *Gesia skóra* – USA/Australia 2015, reż.: Robert Letterman, wyk.: Amy Ryan, Dylan Minnette, Jack Black; **14.40** *Avengers* – USA 2012, reż.: Whedon Joss; **17.45** *Nasz Nowy Dom*; **18.50** *Wydarzenia*; **19.20** *Sport*; **19.25** *Pogoda*; **19.30** *Państwo w Państwie*; **20.00** *Sopocki Hit Kabaretowy*. *Wyszlismy z domu!*; **22.40** *Następne 48 godzin* – komedia sensacyjna, USA 1990, reż.: Walter Hill, wyk.: Murphy Eddie, Nolte Nick, Campbell Tisha, Ed O'Ross, James Brion, Kevin Tighe; **00.45** *Kod da Vinci* – thriller, USA 2006, reż.: Howard Ron, wyk.: Hanks Tom, Tautou Audrey, McKellen Ian, Jean Reno, Bettany Paul, Alfred Molina, Jurgen Prochnow; **03.55** *Tajemnice losu*; **04.40** *Disco Gramy*; **05.25** *Telezakupy TV Okazje*

TVP 1

05.15 Przysięga (206) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.05** Elif (763) – serial, Turcja 2017; **07.00** **Msza Święta**; **07.40** Japonia – inspirujące krajoznawstwo. Wyspa Tokunoshima; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ta jedyna (16) – serial obyczajowy, Portugalia 2015; **09.15** Ranczo (49): Debaty – serial obyczajowy TVP; **10.20** Komisarz Alex (104): Ofiary ofiar – serial kryminalny TVP; **11.05** Ojciec Mateusz (85): Naciągacz – serial kryminalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.35** Agropogoda; **12.45** BBC w Jedyńce – Humbaki; **14.00** Elif (764) – serial, Turcja 2017; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (207) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Włoska rodzina (44) – serial obyczajowy, Włochy 2012; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn interwencyjno-słedczy
20.35 Serial fabularny
21.30 Spiszmy się jak na rolników przystało! – felieton
21.35 Rolnik szuka żony – reality show
22.35 Świat bez fikcji - Putin 4.0 – film dokumentalny
23.40 Warto rozmawiać – program publicystyczny
00.40 Wpływ księżycy – film fabularny, USA 1987
02.30 Lato w Grecji – film obyczajowy, Niemcy 2015
04.05 Sieroty Wołynia – Córki Zamościa – film dokumentalny
04.30 Notacje – Włodzimierz Gedymin. Pilot bohater – cykl dokumentalny
04.40 Zakończenie dnia

TVP 2

04.55 Cafe piosenka – talk-show; **05.25** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (48): Bieg rzeczy – serial, Niemcy 2008; **06.15** Coś dla Ciebie; **06.40** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **06.50** Bądźmy razem (66); **07.30** Pytanie na śniadanie – w tym Pogoda; **11.20** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **11.25** Rodzinka.pl (188): Na dwa fronty – serial komediowy TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2244) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.05** Va Banque – teleturniej; **13.35** Na sygnale (230): Maszyna do zabijania – serial fabularny TVP; **14.05** Coś dla Ciebie; **14.35** Operacja Zdrowie – Bariatria. Nowoczesne operacje bariatryczne; **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (68): Cienie przeszłości, część 2; **16.00** Kolo fortuny; **16.35** Familiada; **17.10** Więzień miłości (337); **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Va Banque; **18.55** Gotowi do gotowania. Start!

19.30 Barwy szczęścia (2244)
20.05 Niesforny szwagier – komedia, USA 2016, reż.: Osmany Rodriguez, Matt Villines
21.40 Spiszmy się jak na rolników przystało!
21.50 McMafia (8) – serial, Wielka Brytania 2018
23.05 Maria Skłodowska – Curie – film biograficzny, Niemcy/Polska/Belgia/Francja 2017, reż.: Marie Noelle, wyk.: Karolina Gruska, Charles Berling, Izabela Kuna, Daniel Olbrychski
00.55 Warto kochać (14)
01.50 Chwila zapomnienia – film obyczajowy, Francja 2015, reż.: Jean – Francois Richet
03.40 To je Borowicz. Podróże ze smakiem
04.00 To je Borowicz. Podróże ze smakiem
04.20 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata
05.59 Serwis Info Poranek; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.53** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.32** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Serwis Info Wieczór
21.30 Serwis Info Wieczór
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Nie da się ukryć
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.58 Pogoda Info
01.02 Minęła 20
01.50 W tyle wizji
02.25 Serwis Info Wieczór
02.30 W tyle wizji Extra
02.54 Pogoda Info
02.57 Wiadomości
03.25 Gość Wiadomości
03.41 Pogoda Info
03.55 Taśmy bezpieki
04.20 Taśmy bezpieki
04.45 Podróże z historią
05.13 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Cuda Jezusa; **06.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.00** L'île Bouchard. Sanktuarium Matki Bożej Modlitewnej; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Wiesz to też Polska; **09.25** Słowo Życia; **09.30** Opowieści biblijne historie animowane z Nowego Testamentu; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.30** Przyroda w Obiektywie; **11.45** Kolory Świętości; **11.50** Święty na każdy dzień; **12.00** **Anioł Pański**; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Jezus – Królestwo bez granic; **12.50** Antykultura II; **13.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **13.30** **Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze**; **14.30** W poszukiwaniu dowodów – spór wokół Mojżesza; **15.30** Mój tatuś walczył pod Monte Casino; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Sanktuarium polskie; **16.30** Zew natury; **16.55** Świadkowie; **17.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **17.30** Okiem kamery; **18.00** **Anioł Pański**; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Jesteśmy katolikami
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 **Różaniec** – audycja modlitewna
20.50 Myśląc Ojczyznę
21.00 **Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze** – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Stan bezpieczeństwa państwa
22.10 Mojżesz – 10 przykazań
23.05 Św. Piotr Julian Eymard
00.00 Programy powtórkowe

TVN

04.20 Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **05.10** Nowa Mają w ogrodzie; **05.40** Akademia ogrodnika; **05.45** Mango; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Szpital; **10.05** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **11.05** Detektywi; **11.40** Detektywi; **12.15** Ukryta prawda; **13.15** Szpital; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Efekt Domina; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.46** Raport alergiczny; **19.55** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Milionerzy; **21.00** Amerykański gangster – film sensacyjny, USA 2007, reż.: Ridley Scott, wyk.: Denzel Washington, Russell Crowe, Josh Brolin; **00.15** Przeklęta dzielnica – film obyczajowy, USA 2014, reż.: John Slattery; **02.05** Co za tydzień; **02.40** Zabójcza broń – serial, USA; **03.25** NOC Magii; **04.30** Nic straconego

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.45** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska; **09.15** Malanowski i Partnerzy; **09.45** Sekrety rodziny; **10.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.40** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier; **12.50** Wydarzenia; **13.30** Interwencja; **13.45** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.25** Pogoda; **16.30** Interwencja; **16.45** Gliniarze; **17.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Mega Hit: Kod da Vinci – thriller, USA 2006, reż.: Howard Ron, wyk.: Hanks Tom, Tautou Audrey, McKellen Ian, Jean Reno, Bettany Paul, Alfred Molina; **23.25** Czas zemsty – film akcji, USA 2003, reż.: Oblowitz Michael; **01.10** Mroczna wieża – USA 2017, reż.: Arcel Nikolaj; **03.10** Tajemnice Iosu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Serial TVP RANCZO

TVP 1 – 09.15

Zbliża się dzień wyborów. Ponieważ Wilkowyje od niedawna są podłączone do telewizji internetowej, na jej antenie ma zostać zorganizowana debata kandydatów. Lucy jest przekonana, że w tego rodzaju starciach najważniejsze są argumenty, a wyborcy poprą tego z dyskutantów, który według nich ma rację. Z kolei obyty w polityce Czerepach wie, że chodzi o to, kto jakie wywrze wrażenie. Urzędnik sugeruje wójtowi, by publicznie zdemaskować słaby punkt przeciwniczki. Idealistyczna postawa Lucy zostaje boleśnie skonfrontowana z pragmatyzmem Czerepacha i wójta. Wobec takiej sytuacji przeprowadzane przez Witebskiego badania opinii publicznej dowodzą totalnego rozhuśtania nastrojów obywateli.

TVP 1

05.10 Przysięga (207) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.00** Elif (764) – serial, Turcja 2017; **07.00** **Msza Święta**; **07.40** Fascynujące Andy; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ta jedyna (17) – serial obyczajowy, Portugalia 2015; **09.15** Ranczo (50): Kontrata – serial obyczajowy TVP; **10.15** Komisarz Alex (105): Głęb Jakuba – serial kryminalny TVP; **11.05** Ojciec Mateusz (86): Haracz – serial kryminalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.40** Magazyn Rolniczy; **12.55** Natura w Jedyne – Cudowny świat przyrody (7); **13.20** Natura w Jedyne – Cudowny świat przyrody (8); **14.00** Elif (765); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (208) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Serial fabularny; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport **19.30** Wiadomości **20.05** Pogoda **20.10** ALARM! – magazyn interwencyjno-sledczy **20.35** Serial fabularny **21.30** Spiszmy się jak na rolników przystało! – felieton **21.35** Rolnik szuka żony **22.35** Ocaleni – reality show **23.40** Wstrząs – dramat, Wielka Brytania 2017, reż.: Peter Landesman, wyk.: Will Smith, Alec Baldwin, Albert Brooks **01.50** Czerwień rubinu – film fantasy, Niemcy 2013, reż.: Felix Fuchssteiner, wyk.: Maria Ehrich, Veronica Ferres, Uwe Kockisch, Axel Milberg **04.00** Sen Leocadii – film dokumentalny **04.25** Notacje – Gerard Cieślak. Kocham piłkę – cykl dokumentalny **04.40** Zakończenie dnia

TVP 2

04.25 Cafe piosenka – talk-show; **04.55** Cafe piosenka – talk-show; **05.25** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (49): Mieszane uczucia – serial, Niemcy 2008; **06.15** Tam, gdzie prawosławie jest egzotyką – reportaż; **06.40** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **06.45** Bądźmy razem; **07.30** Pytanie na śniadanie – w tym Pogoda; **11.20** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **11.25** Rodzinka.pl (189): Domowe zapętlenie – serial komediowy TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2245) – serial obyczajowy TVP; **12.25** Koło fortuny; **13.05** Va Banque – teleturniej; **13.30** Na sygnale (231): Bestia; **14.00** Alternatywy 4 (4/9): Profesjonaliści; **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (69): Bez przyszłości, część 1; **16.00** Koło fortuny; **16.35** Familiada; **17.10** Wieźmi miłości (338); **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Va Banque; **19.00** Gotowi do gotowania. Start!; **19.25** Spiszmy się jak na rolników przystało! **19.30** Barwy szczęścia (2245) – serial obyczajowy TVP **20.05** U Pana Boga za miedzą – komedia, Polska 2009, reż.: Jacek Bromski, wyk.: Andrzej Zaborski, Krzysztof Dzierma, Agnieszka Kotlarska **22.10** Siostry (5) – film obyczajowy, Włochy 2016 **23.10** Białe – Czerwoni z Chrząstawy – film dokumentalny, Polska 2014, reż.: Krystian Kamiński **00.15** Rodzinka.pl (279): Falszywiec – serial komediowy TVP **00.45** Defekt (6/9) – serial sensacyjny TVP **01.50** Zgadnij kto – komedia, USA 2005, reż.: Kevin Rodney Sullivan **03.45** ARABSKI SEKRET – film dokumentalny, Polska 2017, reż.: Maja Julia Groszek **04.45** Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.37** O tym się mówi **19.30** Wiadomości **19.58** Gość Wiadomości **20.13** Minęła 20 **21.00** Nie da się ukryć **21.30** Serwis Info Wieczór **21.50** W tyle wizji **22.25** Serwis Info Wieczór **22.30** W tyle wizji Extra **23.00** Info Wieczór **23.30** W akcji **23.55** Serwis Info Wieczór **00.03** Wiadomości **00.31** Gość Wiadomości **00.58** Pogoda Info **01.02** Minęła 20 **01.50** W tyle wizji **02.25** Serwis Info Wieczór **02.30** W tyle wizji Extra **02.54** Pogoda Info **02.57** Wiadomości **03.25** Gość Wiadomości **03.41** Pogoda Info **04.03** Taśmy bezpieki **04.30** Taśmy bezpieki **04.55** wojsko – polskie.pl **05.15** Agrobiznes **05.30** Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Możesz – 10 przykazań; **07.00** Św. Piotr Julian Eymard; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo Życia; **08.40** Świadkowie; **09.10** Papież Polak do Rodaków; **09.45** 100 cudownych miejsc na świecie; **09.55** Święty na każdy dzień; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy; **10.45** Zew natury; **11.05** Mocni w wierze; **11.35** Mysłac Ojczyzna; **11.45** Historia i architektura Polski w rysunkach prof. Ryszarda Natusiewicza; **12.00** **Anioł Pański**; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Sanktuaria polskie; **12.40** W kolorze płomienia; **13.25** Święty na każdy dzień; **13.30** **Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze**; **14.30** Cukierki ks. Wali; **15.25** Ojciec Klemens Vismara; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mamą; **16.30** Kalejdoskop Młodych; **16.50** Wakacje z Chopinem; **17.05** Święty na każdy dzień; **17.10** Prosto o gospodarce; **17.30** Okiem kamery; **18.00** **Anioł Pański**; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone **19.25** Święty na każdy dzień **19.30** Każdy maluch to potrafi **19.45** Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci **20.00** Informacje dnia **20.20** **Różaniec** **20.50** Mysłac Ojczyzna **21.00** **Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze** – transmisja **21.20** Informacje dnia **21.40** Polski Punkt Widzenia – program publicystyczny **22.00** Bł. Maria Teresa Ledóchowska **22.50** Teoria ewolucji a współczesna mikrobiologia **00.00** Programy powtórkowe

Dramat
WSTRZĄS

TVP 1 – 23.40

Will Smith w poruszającym dramacie z elementami thrilleru. Film oparty na prawdziwych wydarzeniach. Historia imigranta dr. Benneta Omalu, błyskotliwego neuropatologa, autora wstrząsającego medycznego odkrycia, które sprawiło, że musiał stanąć naprzeciw jednej z najbardziej wpływowych organizacji świata, NFL (National Football League). Dr Omalu odkrył powiązania między brutalnymi treningami sportowymi futbolistów, które narażają ich mózgi na urazy, a późniejszymi depresjami i skłonnościami samobójczymi. Futbol to amerykański sport narodowy; prawda, jaką ujawnił, sprawiła, że stał się czarną owcą amerykańskiego społeczeństwa. On, imigrant, który chciał jedynie być dobrym obywatelem Stanów Zjednoczonych.

TVN

04.35 Uwaga!; **04.55** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **05.45** Mango; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Doradca smaku; **09.05** Szpital – program obyczajowy; **10.05** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **11.05** Detektywi; **11.40** Detektywi; **12.15** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.15** Szpital – program obyczajowy; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Milionerzy – teleturniej; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Milionerzy – teleturniej; **21.00** Zawód: szpieg – film sensacyjny, USA/Wielka Brytania 2001, reż. Tony Scott; **23.35** Kuba Wojewódzki – talk show; **00.45** Brudny Harry – film sensacyjny, USA 1971, reż.: Don Siegel; **02.40** Uwaga!; **03.00** NOC Magii; **04.10** Nic straconego

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.45** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska; **09.15** Malanowski i Partnerzy – program obyczajowy; **09.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.45** Gliniarze; **12.50** Wydarzenia; **13.30** Interwencja; **13.45** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.25** Pogoda; **16.30** Interwencja; **16.45** Gliniarze; **17.45** Sekrety rodziny; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Mroczna wieża – USA 2017, reż.: Arcel Nikolaj, wyk.: Elba Idris, Kim Claudia; **22.10** Pocałunek śmierci – film gangsterski, USA 1999, reż.: Barbet Schroeder; **00.20** Bad Boys II – komedia sensacyjna, USA 2003, reż.: Bay Michael, wyk.: Martin Lawrence, Smith Will; **03.40** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Przysięga (208) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.00** Elif (765) – serial, Turcja 2017; **07.00** **Msza Święta**; **07.40** Fascynujący Madagaskar – dzięki wybrzeża; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ta jedyna (18) – serial obyczajowy, Portugalia 2015; **09.15** Ranczo (51): Falszerze uczu – serial obyczajowy TVP; **10.15** Komisarz Alex (106): W pogoni za wiecznym życiem – serial kryminalny TVP; **11.05** Ojciec Mateusz (87): Pożyczka; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.35** Agropogoda; **12.40** Rok w ogrodzie Extra; **12.55** Natura w Jedynce – Cudowny świat przyrody (9); **13.20** Natura w Jedynce – Cudowny świat przyrody (10); **14.00** Elif (766); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (209); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Serial fabularny; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Serial fabularny
21.30 Spiszmy się jak na rolników przystało! – felieton
21.35 Sanatorium miłości
22.40 Historia bez tajemnic – To był lipiec 1945 – film dokumentalny, Polska 2019, reż.: Waldemar Czechowski
23.45 Śmiertelnie niebezpieczna – thriller, Kanada 2017, reż.: George Erschbamer
01.25 Determinator (5/13) – serial kryminalny TVP
02.20 wojsko – polskie.pl – reportaż
02.45 Jeniec: Tak daleko jak nogi poniosą – dramat, Niemcy 2001, reż.: Hardy Martins, wyk.: Bernhard Bettermann
04.50 Notacje – Wiesław Ochman. Chłopak z Pragi
05.00 Zakończenie dnia

TVP 2

04.55 Cafe piosenka – talk-show; **05.20** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (50): Trudne miłości – serial, Niemcy 2008; **06.15** Pozyteczni.pl; **06.40** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **06.50** Bądźmy razem; **07.30** Pytanie na śniadanie – w tym Pogoda; **11.20** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **11.25** Rodzinka.pl (190): Aukcja marzeń – serial komediowy TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2246) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.05** Va Banque – teleturniej; **13.35** Na sygnale (232): Póki śmierć nas nie rozłączy – serial fabularyzowany TVP; **14.00** Alternatywy 4 (5/9): Dwudziesty stopień zasilania – serial komediowy TVP; **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (70): Bez przyszłości, część 2 – serial, Niemcy 2008; **16.00** Kolo fortuny; **16.35** Familiada; **17.10** Wieźień miłości (339); **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Va Banque; **19.00** Gotowi do gotowania. Start!
19.30 Barwy szczęścia (2246) – serial obyczajowy TVP
20.05 Kino relaks – Zgadnij kto – komedia, USA 2005, reż.: Kevin Rodney Sullivan, wyk.: Bernie Mac, Ashton Kutcher, Zoe Saldana
21.50 Spiszmy się jak na rolników przystało!
22.00 Zemsta o jasnych oczach (2/4) – serial obyczajowy, Francja 2016
23.55 U Pana Boga za miedzą – komedia, Polska 2009, reż.: Jacek Bromski
02.00 110% – film dokumentalny, Polska 2016, reż.: Agnieszka Gola Rakowska, Łukasz Borzęcki
03.25 Trzeci oficer (3/13): Handel ludźmi – serial sensacyjny TVP
04.20 To je Borowicz. Podróże ze smakiem
04.40 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.32** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Serwis Info Wieczór
21.30 Serwis Info Wieczór
21.50 w tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.58 Pogoda Info
01.02 Minęła 20
01.50 W tyle wizji
02.25 Serwis Info Wieczór
02.54 Pogoda Info
02.57 Wiadomości
03.25 Gość Wiadomości
03.41 Pogoda Info
03.53 Taśmy bezpieki
04.20 Taśmy bezpieki
04.45 Podróże z historią
05.13 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Uciec z klatki; **07.35** Wakacje z Chopinem; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Każdy maluch to potrafi; **09.00** Kalejdoskop Młodych; **09.20** Hwange; **09.25** Sanktuarium polskie; **09.45** Święty na każdy dzień; **09.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **10.15** Św. Franciszek i Klara; **11.00** Świat na wyciągnięcie ręki; **11.20** Owoce posługi misyjnej; **11.30** Myśląc Ojczyznę; **11.40** Prosto o gospodarce; **12.00** **Anioł Pański**; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Katedra w głębinach; **13.30** **Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze**; **14.30** Geniusz Stworzenia; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Na zdrowie; **16.30** Regał; **17.00** Po stronie prawdy; **17.30** Okiem kamery; **18.00** **Anioł Pański**;
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Brat Franciszek
20.00 Informacje dnia
20.20 **Różaniec**
20.50 Myśląc Ojczyznę
21.00 **Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze** – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia – program publicystyczny
22.00 Uczeń i mistrz
23.30 Filmowe Życiorysy
00.00 Programy powtórkowe

TVN

04.35 Uwaga!; **04.55** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **05.45** Mango; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Doradca smaku; **09.05** Szpital – program obyczajowy; **10.05** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **11.05** Detektywi; **11.40** Detektywi; **12.15** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.15** Szpital – program obyczajowy; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Milionerzy – teleturniej; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Milionerzy – teleturniej; **21.00** Morderstwo w Białym Domu – film sensacyjny, USA 1997, reż.: Dwight H. Little; **23.15** Serenity – film sci-fi, USA 2005, reż.: Joss Whedon; **01.40** My Way; **02.10** Nie z tego świata; **02.55** Uwaga!; **03.15** NOC Magii; **04.25** Nic strasznego

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.45** Malanowski i Partnerzy – program obyczajowy, wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska; **09.15** Malanowski i Partnerzy; **09.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.45** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber; **12.50** Wydarzenia; **13.30** Interwencja; **13.45** Trudne sprawy; **14.45** Dlaczego ja?; **15.50** Wydarzenia; **16.25** Pogoda; **16.30** Interwencja; **16.45** Gliniarze; **17.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Bad Boys II – USA 2003, reż.: Bay Michael, wyk.: Martin Lawrence, Smith Will, Joe Pantoliano; **23.10** Jutro będzie futro – komedia, Kanada/USA 2010, reż.: Pink Steve; **01.25** Nasz Nowy Dom; **02.25** Nasz Nowy Dom; **03.25** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszakupy TV Okazje

Komedia ZGADNIJ KTO TO

TVP 2 – 20.05

Naręczony córki musi być wykształcony, pochodzić z rodziny z tradycjami, mieć dobrą i odpowiedzialną pracę, no i musi być zaakceptowany przez Percy'ego, ojca Theresy... Simon wydaje się idealnym kandydatem: otrzymał dyplom z wyróżnieniem i jest maklerem giełdowym. Młodzi są już zaręczeni, o czym Percy zresztą nie wie. Ale nie wie też o tym, że Simon jest biały... Teraz ma więc problem: jak ośmieszyć przyszłego zięcia przed rodziną, tak żeby Theresa nie chciała go na męża.

TVP 1

05.15 Przysięga (209) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.00** Elif (766); **07.00** **Msza Święta**; **07.40** Fascynujący Madagaskar – Lasy Północy; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ta jedyna (19) – serial obyczajowy, Portugalia 2015; **09.15** Ranczo (52): Zemsta i wybaczenie – serial obyczajowy TVP; **10.15** Komisarz Alex (107): Wiadomość od morderczyni – serial kryminalny TVP; **11.05** Ojciec Mateusz (88): Czekolada – serial kryminalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.40** To się opłaca; **12.55** Natura w Jedyńce – Cudowny świat przyrody (11); **13.20** Natura w Jedyńce – Cudowny świat przyrody (12); **14.00** Elif (767); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (210); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Serial fabularny; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn interwencyjno-sledczy
20.35 Ojciec Mateusz (194): Pałac – serial kryminalny TVP
21.25 Spiszmy się jak na rolników przystało!
21.30 Sprawa dla reportera
22.25 Sekundy, które zmieniły życie
22.50 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.25 Magazyn kryminalny 997
00.20 Iskander (3/4) – serial kryminalny, Francja 2017
01.15 Przysięga (6/13): Krokodylek
02.10 Sprawa dla reportera
03.10 Magazyn śledczy Anity Gargas
03.35 Indyjska Akademia Marynarki Wojennej – film dokumentalny, Indie 2017
04.25 Notacje – Krzysztof Kowalewski. Aktorstwo to moja pasja
04.35 Zakończenie dnia

TVP 2

04.50 Cafe piosenka – talk-show; **05.20** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (51): Kłopoty rodzinne – serial, Niemcy 2008; **06.15** Operacja Zdrowie – Bariatria. Nowoczesne operacje bariatryczne; **06.40** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **06.50** Bądźmy razem; **07.30** Pytanie na śniadanie – w tym Pogoda; **11.20** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **11.25** Rodzinka.pl (191): Giełda wspomnień – serial komediowy TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2247) – serial obyczajowy TVP; **12.25** Koło fortuny – teleturniej; **13.05** Va Banque – teleturniej; **13.30** Na sygnale (233): Podróż poślubna; **14.00** Alternatywy 4 (6/9): Gołębie – serial komediowy TVP; **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (71): Kłamstwa i prawdy, część 1 – serial, Niemcy 2008; **16.00** Koło fortuny; **16.35** Familiada; **17.10** Więzień miłości (340); **18.00** Panorama; **18.25** Pogoda; **18.30** Va Banque; **19.00** Gotowi do gotowania. Start!
19.30 Barwy szczęścia (2247)
20.05 Filmowe czwartki – Wiesław Kot – felieton
20.10 Filmowe czwartki – Ugotowany – film obyczajowy, USA 2015, reż.: John Wells, wyk.: Bradley Cooper, Sienna Miller, Daniel Bruhl, Omar Sy
21.50 Spiszmy się jak na rolników przystało!
22.00 Jennifer 8 – dramat, USA 1992, reż.: Bruce Robinson
00.15 Egzorcysta – horror, USA 1973, reż.: William Friedkin
02.25 Świeża krew (6) – serial kryminalny, Wielka Brytania 2016
03.30 Art Noc – Europejski Stadion Kultury – Rzeszów 2019 (cz. 2), koncert
04.25 To je Borowicz. Podróż ze smakiem
04.45 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów **05.59** Serwis Info Poranek; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Serwis Info Wieczór
21.30 Serwis Info Wieczór
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.58 Pogoda Info
01.02 Minęła 20
01.50 W tyle wizji
02.25 Serwis Info Wieczór
02.30 W tyle wizji Extra
02.54 Pogoda Info
02.57 Wiadomości
03.25 Gość Wiadomości
03.41 Pogoda Info
03.55 Taśmy безпеki
04.20 Taśmy bezpieczeństwa
04.47 Podróż z historią
05.15 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Filmowe Życiorysy; **07.05** Próba wiary. Św. Antoni z Padwy; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt widzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Grunt to droga; **09.00** Na zdrowie; **09.25** Święty na każdy dzień; **09.30** Regal; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Myśląc Ojczyznę; **11.35** Przyroda i ludzie; **12.00** **Aniol Pański**; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Po stronie prawdy; **12.50** Serce Afryki; **13.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **13.30** **Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze**; **14.30** Dzieci Andersa; **15.45** Niedziela; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **16.35** Porady Medyczne Bonifratorów; **17.00** Akademia pro-life; **17.05** Kisielin; **17.30** Okiem kamery; **18.00** **Aniol Pański**; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Moja katolicka rodzina
20.00 Informacje dnia
20.20 **Różaniec**
20.50 Głos Polski
21.00 **Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze** – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Fryderyk Chopin i jego muzyka
22.30 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat
23.00 Św. Teresa z Lisieux
00.00 Programy powtórkowe

Serial kryminalny OJCIEC MATEUSZ

TVP 1 –11.05

W Sandomierzu zostaje otwarta nowa cukiernia. Jej właścicielka Ewa zatrudnia na stanowisko cukiernika pochodzącego z Mołdawii Konstantina. Jej wybór nie podoba się wielu mieszkańcom miasta, w tym szefowej konkurencyjnego lokalu Halinie i związanemu z ruchami narodowościowymi Zbyszkowi Barańskiemu. Niedługo później wędkarz odnajduje w rzece zwłoki imigranta. Policjanci rozpoczynają śledztwo. Głównym podejrzanym jest Zbigniew, który w dniu morderstwa podpałił motocykl ofiary. Ksiądz Mateusz postanawia pomóc w dochodzeniu. Dzięki niemu udaje się udowodnić niewinność Barańskiego. Wkrótce duchowny wpada na inny trop i zaczyna domyślać się, kto zabił Konstantina.

TVN

04.35 Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **04.55** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **05.45** Mango – Telezakupy; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Doradca smaku; **09.05** Szpital – serial obyczajowy; **10.05** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **11.05** Detektywi – program kryminalny; **11.40** Detektywi – program kryminalny; **12.15** Ukryta prawda; **13.15** Szpital; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Milionerzy; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Milionerzy; **21.00** Kuchenne rewolucje; **22.00** Evan wszechmogący – komedia, USA 2007; **00.00** Cienki Bolek – komedia, USA 2015, reż.: Etan Cohen; **02.15** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **02.35** NOC Magii; **03.45** Nic strasznego

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.45** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marta Leleniewska, Marek Krupski, Anna Luczińska; **09.15** Malanowski i Partnerzy; **09.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.45** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz, Tomasz Skrzypniak; **12.50** Wydarzenia; **13.30** Interwencja – magazyn reporterów; **13.45** Trudne sprawy; **14.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.25** Pogoda; **16.30** Interwencja; **16.45** Gliniarze; **17.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda!; **20.05** Czego pragną kobiety – USA 2000, reż.: Meyers Nancy, wyk.: Alda Alan, Gibson Mel, Holly Lauren; **22.50** Nowożeńcy – USA/Niemcy 2003, reż.: Levy Shawn; **00.50** Chirurdzy; **01.50** Chirurdzy; **02.50** Tajemnice losu; **04.40** Disco gramy; **05.40** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Przysięga (210) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.00** Elif (767); **07.00** *Msza Święta*; **07.40** Fascynujący Madagaskar – śródek ładu; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Okrasa łamie przepisy – Z żuławskiego mleka; **09.20** Ranczo (53): Msza obywatelska – serial obyczajowy TVP; **10.20** Komisarz Alex (108): Mężczyzna bez pamięci – serial kryminalny TVP; **11.05** Ojciec Mateusz (89): Śpiewak – serial kryminalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.55** Natura w Jedyńce – Cudowny świat przyrody (13); **13.20** Natura w Jedyńce – Cudowny świat przyrody (1); **14.00** Elif (768) – serial, Turcja 2017; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (211); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Serial fabularny; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Serial fabularny
21.30 Spiszmy się jak na rolników przystało!
21.35 W pogoni za zbrodniarzem – film sensacyjny, USA/Bośnia i Hercegowina/Chorwacja 2007, reż.: Richard Shepard, wyk.: Richard Gere, Terrence Howard, Jesse Eisenberg
23.30 Sunset Park: Gra o wszystko – USA 2016, reż.: Jason Sarrey
01.10 American Crime Story – Sprawa O. J. Simpsona (6) – serial, USA 2017
02.10 SEAL Team – komando Foki (2) – serial, USA 2017
02.55 Ocaleni – reality show
04.00 Królowie śródmieścia (6/13): Miłosne igraszki – serial obyczajowy TVP
04.50 Zakończenie dnia

TVP 2

04.50 Cafe piosenka – talk-show; **05.20** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (52): Za miłość i śmierć – serial, Niemcy 2008; **06.15** Anna Dymna – spotkajmy się – Daria Barszczyk; **06.45** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **06.50** Bądźmy razem; **07.30** Pytanie na śniadanie – w tym Pogoda; **11.20** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **11.25** Rodzinka.pl (192): Braterska kasa – serial komediowy TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2248) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.05** Va Banque; **13.35** Na sygnale (234): Hej!; **14.00** Alternatywy 4 (7/9): Spisek – serial komediowy TVP; **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (72): Kłamstwa i prawdy, część 2; **16.00** Koło fortuny (602); **16.35** Familiada; **17.10** Więzień miłości (341); **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Va Banque; **18.55** Gotowi do gotowania. Start!; **19.25** Spiszmy się jak na rolników przystało!
19.30 Barwy szczęścia (2248) – serial obyczajowy TVP, wyk.: Marta Nieradkiewicz, Krzysztof Kiersznowski, Emil Karewicz, Ewa Ziętek, Dorołata Kolak
20.05 Dzień Bastylli – film sensacyjny, Wielka Brytania/Francja 2016
21.40 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2020 (2), koncert
23.10 Ugotowany – film obyczajowy, USA 2015, reż.: John Wells, wyk.: Bradley Cooper, Sienna Miller, Daniel Bruhl, Omar Sy, Sam Keeley
01.00 Tożsamość – thriller, USA 2003
02.40 Nieracjonalny mężczyzna – komedia, USA 2015, reż.: Woody Allen, wyk.: Joaquin Phoenix, Emma Stone, Parker Posey
04.20 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata
05.59 Serwis Info Poranek; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.32** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Forum
21.00 Serwis Info Wieczór
21.30 Serwis Info Wieczór
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Nie da się ukryć
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.58 Pogoda Info
01.02 Forum
01.50 W tyle wizji
02.25 Serwis Info Wieczór
02.30 W tyle wizji Extra
02.54 Pogoda Info
02.57 Wiadomości
03.25 Gość Wiadomości
03.41 Pogoda Info
04.15 Taśmy bezpieki
04.40 Taśmy bezpieki
05.07 Podróże z historią
05.35 Agrobiznes
05.50 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Dzieci Andersa; **07.10** Nieoczekiwana podróż; **07.45** Święty na każdy dzień; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Moja katolicka rodzina; **09.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Duc in altum; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** Głos Polski; **11.30** Syria; **11.45** Spotkania z ekologią; **12.00** Aniol Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** W poszukiwaniu dowodów; **13.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **13.30** *Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze*; **14.30** Izba Pamięci Płk. Kuklińskiego; **14.40** O Wotylniu nikt z nas nie zapomni; **14.55** Słowo Życia; **15.00** Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia; **15.20** Mocni w wierze; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siódmy sakrament; **16.35** Świat na wyciągnięcie ręki; **16.55** Święty na każdy dzień; **17.00** Wyszynski; **17.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **17.30** Okiem kamery; **18.00** Aniol Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Westerplatte Młodych
18.55 Niedziela
19.00 *Msza św. w intencji Ofiar katastrofy smoleńskiej w Bazylice Archikatedralnej pw. Męczeństwa św. Jana Chrzcziciela w Warszawie*
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja*
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia – program publicystyczny
22.00 Ziemia Obiecana
22.50 Wotylni – nierozliczone ludobójstwo
00.05 Programy powtórkowe

TVN

04.35 Uwaga!; **04.55** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **05.45** Mango; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Doradca smaku; **09.05** Szpital – program obyczajowy; **10.05** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **11.05** Detektywi; **11.40** Detektywi; **12.15** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.15** Szpital – program obyczajowy; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Milionierzy – teleturniej; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **20.05** Mumia powraca – film przygodowy, USA 2001, reż.: Stephen Sommers; **22.35** Odwet – film sensacyjny, USA/Niemcy 2003, reż.: F. Gary Gary; **01.05** Kuba Wojewódzki – talk show; **02.05** Uwaga!; **02.20** NOC Magii; **03.30** Nic straconego

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.45** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska, Magdalena Rembacz; **09.15** Malanowski i Partnerzy; **09.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.45** Gliniarze; **12.50** Wydarzenia; **13.30** Interwencja; **13.45** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.25** Pogoda; **16.30** Interwencja; **16.45** Gliniarze; **17.45** Sekrety rodziny; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Strażnicy Galaktyki – USA 2014, reż.: Gunn James, wyk.: Bautista Dave, Cooper Bradley, Diesel Vin, Pratt Chris; **22.45** Resident Evil: Zaświaty – USA 2010, reż.: Paul W.S. Anderson, wyk.: Milla Jovovich, Kim Coates; **00.50** Czas zemsty – USA 2003, reż.: Obłowitz Michael; **02.45** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teledyski TV Okazje

Film sensacyjny W POGONI ZA ZBRODNIARZEM

TVP 1 – 21.35

Młody dziennikarz, operator filmowy i były korespondent wojenny wyruszają w nieautoryzowaną misję, by podążać tropem największego zbrodniarza publicznego w historii Bośni. Pozornie nieskomplikowane śledztwo dziennikarskie szybko zamienia się w walkę o przetrwanie. Cała trójka zostaje wzięta za specjalnych agentów CIA, a ich tropem zaczyna podążać mężczyzna, którego szukają... Zobacz trzymającą w napięciu historię, która wydarzyła się naprawdę poruszając dogłębnie społeczność dziennikarzy na całym świecie.

TVP 1

05.25 Sprawa dla reportera; **06.20** Rok w ogrodzie; **06.45** Rok w ogrodzie Extra; **06.55** Spisznisz się jak na rolników przystało!; **07.00** Msza Święta; **07.40** Fascynujący Schwarzwald; **08.00** Pelnosprawni (360) – magazyn dla niepełnosprawnych; **08.25** wojsko – polskie.pl – reportaż; **08.55** Studio Raban; **09.20** Rodzinny ekspres – Mów zawsze życzliwie o drugich nie mów źle o bliźnich; **09.55** Płonące siodła – komedia, USA 1974, reż.: Mel Brooks, wyk.: Mel Brooks, Cleavon Little, Gene Wilder; **11.35** Fascynujący świat – Tajemnice Paryża – Ach, ten Paryż! – Francja 2017, reż.: Elisa Casta Verchere; **12.50** Przyrodnik na tropie; **13.30** Okrasa łamie przepisy – magazyn kulinarny; **13.55** Z pamięci – felieton; **14.05** Pensjonat nad rozlewiskiem (5); **15.05** Ojciec Mateusz (194): Pałac; **16.05** Postać na milion; **17.00** Teleexpress; **17.15** Pogoda; **17.25** Piłka nożna – PKO Ekstraklasa: 35.kolejka: Legia Warszawa – Cracovia
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Serial fabularny
21.35 Hit na sobotę – Czarne złoto – film przygodowy, Katar/Francja 2011, reż.: Jean – Jacques Annaud, wyk.: Antonio Banderas, Tahar Rahim, Freida Pinto
23.55 Oddział Delta – film fabularny, USA/Izrael 1986, reż.: Menahem Golan, wyk.: Chuck Norris, Lee Marvin, Martin Balsam, Joey Bishop, Robert Forster, Lainie Kazan, George Kennedy, Hanna Schygulla
02.10 W pogoni za zbrodniarzem – film sensacyjny, USA/Bośnia i Hercegowina/Chorwacja 2007, reż.: Richard Shepard
04.00 Zaginiona (4/7): Raj – serial TVP
04.50 Z pamięci
04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (25): Decydujący dzień – serial, Niemcy 2008; **06.20** Przepis na kataklizm – komedia, USA 2003, reż.: Harvey Frost; **08.00** Pytanie na śniadanie – w tym Pogoda; **11.20** Gwiazdy w południe – Zachodni szlak – western, USA 1967, reż.: Andrew McLaggen, wyk.: Kirk Douglas, Robert Mitchum, Sally Field, Lola Albright, Richard Widmark; **13.25** Va Banque – teleturniej; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole – widowisko muzyczne; **16.20** Moje wielkie greckie wesele – komedia, USA 2002, wyk.: Nia Vardalos, John Corbett, Lainie Kazan, Michael Comstantine, Gia Carides, Louis Mandylor, Joey Fatone, Bruce Gray, Frank Falcone, Gerry Mendicino, Andrea Martin; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Ride. Smak życia – film obyczajowy, USA 2015, reż.: Helen Hunt, wyk.: Helen Hunt, Brenton Thwaites, Julie Dretzin, Luke Wilson
20.10 27 sukienek – komedia, USA 2008, reż.: Anne Fletcher, wyk.: Katherine Heigl, Judy Greer, James Marsden, Brian Kerwin
22.10 Głowa rodziny – dramat, Kanada/USA 2016, reż.: Mark Williams, wyk.: Gretchen Mol, Gerard Butler, Willem Dafoe, Alison Brie, Alfred Molina
00.10 Jeden dzień – film obyczajowy, USA 2011, wyk.: Anne Hathaway, Jim Sturgess, Patricia Clarkson, Ken Stott, Romola Garai, Rafe Spall;
02.05 Kontrola absolutna – thriller, Irlandia/USA 2016, wyk.: Stefanie Scott, Pierce Brosnan, James Frecheville
03.45 To je Borowicz. Podróże ze smakiem – magazyn kulinarny
04.05 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie: Poranek; **05.59** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **06.22** Pogoda Info; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.52** Pogoda Info; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.22** Pogoda Info; **07.29** Serwis Info Poranek; **07.52** Pogoda Info; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.22** Pogoda Info; **08.29** Serwis Info Poranek; **08.52** Pogoda Info; **08.59** Serwis Info Poranek; **09.15** Salon dziennikarski; **11.59** Serwis Info Dzień weekend; **12.23** Pogoda Info; **12.29** Serwis Info Dzień weekend; **12.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.52** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień weekend; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Studio Wschód; **18.00** Panorama; **18.22** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Kobiecym okiem; **18.52** Serwis Info Wieczór weekend
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Serwis Info Wieczór weekend
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.50 Studio Polska
23.30 Info Wieczór
00.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.49 Pogoda Info
01.00 Salon dziennikarski
01.40 Minęła 20
02.28 Nie da się ukryć
02.53 Kobiecym okiem
03.25 Światowiec
03.50 Żelazo cz.1
04.40 Żelazo cz. 2
05.28 Głębia ostrości
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Ziemia obiecana; **06.50** Kaplica Pamięci; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Westerplatte Młodych; **08.55** Słowo Życia; **09.00** Król Dawid; **09.50** Hwange; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retrospekcja; **10.20** Święty na każdy dzień; **10.25** Mysłac Ojczyzna; **10.35** Polski Punkt Wzroku; **11.00** Kropelka radości; **12.00** Aniol Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Jan Paweł II; **12.30** XXIX Pielgrzymka Rodziny Radia Maryja na Jasną Górę;

18.00 Aniol Pański; **18.05** Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Katecheza bpa Antoniego Długosza
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Mysłac Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Wzroku
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 100 cudownych miejsc na świecie
23.00 Ojczyzna ma
00.00 Programy powtórkowe

Film przygodowy CZARNE ŻŁOTO

TVP 1 – 21.35

Pod bezlitosnym niebem pustyni dwaj odwieczni rywale – emir Nesib (Antonio Banderas) i sultan Amar (Mark Strong) – zawierają pakt o nieagresji, na mocy którego zobowiązują się do zachowania pokoju oraz zrzeczenia się jakichkolwiek roszczeń wobec „Żółtego Pasa” – ziemi leżącej pomiędzy ich królestwami. Swoistym gwarantem dochowania umowy ma być wychowanie przez Nesiba dwóch synów Amara. Mija 12 lat. Saleeh (Akin Gazi) i Amar (Tahar Rahim) wyrastają na młodych mężczyzn. Są bardzo różni, jeden ma naturę wojownika, drugi jest spokojnym intelektualistą, który poza książkami świata nie widzi. Na przepiękną młodą kobietę wyrasta też rodzona córka Nesiba, księżniczka Lelya (Freida Pinto). Pakt między władcami obowiązuje do chwili, kiedy na terenie „Żółtego Pasa” Amerykanie odnajdują cenne złoża ropy naftowej.

TVN

04.35 Mango – Telezakupy; **04.50** Mango – Telezakupy; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Dzień Dobry Wakacje; **11.30** MasterChef Junior; **12.55** Ameryka Express; **14.25** My Way; **15.00** Dorota inspiruje; **16.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **17.00** Domowe rewolucje; **18.00** Weekendowa metamorfoza; **19.00** Fakty; **19.20** Uwaga! Koronawirus; **19.30** Sport; **19.40** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** To skomplikowane – komedia, USA/Japonia 2009, reż.: Nancy Meyers, wyk.: Meryl Streep, Steve Martin, Alec Baldwin, John Krasinski; **22.25** Nadchodzi Polly – komedia, USA 2004, reż.: John Hamburg, wyk.: Ben Stiller, Jennifer Aniston, Philip Seymour Hoffman, Debra Messing; **00.35** Mumia powraca – film przygodowy, USA 2001, reż.: Stephen Sommers, wyk.: Brendan Fraser, Rachel Weisz, John Hannah, Arnold Vosloo, Odette Fehr, The Rock; **02.55** Uwaga – program interwencyjno-śledczy; **03.10** NOC Magii; **04.20** Nic straconego

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.35** Scooby-Doo: Strachy i Patałachy – USA 2009, reż.: Brian Levant; **10.10** Ewa gotuje; **10.40** Nasz Nowy Dom; **11.40** Wakacje z Bałtykiem; **12.10** Wakacje z Bałtykiem; **12.40** Bogaty dom – biedny dom (2); **13.40** Rolnicy. Podlasie (3); **14.40** Rolnicy. Podlasie (4); **15.45** Górale (3); **16.15** Górale (4); **16.45** Więzienie (3); **17.15** Więzienie (4); **17.45** Chłopaki do wzięcia; **18.15** Chłopaki do wzięcia; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Alicja w Krainie Czarów – USA 2010, reż.: Tim Burton, wyk.: Glover Crispin, Hathaway Anne, Helena Bonham; **22.25** X-Men: geneza: Wolverine – USA 2009, reż.: Hood Gavin, wyk.: Jackman Hugh, Collins Lynn, Danny Huston; **00.55** Plan lotu – thriller, USA 2005, reż.: Schwenke Robert, wyk.: Beahan Kate, Irby Michael, Jodie Foster; **03.00** Tajemnice Iosu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

- Eminencjo, ja jestem za młody, mam dopiero 38 lat.
- To jest taka słabość, z której się szybko leczymy. Proszę się nie sprzeciwiać woli Ojca Świętego.
- Przyjmuję.
- No, to pójdziemy na obiad.

Taka wymiana zdań między ks. Karolem Wojtyłą a kardynałem Stefanem Wyszyńskim odbyła się w Domu Arcybiskupów Warszawskich przy ul. Miodowej w lipcu 1958 roku. Prymas przekazał informację o mianowaniu przyszłego papieża biskupem pomocniczym krakowskim. Na to spotkanie ks. Wojtyła przybył do Warszawy prosto ze spływu kajakowego rzeką Łyną, w którym uczestniczył wraz z grupą zaprzyjaźnionych młodych ludzi.

Młodzież, której duszpasterzem był Wojtyła, i z którą jeździł na wyprawy turystyczne (tzw. „Środowisko”) nazywała go „Wujkiem”. Ten sposób zwracania się nie tylko wyrażał serdeczne relacje, lecz był również pewnego rodzaju konspiracyjnym pseudonimem. W tamtych czasach wolność religijna była ograniczona i władze dążyły do ateizacji, dlatego grupa młodzieży z księdzem mogła wzbudzić zainteresowanie służb bezpieczeństwa, czego chciano uniknąć.

Już przed rozpoczęciem spływu ks. Wojtyła wiedział, że będzie się musiał odłączyć od grupy, by stawić się w stolicy u Prymasa Polski. Zawiadomił o tym Zdzisława Heydla, kierownika wyprawy. 6 lipca razem odbili od grupy – ten moment papież dobrze zapamiętał, gdyż szczegółowo opisuje sytuację w książce „Wstańcie, chodźmy”: „Tak więc naprzód ruszyliśmy kajakiem po falach rzeki, a potem ciężarówką, która wiozła wory z mąką, i tak dotarłem do Olsztynka. Pociąg do Warszawy odchodził późno w nocy”.

W Warszawie kard. Stefan Wyszyński oznajmił Wojtyłę decyzję Stolicy Apostolskiej o mianowaniu go biskupem. Urzędowa data nominacji to 4 lipca, czyli rocznica poświęcenia Katedry Wawelskiej, co Wojtyła uznał za nieprzypadkową zbieżność. Do późnych godzin przyszły biskup modlił się w kaplicy sióstr urszulanek szarych przy ul. Wiślanej w Warszawie, po czym pojechał do Krakowa zawiadomić abp. Euge-

fot. Jerzy Ciesielski, Drowa 1955

Biskup prosto z kajaka

Barbara Stefańska

niusza Baziaka. „Pamiętam jak dziś, że arcybiskup wziął mnie pod rękę i wyprowadził do poczekalni, gdzie siedzieli księża, i powiedział: »Habemus papam« – wspominał Jan Paweł II. Te żartobliwe słowa okazały się prorocze...

Biskup nominat wyraził chęć powrotu do grupy pływającej po Łynie, na co abp Baziak odparł: „To już chyba nie wypada”.

Zmarł Wojtyła poszedł odprawiać drogą krzyżową do pobliskiego kościoła franciszkanów przy stacjach namalowanych przez Józefa Mehoffera. Potem wrócił i ponowił prośbę. Abp Baziak tym razem odpowiedział: „Bardzo proszę; bardzo proszę. Ale proszę – dorzucił z uśmiechem – wrócić na konsekrację [biskupia]” („Wstańcie, chodźmy”).

Na stacji w Olsztynie 10 lipca na ks. Wojtyłę czekał Zdzisław Heydel. „I co, został Wujek biskupem?” – zapytał. Kiedy kajakowicze dowiedzieli się o nominacji biskupiej mieli wątpliwości, czy mogą nadal nazywać swojego duszpasterza „Wujkiem”. On jednak rozwiał ich obawy. Pozostał dla nich „Wujkiem”, nawet będąc papieżem Janem Pawłem II.

Po otrzymaniu nominacji Wojtyła sądził, że spływ Łyną to jego ostatnia wyprawa kajakowa. Jednakże tak się nie stało i wyprawy były kontynuowane jeszcze przez wiele lat. Dwadzieścia lat później, pod koniec lipca 1978 r., w urlopie na kajakach z udziałem kardynała Karola Wojtyły nad jeziorem Krępsko

(Pojezierze Krajeńskie) brali udział dawni studenci – uczestnicy wypraw z lat 50. – wraz ze swoimi dziećmi. Niecałe trzy miesiące później nastąpiło pamiętne konklawe.

Jako papież Jan Paweł II nie mógł już kontynuować spływów kajakowych. Dlatego w roku 1980 uczestnicy wypraw przyjechali do niego do Castel Gandolfo na spotkanie, które nazwali „suchymi kajakami”. Takie wydarzenie miało również miejsce w roku 2000. Przybyło na nie, do letniej siedziby papieża, nie tylko drugie, ale i trzecie pokolenie – wnuki studentów z lat 50. „Przywieźliśmy kajak złożony, który został rozłożony, zostało zamarkowane ognisko i zasiedliśmy przy nim” – wspominał Stanisław Rybicki należący do „Środowiska”. Panie przywoziły swoje przetwory, a papieżowi wręczono wioślo z podpisami uczestników spotkania. Zaczęły się rozmowy i śpiewy, a papieska obstawa nie wiedziała, co się dzieje. Na koniec Jan Paweł II pożegnał się z każdym po kolei i odprowadzały go dzieci – wnuki dawnych studentów. To było ostatnie spotkanie „kajakowe” i zamknięcie pewnej tradycji.

Więcej informacji o turystycznym duszpasterstwie ks. Karola Wojtyły oraz wspomnienia wideo uczestników wypraw znajdują państwo w multimedialnym biogramie Karola Wojtyły rozdział. Wujek: biogram. jp2online.pl.

jp2online.pl

Drodzy Czytelnicy!
„Idziemy”
jest dostępne
w e-wydaniu
na stronie:
www.eprasa.pl
www.idziemy.com.pl

Prenumerata redakcyjna tygodnika „Idziemy” na rok 2020

Drodzy Czytelnicy! Nasz tygodnik dostępny jest w parafiach i w kioskach.

Istnieje też możliwość prenumeraty redakcyjnej.

Można otrzymywać nasz tygodnik do domu! Prenumerata redakcyjna w roku 2020:

cena 1 egzemplarza – 7 zł; prenumerata kwartalna – 91 zł; prenumerata półroczna – 182 zł; prenumerata roczna – 364 zł.

Zniżka! Przy prenumeracie od 5 do 10 egzemplarzy cena 1 egz. wynosi 5 zł. Koszt wysyłki w całości pokrywa redakcja.

Pismo nasze można zaprenumerować, wypełniając dokładnie poniższy blankiet. Tel. 22 5120095

wplata gotówkowa	nazwa odbiorcy		W Y D. D I E C. W A R. - P R A S K I E J 0 4 - 3 5 7																									
	nazwa odbiorcy cd.		W - w a u l . G r o c h o w s k a 1 9 4 / 1 9 6																									
	i.k.		1 7 1 2 4 0 1 0 9 5										1 1 1 1 0 0 1 0 0 5 1 7 2 4 7 3															
	nr rachunku odbiorcy																											
	waluta		W P L N																									
	kwota																											
	kwota słownie																											
	nazwa zlecaniodawcy																											
	nazwa zlecaniodawcy cd.																											
	tytułem		P r e n u m e r a t a t y g o d n i k a																									
tytułem cd.		I d z i e m y n a o k r e s																										
pieczęć, data i podpisy zlecaniodawcy																												
Opłata:																												
odcinek dla banku odbiorcy																												

wplata gotówkowa	nazwa odbiorcy		W Y D. D I E C. W A R. - P R A S K I E J 0 4 - 3 5 7																									
	nazwa odbiorcy cd.		W - w a u l . G r o c h o w s k a 1 9 4 / 1 9 6																									
	i.k.		1 7 1 2 4 0 1 0 9 5										1 1 1 1 0 0 1 0 0 5 1 7 2 4 7 3															
	nr rachunku odbiorcy																											
	waluta		W P L N																									
	kwota																											
	kwota słownie																											
	nazwa zlecaniodawcy																											
	nazwa zlecaniodawcy cd.																											
	tytułem		P r e n u m e r a t a t y g o d n i k a																									
tytułem cd.		I d z i e m y n a o k r e s																										
pieczęć, data i podpisy zlecaniodawcy																												
Opłata:																												
odcinek dla odbiorcy																												

STYPENDIUM

M.ST. WARSZAWY
IM. JANA PAWŁA II

ZŁÓŻ WNIOSEK
www.stypendiaJP2.pl

UCZNIOWIE
DO 31 LIPCA

STUDENCI
DO 10 PAŹDZIERNIKA

OD 200 ZŁ DO 1500 ZŁ
MIESIĘCZNIE

PONAD 250
STYPENDIÓW

OPERATOR STYPENDIÓW

Centrum Myśli
Jana Pawła II

Reklama dzięki firmie

SuperDrob